

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2021 30 stp

Fakultet for landskap og samfunn,
Institutt for folkehelsevitenskap

Betydningen av ungdomsklubb. En kvalitativ studie av ungdom og ungdomsarbeidere på ungdomsklubb i Asker kommune

The meaning of youth club. A qualitative study of youth and youth workers at youth clubs in Asker municipality, Norway

Elise Marie Holmøy Mørk

Folkehelsevitenskap- natur, miljø, helse og livskvalitet

Forord

Det er vemodig å legge et snart to år langt kapittel bak seg. Det har vært en spennende og lærerik tid på NMBU, selv om det har vært krevende i perioder, spesielt i det som ble et litt annerledes år. Folkehelsen har blitt satt på prøve det siste året. Dette har nok vært tøft for mange, men det har fått oss til å tenke nytt. Jeg håper vi fortsetter å tenke nytt når samfunnet går tilbake til normalen, at vi fortsetter å tenke alternative møteplasser, men samtidig utvikler de møteplassene som allerede finnes. Det har vært givende og spennende å lære mer om alle de faktorene som påvirker helsen, samt hvordan arbeide systematisk med å fremme helse og forebygge sykdom.

Arbeidet med masteroppgaven har vært både spennende, lærerikt, krevende og skummelt. Jeg visste på forhånd at jeg ønsket å skrive en oppgave om noe som ville ha betydning for andre, og det var gjennom kontakt med Asker kommune at oppgaven endte på temaet ungdomsklubb. Det har vært spennende å gå inn i et felt jeg ikke var kjent med fra før av. Jeg har lært mye gjennom å fordype meg i det ukjente, fått mye ny erfaring, og jeg har også lært å leve i uforutsigbarhet. Det har vært krevende å arbeide med all usikkerheten, og ikke vite om ting lar seg gjennomføre, når de lar seg gjennomføre og om det blir nok tid. Det har også vært skummelt å gjøre noe helt alene. For en som liker å jobbe med andre og er glad i godt samarbeid, var det å skulle sitte alene og arbeide selvstendig, vanskelig til tider. Likevel har hele prosessen gitt en stor mestringsfølelse, og det er godt å kjenne på.

Det er mange som har bidratt og hjulpet meg i denne prosessen og som alle fortjener en takk. Først vil jeg takke min hovedveileder, Heidi Øvereng Bjøntegaard. Hadde jeg hatt en flosshatt, så ville jeg tatt den av for deg. Du har hele veien bidratt med konstruktiv og god veiledning. Takk for all støtte, gode råd og ikke minst din tålmodighet. Jeg vil også takke Ruth Kjærsti Raanaas som veiledet meg gjennom oppstartsfasen av masterprosjektet. Så vil jeg takke Ungkultur i Asker Kommune for samarbeidet. En stor takk til mine informanter som delte sine opplevelser og tanker. Jeg setter stor pris på at dere tok dere tid til å delta i mitt prosjekt. Takk til mamma for konstruktive diskusjoner, og takk til pappa som har hjulpet meg med korrekturlesing. Til slutt vil jeg takke min høyre hånd, Lars-Martin, som har gitt meg støttende ord, hodemassasje, gode klemmer og mat.

Asker, 10. mai 2021

Elise Marie Holmøy Mørk

Sammendrag

Bakgrunn: Ungdomstiden er en viktig periode for utvikling og helse, hvor grunnlaget for fremtiden legges (Due et al., 2011; Sawyer et al., 2012). Norske myndigheter ønsker å styrke tidlig innsats hos barn og unge for å fremme livskvaliteten og legge til rette for gode oppvekstmiljøer (Helse- og omsorgsdepartementet, 2019). Fritids- og ungdomsklubber blir trukket frem som en viktig arena for å fremme trivsel, helse og livskvalitet for unge (Helse- og omsorgsdepartementet, 2015, 2019). Kunnskapen om fritidsklubber som en arena i folkehelsearbeidet og hvilken betydning slike tilbud har for ungdom som deltar er begrenset, både i norsk og skandinavisk sammenheng.

Hensikt: Formålet med denne studien er å undersøke hvilken verdi ungdomsklubb har for ungdommer. Jeg ønsker å utforske hvilke forhold ved på ungdomsklubb som er av betydning for unge selv og hvordan dette kan ha betydning for de unges livskvalitet og helse. I tillegg ser jeg på hvordan ungdomsklubb kan være helsefremmende for ungdom. Det ønskes å få bedre innsikt og kunnskap om betydningen av en ungdomsklubb som en fritidsarena og åpen møteplass og hvordan deltakelse og inkludering i slike tilbud oppleves av ungdommene. Videre vil jeg få innsikt i hvordan ungdomsarbeiderne på klubben arbeider og ser på sin rolle på klubben.

Metode: Studien har et kvalitativt design. Det ble gjennomført to semistrukturerte individuelle intervjuer med ungdomsarbeidere på klubben og to fokusgruppeintervjuer med ungdommer. Utvalget består av to ungdomsarbeidere og syv ungdommer som er på klubb hver uke (13-15 år). Datamaterialet ble analysert gjennom tematisk analyse.

Resultater: Det analyserte datamaterialet resulterte i tre hovedtemaer med undertemaer. Ungdommene opplever klubben som et trygt sted å være med trygge rammer, de opplever klubben som et «andre hjem», med voksne som bryr seg og forstår dem. Klubben er et sted å være bra nok, hvor ungdommene opplever å få støtte til å utvikle interesser, bli inkludert og anerkjent. Ungdommene opplever klubben som et fristed å være sammen med venner, hvor de har et stort utvalg av aktiviteter.

Konklusjon: Denne studien viser at det er viktig for ungdommene å ha et fristed med trygge voksne og et stort utvalg av aktiviteter, hvor ungdommene kan utforske interesser og være med venner. I tillegg viser studien at dette igjen har en positiv betydning for ungdommens livskvalitet og helse. Ungdomsarbeiderne ser på sin rolle som tilretteleggere for ungdommene. Ungdomsklubbene som er undersøkt kan være helsefremmende for ungdommene, og det er viktig at kommunen tilrettelegger for et slikt tilbud.

Abstract

Background: Adolescence is an important stage in life, in terms of development and health when the foundations of the future are laid (Due et al., 2011; Sawyer et al., 2012). The Norwegian authorities wish to step up early efforts to promote quality of life and facilitate good upbringing environments (Helse- og omsorgsdepartementet, 2019). Leisure and youth clubs are presented as an important arena for the promotion of youth well-being, health, and quality of life (Helse- og omsorgsdepartementet, 2015, 2019). Knowledge of youth clubs as a public health arena and the significance of these services to young participants are limited, both in a Norwegian and Scandinavian context.

Purpose: The objective of this study is to explore the value of a youth club to youth in a local community. I want to explore which aspects of participation in youth clubs are important for young people and how this can have an impact on young people's well-being and health. In addition, I look at how youth clubs can promote health for young people. We want to gain better insight and knowledge about the importance of a youth club as arena for leisure activity and an open meeting place and how participation and inclusion in such offers is experienced by young people. Furthermore, I want to understand how the employees of the youth club work and examine their role in the club.

Method: The study has a qualitative design. Two semi-structured individual interviews were conducted with youth workers from the club and two focus-group interviews with youth. The selection consists of two youth workers and seven participants in youth clubs in Asker municipality (13-15 years). The data were analyzed through thematic analysis.

Results: The data material analyzed led to three main themes with subthemes. The youth see the youth club as a safe place to be in a safe environment, and they experience the club as a "second home", with adults who care and understand them. The club is a place to be good enough, where adolescents get help to develop interests, be included and recognized. The youth experience the youth club as a sanctuary of being among friends, where they have a wide variety of activities.

Conclusion: This study shows that it is important for young people to have a sanctuary with safe adults and a wide variety of activities, where they can explore areas of interest and meet up with friends. Furthermore, the study shows that it has an impact on the quality of life and health of youth. Youth workers view their role as facilitators for young people. Youth clubs can be health-promoting for youth, and it is important for the facilitators of the municipality to offer such a service.

Innholdsfortegnelse

Forord.....	i
Sammendrag.....	ii
Abstract.....	iii
1.0 Innledning	3
1.1 Hensikt og problemstilling.....	5
1.2 Begrepsavklaring.....	6
1.3 Oppgavens struktur	6
2.0 Bakgrunn.....	7
2.1 Ungdomsårene og ungdom i dag.....	7
2.2 Betydningen av ungdoms fritid og deltakelse i fritidsaktiviteter	8
2.3 Ungdomsklubb som fritidsaktivitet og forebyggende og helsefremmende arena.....	10
2.3.1 Ungdomsklubb som fritidsaktivitet	10
2.3.2 Ungdomsklubb som forebyggende arena	11
2.3.3 Ungdomsklubb som helsefremmende arena	12
2.4 Hva vet vi om betydningen av ungdomsklubb for ungdom og ungdomsarbeidernes rolle?	14
2.5 Helse og livskvalitet	15
2.5.1 Hedonisk og Eudaimonisk livskvalitet.....	16
2.6 Deltakelse i meningsfylte aktiviteter.....	18
2.6.1 Sammenheng mellom mennesker, helse og deltakelse i aktivitet	18
2.6.2 Deltakelse i meningsfull aktivitet, fritid og ungdoms utvikling.....	20
2.7 Sosialt nettverk, sosial relasjon, og sosial støtte.....	22
3.0 Metode	24
3.1 Valg av forskningsdesign og metode.....	24
3.2 Rekruttering og utvalg til intervjuene	25
3.3 Datainnsamling med intervjuer	26
3.3.1 Gjennomføring av individuelle intervjuer med ungdomsarbeidere	27
3.3.2 Gjennomføring av Fokusgruppeintervjuer	28
3.4 Transkribering av intervjuer	30
3.5 Tematisk innholdsanalyse av intervjuer	31
3.6 Forforståelse	35
3.7 Etske aspekter.....	35
4.0 Resultater	37

4.1 Et trygt sted å være	37
4.1.1 Et andre hjem	37
4.1.2 Et sted med rammer og struktur	40
4.1.3 Et sted å bli forstått	42
4.2 Et sted å være bra nok	44
4.2.1 Et sted å få støtte til å utforske interesser	44
4.2.2 Et sted å bli inkludert og anerkjent for den man er	46
4.3 Et fristed å være sammen	50
4.3.1 Et sted for vennskap og fellesskap	50
4.3.2 Et sted med stort utvalg av aktiviteter	52
4.3.3 Et sted å føle seg fri	55
5.0 Diskusjon.....	57
5.1 Å være i aktivitetsbalanse.....	57
5.2 Sosiale relasjoner og støtte fra ungdomsarbeiderne	59
5.3 Sosialt fellesskap og tilhørighet	62
5.4 Å utvikle seg og bli til noe	65
5.5 Klubbene som en helsefremmende arena.....	69
5.6 Metodediskusjon.....	72
5.6.1 Gyldighet	72
5.6.2 Pålitelighet.....	75
5.6.3 Overførbarhet	77
6.0 Oppsummering, konklusjon og implikasjoner for videre praksis	79
Referanseliste	81
Vedlegg	87
Vedlegg 1 – Informasjonsskriv og samtykkeskjema Ungdommer.....	87
Vedlegg 2 – Informasjonsskriv og samtykkeskjema foreldre	90
Vedlegg 3 – Informasjonsskriv og samtykkeskjema ungdomsarbeidere	93
Vedlegg 4 - Intervjuguide ungdommer	96
Vedlegg 5- Intervjuguide ungdomsarbeidere	98
Vedlegg 6 – Godkjenning NSD.....	100

1.0 Innledning

Norske myndigheter har som mål å fremme bedre folkehelse og god livskvalitet i befolkningen (Helse- og omsorgsdepartementet, 2019). For å nå disse målene ønsker regjeringen å styrke den tidlige innsatsen for barn og unge for å fremme livskvalitet og skape gode oppvekstmiljøer. Det er en økt forekomst av psykiske plager og lidelser i Norge også blant barn og unge (Helse- og omsorgsdepartementet, 2019). For å fremme barn og unges psykiske helse og livskvalitet er det derfor viktig å legge til rette for mestring, opplevelse av tilhørighet, deltakelse og mening. Et viktig tiltak i dette arbeidet er tilrettelegging av sosiale møteplasser i lokalsamfunnet (Helsedirektoratet, 2017).

Kommunen har ansvar for å «fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, samt bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller» (Folkehelseloven, 2011, § 4). I folkehelsemeldingen «Gode liv i et trygt samfunn» trekkes nærmiljøet frem som en viktig arena for helse, trivsel og oppvekst blant barn og unge (Helse- og omsorgsdepartementet, 2019). Det understrekes at nærmiljøet må «oppleves som trygt, ha gode inkluderende møteplasser ... og kultur- og fritidstilbud som gir mulighet for samvær, utfoldelse og vennskap» (Helse- og omsorgsdepartementet, 2019, s. 34). Arenaer der barn og ungdom oppholder seg skal være helsefremmende både psykisk og fysisk (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017). Gjennom deltakelse i kultur- og fritidstilbud og inkludering i aktiviteter som gir sosialt samvær og nettverk, kan barn og unge oppleve å tilhøre og bidra i samfunnet (Helsedirektoratet, 2014).

I «program for folkehelsearbeid i kommunene» er barn og unge en prioritert målgruppe (Helsedirektoratet, 2017). Åpne møteplasser som fritids- og ungdomsklubber blir av norske helsemyndigheter trukket frem som en sentral innsatsarena rettet mot denne målgruppen (Helse- og omsorgsdepartementet, 2015, 2019). Fritids- og ungdomsklubber er flere steder i Norge «den eneste offentlige arenaen som er åpen for alle ungdommer på fritiden», som er gratis å delta på, og hvor det legges vekt på aktiviteter basert på ungdommenes premisser og initiativ (Helse- og omsorgsdepartementet, 2019, s. 36). Fritids- og ungdomsklubber blir beskrevet som en arena for å fremme trivsel og livskvalitet og forebygge psykiske lidelser og ensomhet (Helse- og omsorgsdepartementet, 2019; Seland & Andersen, 2020). Det er et viktige tilbud der barn og ungdom møtes på tvers av sosiale skiller, og kan gjennom dette bidra til å utjevne sosiale ulikheter (Helse- og omsorgsdepartementet, 2015).

Det er store variasjoner lokalt, både i åpningstid, innhold, kompetanse og generelle ressurser i åpne fritidstiltak for ungdom. Den politiske viljen til å satse på fritids- og ungdomsklubber varierer fra kommune til kommune (Gjertsen & Olsen, 2011). Årsaken til disse variasjonene kan være at den folkehelsemessige innsatsen en fritids- og ungdomsklubber representerer, er skjult for de som er ansvarlig for folkehelsen i kommunen (Seland, Andersen & Eriksen, 2021). Det er også mangel på lovverk som regulerer fritidsklubbtilbudet, slik at kvalitet og interessen for klubb til en viss grad er avhengig av faktorer som økonomi og andre ungdomssatsinger i kommunen (Andersen & Seland, 2019). Kommunen, med ansvar for folkehelse etter Folkehelseloven (2011), oppfordres til å gjøre sosiale rom tilgjengelige der ungdommer kan møtes, for eksempel fritids- og ungdomsklubber (Helse- og omsorgsdepartementet, 2015). Målet med en slik møteplass er at barn og unge kan oppleve vennskap og tilhørighet, samt fremme sosial støtte og forhindre ensomhet (Helse- og omsorgsdepartementet, 2015).

Det finnes lite forskning i Norge på fritids- og ungdomsklubber. En nylig publisert kvalitativ studie som er gjort på tre norske ungdomsklubber har identifisert viktige mekanismer for å fremme livskvalitet blant sårbare ungdommer (Eriksen & Seland, 2020). Resultatene fra studien viser at å ha et sted å være som er ustrukturert, men med voksne tilstede, gir ungdommer en opplevelse av trygghet, tilhørighet og en gradvis følelse av mestring (Eriksen & Seland, 2020). Studien til Eriksen og Seland (2020) var en del av et treårig forskningsprosjekt med mål om å beskrive og forstå den rollen fritidsklubbene har i det lokale folkehelsearbeidet (Seland et al., 2021). Det presiseres i rapporten fra forskningsprosjektet, at studien er gjort på et fåtall ungdommer og at funnene derfor ikke kan generaliseres til å gjelde alle ungdommer.

Det er behov for mer kunnskap om fritids- og ungdomsklubber som en folkehelsearena og hvilken betydning ungdomsklubb har for de som deltar. I tillegg er det lite kunnskap om hvordan ungdomsklubben kan fungere som en arena for å fremme trivsel og livskvalitet og forhindrer ensomhet. Denne studien skal bidra til kunnskap på dette feltet gjennom å utforske fritids- og ungdomsklubbtilbudet i Asker kommune. Jeg ønsker å utforske ungdommers opplevelser og erfaringer med deltakelse i ungdomsklubb, hvilken betydning klubben har for ungdommene, samt hvilke erfaringer ungdomsarbeiderne som jobber på klubben har med arbeidet de gjør.

1.1 Hensikt og problemstilling

Formålet med denne studien er å undersøke hvilken verdi en ungdomsklubb har for ungdommer i nærmiljøet. Jeg ønsker å utforske hvilke forhold ved deltakelse på ungdomsklubb som er av betydning for unge selv, hvordan dette igjen kan ha betydning for de unges livskvalitet og helse, og hvordan ungdomsklubb kan være helsefremmende for ungdom. Det ønskes å få bedre innsikt og kunnskap om betydningen av ungdomsklubb som en fritidsarena og åpen møteplass, og hvordan deltakelse og inkludering i slike tilbud erfares av ungdommene. For å få mest mulig innsikt i dette, i klubbene som undersøkes, vil også ansatte (ungdomsarbeidere) benyttes som informanter for å få informasjon om konteksten, og deres rolle i ungdomsklubben. På bakgrunn av dette er det uformet følgende problemstillinger:

- 1) Hvilke forhold ved ungdomsklubb opplever ungdom er av betydning for dem?
- 2) Hvordan beskriver ungdomsarbeiderne på ungdomsklubbene sitt arbeid for å tilrettelegge for disse forholdene, og hvordan vurderer de sin egen rolle i dette arbeidet?

Videre vil jeg diskutere hvordan disse forholdene, som er av betydning for ungdommene kan ha betydning for de unges helse og livskvalitet og hvordan ungdomsklubben kan være helsefremmende for ungdom. Denne masteroppgaven kan derfor bidra til dypere kunnskap på dette området. Den vil også bidra til kunnskap om hvordan ungdomsarbeiderne på klubben ser på sin rolle i dette arbeidet og hvordan de legger til rette for forhold som er av betydning for ungdommene. Klubbtilbudet vil variere fra kommune til kommune, og denne studien kan bidra med mer og ny innsikt i hva en fritidsklubb betyr for ungdommer, noe som kan være nyttig i videre arbeid med tilbudet i Asker kommune. Kunnskapen kan videre ha betydning for andre kommuner og organisasjoner sitt arbeid med å utvikle og forbedre fritids- og ungdomsklubbtilbud, samt lignende arenaer for barn og ungdom.

Forholdene på klubben som er av betydning for ungdommene vil i denne studien bli sett i lys av et aktivitetsvitenskapelige perspektiv og vil derfor bli sett på som aktiviteter (Occupations) (Wilcock, 1999). Det vil bli presentert teori knyttet til dette i oppgavens kapittel 2.6. Aktivitetsvitenskapelig teori vil benyttes i oppgaven for å belyse hvordan aktivitetene på klubben kan bidra til at ungdom opplever deltakelsen som en meningsfylt aktivitet.

1.2 Begrepsavklaring

Åpne møteplasser: Åpne møteplasser er et samlebegrep for alle typer møteplasser, som ikke krever medlemskap for å delta og omtales også som åpne fritidstiltak (Gjertsen & Olsen, 2011). Det er steder hvor ungdom kan være etter skoletid, hvor alle kan delta gratis. Begrepet åpne møteplasser brukes blant annet om ungdomskafeer, ungdomsklubber, ungdomshus og fritidsklubber, eller lignende tilbud (Gjertsen & Olsen, 2011).

Fritidsaktiviteter: Fritidsaktiviteter kan klassifiseres på ulike måter, og i litteraturen skilles det gjerne mellom organiserte og uorganiserte fritidsaktiviteter (Trainor, Delfabbro, Anderson & Winefield, 2010). En organisert fritidsaktivitet kan for eksempel være idrett sammen med andre, og en uorganisert aktivitet kan være å se på tv. Det er likevel noe ulikt hvordan dette omtales i litteraturen (Trainor et al., 2010). Forskning trukket inn i denne studien vil derfor være hentet fra studier på både organisert og uorganiserte fritidsaktiviteter.

Ungdomsklubb, fritidsklubb og klubb: I denne oppgaven vil både fritidsklubb, ungdomsklubb og klubb bli brukt for å omtale tilbudet som undersøkes. Dette tilbudet er i hovedsak det som omtales i litteratur som tradisjonelle ungdomsklubber, som er åpne etter skoletid og som tilbyr ungdom et sted å henge (Gjertsen & Olsen, 2011). I tillegg har tilbudet som undersøkes utvidet åpningstid for planlagte aktiviteter og gjenspeiler det Gjertsen og Olsen (2011) omtaler som et sted å gjøre, der ungdommenes fokus ligger på aktivitetene.

Ungdom: I dette prosjektet vil ungdom bli brukt for å beskrive de i alderen 10-18 år, og forskning inkludert i denne studien er i hovedsak knyttet til denne aldersgruppen.

1.3 Oppgavens struktur

For å besvare problemstillingene i studien, er oppgaven bygd opp og strukturert på følgende måte: I kapittel 2 vil det teoretiske rammeverket benyttet i studien presenteres, samt relevant empiri knyttet til fritidstilbud og ungdomsklubb. I kapittel 3 vil bakgrunn for valg av studiedesign og metodisk tilnærming, samt valg av dataanalyse, etiske refleksjoner og egen forforståelse, presenteres. I kapittel 4 blir resultatene i studien presentert og i kapittel 5 drøftes funn fra den analyserte dataen i lys av empiri og teori. Deretter vil studiens styrker og svakheter diskuteres relatert til begrepene gyldighet, pålitelighet og overførbarhet. I kapittel 6 blir oppsummering, konklusjon og implikasjoner for videre praksis presentert.

2.0 Bakgrunn

I denne delen vil teori, empiri og dagens politiske føringer som danner bakgrunnen og rammeverket for studien, presenteres. Først vil jeg presentere noe om ungdomsårene og det å være ungdom i dag. Deretter vil betydningen av ungdoms fritid og fritidsaktiviteter presenteres, før jeg går inn på ungdomsklubb som fritidsaktivitet og forebyggende og helsefremmende arena. Videre vil perspektivet på helse og livskvalitet, som er sentralt i denne studien, bli gjort rede for. Deretter vil den aktivitetsvitenskapelige teorien og aktivitetenes betydning for ungdommers utvikling bli gått nærmere inn på, og til slutt blir teori om sosialt nettverk, relasjoner og sosial støtte gjort rede for.

2.1 Ungdomsårene og ungdom i dag

Ungdomsårene er en spennende periode i livet hvor det skjer store endringer og utvikling, både kroppslig og mentalt (Due et al., 2011). Ungdom er i en fase hvor de ønsker å søke mening, utvikler egne valg og finne sin identitet (Frønes, 2018). Det er en viktig periode for utvikling og helse, hvor grunnlaget for fremtiden legges (Due et al., 2011; Sawyer et al., 2012). Ungdomstiden kan også sees på som en sosialiseringssprosess, der ungdommene formes til å bli en del av kulturen og samfunnet (Frønes, 2018). Det å være ung handler gradvis om å løsrive seg fra foreldre og bli en selvstendig person, og er en periode i livet der jevnaldrende fremstår som spesielt viktige (Bakken, 2020; Frønes, 2018). Det å ha venner kan gi ungdommene mulighet til å oppleve glede, støtte, aksept og tilhørighet (Bakken, 2020).

Ungdataundersøkelsen viser at de fleste norske barn og unge har det bra, har gjennomgående god helse og at den generelle livskvaliteten er høy (Bakken, 2020). «Generasjon prestasjon» er et ofte brukt begrep om dagens ungdom. De er veltilpasset og aktive, opptatt av å prestere og å gjøre det godt på flere områder (Bakken, Sletten & Eriksen, 2018). Generasjonen er preget av mange valgmuligheter, og det er høye forventninger om det å være best, enten det er på skolen, handler om utseende, venner, fritid eller aktivitet på sosiale medier (Bakken et al., 2018). En studie utført av Bakken et al. (2018) viser at de fleste klarer å håndtere presset og at det er en balanse mellom press og de ressursene de har tilgjengelige for å mestre dette.

Samtidig finnes det en god del ungdom som mangler energi og føler seg sjeldent eller aldri nyttig, eller er lite optimistiske med tanke på fremtiden (Bakken, 2020). En god del strever med ulike helseplager i hverdagen, som hodepine, magevondt og andre symptomer på stress,

som skyldes bekymringer eller følelsen av at alt er et slit (Bakken, 2020). Jenter er mer utsatt for denne type problemer enn gutter. De fleste norske ungdommer har venner og noen å være sammen med, men enkelte opplever ensomhet. Det er stor variasjon i utbredelsen av psykiske helseplager (Bakken, 2020). Omtrent hver tiende ungdom oppgir imidlertid at de svært ofte er utsatt for press og har problemer med å takle det (Bakken et al., 2018). De som ofte opplever stress, er også langt mer utsatt for psykiske helseplager enn de som sjelden eller aldri opplever stress (Bakken et al., 2018). Det er mange faktorer som kan påvirke ungdommers helse og livskvalitet og mange utfordringer de kan stå ovenfor gjennom ungdomstiden. Ungdommer er derfor en viktig gruppe å jobbe med, slik at de kan mestre disse utfordringene.

2.2 Betydningen av ungdoms fritid og deltakelse i fritidsaktiviteter

Fritid er en viktig del av menneskers liv og spiller en viktig rolle i ungdommenes psykiske, kognitive og fysiske utvikling (United Nations, 2003). Deltakelse i fritid har betydning for unges mentale helse, og den kan styrke mestringstro, kompetanse og egenverd, samt bidra til glede i livet (Passmore, 2003; Passmore & French, 2003). Ungdoms fritid kan defineres på ulike måter, og det er en generell forståelse for at det refereres til aktiviteter som foregår utenfor skole, og at det er basert på frivillig rekreasjon eller interesse (Trainor et al., 2010). For barn og unge består fritiden av mange ulike arenaer, og for mange er det viktig med arenaer som tilbyr vennskap, kultur og idrett (Barne- Likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2011). Det er laget en systematisk oversikt over studier som har sett på betydning av fritid for ungdom (Powrie, Kolehmainen, Turpin, Ziviani & Copley, 2015). Fellesnevneren for studiene er at fritid gir mulighet for å oppleve glede, frihet, å oppdage, utvikle og vise potensial, og sosial tilknytning og tilhørighet.

«Godt oppvekstmiljø er avhengig av åpne møteplasser hvor terskelen for deltakelse er lavest mulig» (Barne- Likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2011, s. 8). Uavhengig av hvem de er, sosial bakgrunn eller funksjon, har alle barn og unge rett til et godt og trygt oppvekstmiljø. For å skape et godt oppvekstmiljø må barn og unge tilbys fritidsarenaer som koster lite å delta på, som ikke krever spesielle ressurser eller forhåndskunnskap, og som ikke stiller strenge krav til ferdigheter (Barne- Likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2011). Slike arenaer er viktige for mulighet til deltakelse, noe som igjen påvirker muligheten til mestring og er viktig for psykisk helse og trivsel (Helsedirektoratet, 2014). I artikkel 31 i FNs barnekonvensjon står det at «alle barn har rett til fritid og lek, og å delta i kunst og kulturliv»

(Barne- og familiedepartementet, 2003, s. 24). Regjeringen har fulgt opp dette gjennom fritidserklæringen, hvor målet er at alle barn skal kunne delta i minst en fritidsaktivitet, uavhengig av foreldres sosioøkonomiske status (Bufdir, 2019). For å nå dette målet må kommunen samarbeide tett med frivilligheten. Både regjeringen, KS og en rekke frivillige organisasjoner signerte erklæringen i 2016 (Bufdir, 2020). Det å delta i fritidsaktiviteter gir barn og unge et annet læringsmiljø og andre erfaringer enn i settinger som skolen, og er en viktig arena hvor ungdommer kan være sammen (Bakken, 2020).

Barn og ungdom skal bli tilbudt en bredde og et mangfold av fritidstilbud og fritidsaktiviteter, dette er noe kommunene har ansvar for (Fauske, Vestby & Carlsson, 2009). Det å tilby ungdommer et mangfold av fritids- og kulturtilbud i nærmiljøet kan bidra til å skape identitet og tilhørighet, noe som er viktig for å skape trivsel og utvikling av gode nærmiljøer (Fauske et al., 2009). I Norge deltar de fleste barn og unge i en organisert fritidsaktivitet. Blant dagens ungdom, viser ungdomsundersøkelsene at 88% har vært med i en organisasjon, en klubb, et lag eller lignende (Bakken, 2020). Idretten står sterkt blant fritidsaktiviteter og er den vanligste organiserte fritidsaktiviteten blant ungdommer i dag (Bakken, 2020).

Fritidsklubbene har også en sterk posisjon og er etter idretten, den vanligste organiserte fritidsaktiviteten blant norske ungdomsskoleelever (Bakken, 2020). I følge ungdomsundersøkelsen, har hver fjerde tenåring i løpet av siste måned vært med på klubb eller lignende (Bakken, 2020). En nyere rapport som har sett på ulikheter i deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter, viser at det er tydelige sosiale forskjeller i deltakelse, spesielt for hvem som deltar i idrett og ikke (Jacobsen, Andersen, Nordbø, Sletten & Danielsen, 2021). Ungdommer med foreldre som har god sosioøkonomisk status, deltar i større grad i idrett, men derimot ser man ikke disse forskjellen i deltakelse på klubb (Jacobsen et al., 2021).

Ungdoms fritidsaktiviteter er ikke bare en kilde til morsomme opplevelser, men også en viktig del av deres sosialiseringsspross (Arnon, Shamai & Ilatov, 2008). Frønes (2018) peker på at samvær med andre jevnaldrende er sentralt for utvikling av sosial kompetanse. Deltakelse i fritidsaktivitet utgjør en sentral del av ungdom sitt liv, og studier viser at det kan gi dem en unik mulighet for utvikling, sosialisering og læring (Larson, 2000; Mahoney & Stattin, 2000). Studier viser også at det å delta i fritidsaktiviteter kan bidra til livskvalitet og god psykisk helse hos barn og unge (Bartko & Eccles, 2003; Caldwell, 2005; Coleman & Iso-Ahola, 1993; Fletcher, Nickerson & Wright, 2003). Dette kan skje gjennom at fritidsaktiviteter gir tilgang på sosial støtte, som kan bufre effekten av stress og negative hendelser i livet og bidra til

mestring, samt bidra til utvikling av sosial, atferdsmessig og akademisk kompetanse (Bartko & Eccles, 2003; Caldwell, 2005; Coleman & Iso-Ahola, 1993; Fletcher et al., 2003). Det å være engasjert i en eller flere organiserte fritidsaktiviteter viser seg å være assosiert med bedre livstilfredshet og selvrapportert helse (Badura, Geckova, Sigmundova, van Dijk & Reijneveld, 2015). En norsk studie fant at det var sammenheng mellom motiver ungdom har for å delta på fritidsaktiviteter og hvor vidt de opplevde et positivt utfall (Leversen, Danielsen, Wold & Samdal, 2012). For mange av ungdommene var det viktig å oppnå utviklingskompetanse og sosiale interaksjoner med jevnaldrende, noe de også opplevde gjennom å delta. Det å være med venner, var et motiv som var sentralt for mange av ungdommene. Studien viste også at deltakelse i fritidsaktiviteter kan være en viktig kilde for at ungdom kan oppleve kompetanse og tilknytning til andre (Leversen et al., 2012). Andre studier har vist at motivene ungdommer har for å delta i fritidsaktivitet er å ha det gøy, at det gir trygghet, lære ferdigheter, få hjelp med lekser og unngå å kjede seg (Borden et al., 2006; Perkins et al., 2007; Skille & Østerås, 2011).

2.3 Ungdomsklubb som fritidsaktivitet og forebyggende og helsefremmende arena

2.3.1 Ungdomsklubb som fritidsaktivitet

Det er i dag mange ungdommer som deltar på fritids- og ungdomsklubb i Norge, og det har blitt en sentral fritidsaktivitet og et møtested for ungdommer (Bakken, 2020). I mange kommuner utgjør fritidsklubber og lignende kommunale arenaer, spydspissen i det forebyggende arbeidet overfor ungdom (Helse- og omsorgsdepartementet, 2019). Der slike tilbud finnes, har det blitt en del av det helhetlige tjenesteapparatet for barn og unge (NOU 2009:22). Fritidsklubber kan også drives av andre aktører, som for eksempel frivillige organisasjoner (Gjertsen & Olsen, 2011). Ungdataundersøkelsen fra i fjor viser at der det finnes et klubbtilbud, er ungdom fornøyd med at de har en slik åpen møteplass (Bakken, 2020). Klubb gir muligheter for å være sammen med jevnaldrende og trygge voksne, og terskelen for å delta er lav (NOU 2009:22). I regjeringens samarbeidsstrategi- Like muligheter i oppveksten, trekkes det frem at ungdomsklubben «skal være et trygt og inkluderende miljø, der ungdommer opplever mestring og tilhørighet» (Barne- og familiedepartementet, 2020, s. 68). I kommunene finnes det kombinasjoner av kulturpolitiske og sosialpolitiske begrunnelser for å støtte åpne fritidstiltak som ungdomsklubb (Gjertsen & Olsen, 2011). Den

kulturpolitiske begrunnelsen vektlegger viktigheten av at ungdommer får mulighet til å utvikle kreative ferdigheter, interesser, tilhørighet og identitet sammen med jevnaldrende (Gjertsen & Olsen, 2011). Samtidig kan klubben også ha en forebyggende funksjon ved å tilby ungdom en arena som er trygg og rusfri, der ungdommene har mulighet for sosialisering, positive relasjoner med voksne og dyrke interesser. Dette representerer den sosialpolitiske begrunnelsen (Gjertsen & Olsen, 2011).

2.3.2 Ungdomsklubb som forebyggende arena

Forebygging av ungdomsproblemer som rus og kriminalitet, har vært og er et sentralt argument for å ha fritidsklubber (Smette, 2005). Samtidig hevder noen forskere at fritidsklubber kan fremme nettopp slik uønsket atferd, som aggressivitet, kriminalitet og rus (Mahoney & Stattin, 2000; Mahoney, Stattin & Magnusson, 2001). Det påpekes at årsaken til dette kan ligge i sosialiseringen inne i miljøer på ungdomsklubben og at ungdom som drar på klubb, allerede hadde utfordringer med uønsket atferd før de begynte å delta (Mahoney & Stattin, 2000; Mahoney et al., 2001). I artikkelen «fritidsklubben som forebyggende arena - har den gått ut på dato?» forsvarer Vestel og Smette (2014), den rollen som fritidsklubber kan ha i det forebyggende arbeidet i kommuner og lokalsamfunn. Artikkelen understreker særlig betydningen av ungdomsarbeiderne på klubben. Dette er ikke bare i form av formell kompetanse, men evnen ungdomsarbeiderne har til å møte utfordringer som oppstår i ungdomsmiljøet, tilliten de har blant ungdommene og kunnskapen om det lokale ungdomsmiljøet (Vestel & Smette, 2014). Ungdomsarbeiderne på klubb kan derfor ha mulighet til å påvirke ungdomsmiljøet i en positiv retning. Seland og Andersen (2020) understreker at det krever innsats fra klubbansatte for at ungdomsklubben skal kunne forebygge ulike ungdomsproblemer. Det holder ikke kun å sette normer. Disse må også nå igjennom i det sosiale miljøet på klubben (Seland & Andersen, 2020).

I tillegg til ungdomsproblemer som rus og kriminalitet, har klubben blitt trukket frem som en arena for å forebygge psykiske lidelser og ensomhet blant barn og unge (Helse- og omsorgsdepartementet, 2019; Seland & Andersen, 2020). Barn og unge som opplever ensomhet og har mangel på sosial støtte, kan være hindret fra opplevelsen av å mestre utfordringer, noe som igjen kan øke risikoen for dårligere helse (Helsedirektoratet, 2014). Vestel og Hydle (2009) viser til at fritidsklubber er en arena som har muligheter til å følge opp og gi ungdom som trenger det, ekstra oppfølging. En nyere norsk studie basert på

analyse av Ungdata viser imidlertid at det ikke er så stor forskjell på ungdom som deltar på klubb og ungdom som ikke bruker tilbudet (Seland & Andersen, 2020). Studien bekrefter samtidig, at det på klubben finnes ungdom som har utfordringer og trenger ekstra støtte. Analysen viser også at ungdommer på klubb, har bedre vennerelasjoner enn de som ikke går på klubb (Seland & Andersen, 2020).

2.3.3 Ungdomsklubb som helsefremmende arena

Det har de siste årene skjedd en endring i synet på fritidsklubber som kun en forebyggende arena (Seland & Andersen, 2020). I nyere litteratur, omtales klubben blant annet som en arena hvor ungdom kan få innflytelse og medbestemmelse, samt oppleve mestring, læring og utvikling av ferdigheter (Fauske et al., 2009; Forkby & Kiilakoski, 2014; Vestel & Hydle, 2009). Fritidsklubber blir av norske helsemyndigheter sett på som en del av det lokale folkehelsearbeidet og er trukket frem som en viktig arena for folkehelsearbeid rettet mot barn og unge, for å fremme trivsel og livskvalitet (Helse- og omsorgsdepartementet, 2019; Helsedirektoratet, 2017). I folkehelsemeldingen- Mestring og muligheter, er åpne møteplasser som ungdomsklubb fremhevet som et sted der ungdom kan oppleve tilhørighet, inkludering og sosial støtte, noe som kan bidra til å fremme helsen til barn og unge (Helse- og omsorgsdepartementet, 2015). Hvordan helsefremming forstås internasjonalt, er også i tråd med slik vi forstår det i Norge, og derfor er arenaer i nærmiljøet sentrale for det helsefremmende arbeidet. Helsefremming handler først og fremst om å skape et støttende miljø, styrke felleskapets handlinger og legge til rette for utvikling av personlige ferdigheter (World Health Organization, 1986). Dette er definert som «prosessen som gjør mennesker i stand til å ta kontroll over og forbedre sin egen helse» (World Health Organization, 1986, s. 1). Helse skapes der befolkningen bor, lever og arbeider, i nærmiljøene (World Health Organization, 1986).

Fritidsklubber er viktige sosiale, åpne møteplasser for ungdom i nærmiljøet, og en sentral aktør i det helsefremmende arbeidet og realiseringen av kommunens oppgaver etter Folkehelseloven (2011). I tillegg til skolen, utgjør fritiden en stor del av ungdommers liv, og arenaer der ungdommer bruker sin fritid vil være en god setting for å fremme deres helse. Det foreligger derimot lite forskning som omhandler fritidsarenaer som helsefremmende (Kokko, Green & Kannas, 2014). Det er gjort noen studier på idrettsklubber og noen få på organisasjonsdrevet fritidsklubb (Fredriksson, Geidne & Eriksson, 2015, 2016; Geidne,

Quennerstedt & Eriksson, 2013). Disse studiene viser at fritidsarenaer har gode forutsetninger for å være, eller bli helsefremmende arenaer under gitte forutsetninger. I to svenske studier er det identifisert åtte faktorer ved fritids- og ungdomsklubber som må være inkludert for at de kan være helsefremmende for ungdom (Fredriksson et al., 2015, 2016). Fritidsklubber må blant annet ha en aktiv og gjennomtenkt rekruttering og være lokalisert i ungdommenes nærmiljø. Studiene trekker videre frem betydningen av at tilbudet er åpent og inkluderende mot målgruppen, som handler om at alle er velkomne i aktiviteten, og at ungdom må inkluderes og kjenne seg velkomne. Klubben må i tillegg fremme støttende relasjoner, som handler om at ungdomsarbeiderne er sentrale for ungdommenes utvikling (Fredriksson et al., 2015, 2016). Ungdomsarbeiderne kan fungere som en mentor eller veileder for ungdommene, og støtter dem. Relasjonene bygger på tillit og fortrolighet. Det er klare regler og forventinger til oppførsel hvor gjensidig respekt og omsorg ligger til grunn. Den neste faktoren som Fredriksson et al. (2015, 2016) viser til, er å legge vekt på ungdommers «empowerment». Dette handler om innflytelse og medbestemmelse, og klubben må ha en strategi for hvordan ungdommene får innflytelse og medbestemmelse over det som skjer på klubben. Klubbansatte kan støtte ungdommenes personlige og sosiale utvikling, samt gi dem ansvar eller oppgaver på klubben, som for eksempel lederansvar. Den siste faktoren handler om å integrere familie, skole og samfunn i sitt arbeid. Dette går ut på å bygge relasjoner til foreldre og samarbeide med andre instanser i lokalsamfunnet (Fredriksson et al., 2015, 2016). Skolen er også en annen viktig samarbeidspartner, for eksempel relatert til elever som har utfordringer på skolen.

I det nylig avsluttede forskningsprosjektet gjennomført av Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) på fritidsklubber i det lokale folkehelsearbeidet, ble funnene diskutert opp mot faktorene identifisert av Fredriksson et al. (2015, 2016) (Seland et al., 2021). Klubbene som er undersøkt i prosjektet viser seg å inkludere flere av disse faktorene som Fredriksson et al. (2015, 2016) har identifisert i sine fritidsklubber, og kan derfor ha potensiale som en helsefremmende arena i en norsk kontekst (Seland et al., 2021). Likevel vil dette kunne variere fra klubb til klubb, og det er derfor ikke gitt at alle ungdomsklubber fremmer helsen til ungdommene som deltar. I tillegg til at ungdomsarbeiderne på klubben må jobbe for å bygge et miljø som er trygt, inkluderende og som fremmer mestring, vil klubben som helsefremmende arena være avhengig av hvem som bruker klubben og dominerer det sosiale miljøet (Fredriksson et al., 2015, 2016; Mahoney & Stattin, 2000; Seland & Andersen, 2020).

2.4 Hva vet vi om betydningen av ungdomsklubb for ungdom og ungdomsarbeidernes rolle?

«Ungdomsklubb er den viktigste åpne møteplassen for ungdom», mener ungdomspanelet etablert av barne- og familiedepartementet i 2020 (Barne- og familiedepartementet, 2020, s. 162). Panelet ble etablert i forbindelse med samarbeidsstrategien for barn og unge som vokser opp i familier med dårlig råd, og de mener at ungdomsklubb er en viktig trygg møteplass for ungdom (Barne- og familiedepartementet, 2020). Panelet beskriver at mange unge foretrekker tilbud hvor det ikke er noe bestemt oppmøte. De påpeker at det er viktig at unge har et sted de får mulighet til å gjøre det de vil, da ungdom har ulike interesser. Klubben, vil ifølge ungdomspanelet føre til økt deltakelse blant ungdom på fritiden (Barne- og familiedepartementet, 2020). Av faggrupper blir ungdomsklubb sett på som et åpent rom som tilbyr ungdom læring, underholdning og noe å gjøre i et trygt miljø (Forkby & Kiilakoski, 2014). Her har de også mulighet til å etablere sosiale relasjoner med voksne, som ikke representerer en pedagogisk autoritet, slik som foreldre og lærere (Forkby & Kiilakoski, 2014).

Ungdomsklubb har vist å gi ungdommer et rom der de kan oppleve tilhørighet med andre jevnaldrende (Nolas, 2014). Det å delta på ungdomsklubb, kan forstås som en av flere strategier ungdommer bruker for å gi mening og håndtere sosiale utfordringer. I studien til Nolas (2014), kom det frem at å delta på ungdomsklubb var noe som tillot ungdommene å midlertidig slippe unna konflikter i hverdagen. Ungdommene var langt mindre opptatt av aktivitetene på ungdomsklubben og mer interessert i mulighetene disse aktivitetene ga for å ha relasjoner med hverandre og ungdomsarbeiderne (Nolas, 2014). De ustrukturerte miljøene i fritidsklubben la til rette for felleskap og vennskap mellom ungdommene (Nolas, 2014). Ungdomsarbeidere på klubb, mente at kjerneverdien i ungdomsarbeidet er å fokusere på å gjøre det mulig for unge mennesker å skape relasjoner med hverandre og med voksne. Essensen av ungdomsarbeidet er fokuset på engasjement, støtte og «empowerment» (Nolas, 2014). Vestel og Hydle (2009) peker på at ungdomsklubb kan ses på som en arena der unge kan få hjelp til å utvikle seg og vokse, gjennom å delta i aktivitetene og de sosiale sammenhengene. På egne premisser kan ungdommene blant annet utvikle selvtillit, sosial kompetanse, dyrke interesser og utvikle en ungdomskultur (Vestel & Hydle, 2009). Klubben kan også bidra til økt kunnskap, ferdigheter, holdninger og selvinnsikt, noe som gir ungdommene økt kontroll over eget liv (Vestel & Hydle, 2009). Dette kan enten skje gjennom

at klubben tilrettelegger for læring, eller at det utvikler seg tillitsrelasjoner mellom de unge og voksne på klubben, slik at de voksne fungerer som en mentor og veileder (Vestel & Hydle, 2009).

En studie som så på ungdomsarbeid og hva ungdommer mente var verdien av tilgang på åpne møteplasser gjennom klubb, viste at det å ha et sted å gå (association), var sentralt for ungdommene (Ritchie & Ord, 2017). Videre kom det frem at støttesystemet ungdomsklubben skaper blant jevnaldrende var viktig. Ungdommene verdsatte også forholdet de formet med ungdomsarbeiderne, og støtten og veiledningen som ga dem mulighet til å reflektere og navigere i deres komplekse liv. På klubben følte ungdommene seg akseptert. Dette ga dem trøst og trygghet når de ikke følte at de passet inn noen andre steder (Ritchie & Ord, 2017). Studien til Eriksen og Seland (2020) som så på ungdomsklubb og livskvalitet, identifiserte at klubben la til rette for livskvalitet etter tre forutsetninger. Disse forutsetningene dreier seg om å ha et trygt sted å være, ha positive relasjoner med andre og muligheten for personlig vekst. Studien viste at en av klubbens hovedfunksjoner for sårbar ungdoms livskvalitet, var ungdommens mulighet til å gjøre ingenting. Det påpekes i studien at klubben kan fungere som et fristed fra samfunnets krav (Eriksen & Seland, 2020).

2.5 Helse og livskvalitet

Helsebegrepet er komplekst og sammensatt, og verdens helseorganisasjon definerte i 1946 helse som «en tilstand av fullstendig fysisk, mentalt og sosialt velbefinnende, og ikke bare fravær av sykdom» (World Health Organization, 1948, s. 1). Senere har de definert helse som en ressurs i det daglige liv (World Health Organization, 1986). Denne studien har en helsefremmende, salutogenetisk tilnærming til forståelsen av helse. Denne tilnærmingen er en motsetning til patogenesen, som fokuserer på hva som fører til sykdom og hvorfor vi mennesker blir syke (Antonovsky, 2012). Salutogenese fokuserer på hva som holder oss friske, hva som fremmer god helse og gir økt mestring og velvære (Antonovsky, 2012).

Helse, inkluderer både fysisk og psykisk helse. I folkehelsemeldingen «Mestring og muligheter» ble barn og unges psykiske helse satt på agendaen og videre satsning på psykisk helse gjennom strategien «Mestre hele livet» (Helse- og omsorgsdepartementet, 2015, 2017). Strategien setter fokus på faktorer som vil være beskyttende for folks helse, slik som opplevd mestring, tilhørighet og positive relasjoner. Begrepet livskvalitet kan brukes for å beskrive

god psykisk helse og trivsel, da god livskvalitet vil styrke menneskers motstandsdyktighet og evne til å håndtere utfordringer i hverdagen (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017).

Livskvalitet er et komplekst fenomen, og det finnes ulike forståelser av dette begrepet. Helsedirektoratets publikasjon «Well-being på norsk», viser til både subjektive og objektive tilnærminger knyttet til begrepet livskvalitet (Carlquist, 2015). Videre vil det hedoniske og eudaimoniske perspektivet på livskvalitet presenteres, samt en definisjonen og et rammeverket utviklet av Ross et al. (2020) knyttet til livskvalitet blant ungdom. Livskvalitet, er den norske betegnelsen på det som i internasjonale litteratur omtales som «well-being», og vil benyttes i denne studien.

2.5.1 Hedonisk og Eudaimonisk livskvalitet

Det hedoniske perspektivet handler om opplevelsen av positive følelser som tilfredshet og glede (Carlquist, 2015). Indikasjoner på livskvalitet utfra dette perspektivet, er tilstedeværelse av behag og fravær av ubehag. Denne tilnærmingen blir sett på som subjektiv og fokuserer på hva personer føler og vurderer (Carlquist, 2015). Eudaimoniske perspektiver, blir på den andre siden sett på som en objektiv tilnærming og handler om hvordan personer fungerer (Carlquist, 2015). Slike perspektiver vektlegger at «personer fungerer godt, som handler om at egne muligheter realiseres gjennom aktivitet» (Carlquist, 2015, s. 10). Denne tilnærmingen til livskvalitet er ofte anvendt subjektivt, og faktorer som inkluderes vil kunne variere fra et individ til et annet (Carlquist, 2015). *Mestring, aktivitet, tilhørighet, mening, relasjoner, og personlig vekst* er sentrale aspekter ved de eudaimoniske tilnærmingene (Carlquist, 2015). For å måle eudaimonisk livskvalitet, er opplevelse av mening en ofte brukt indikator (Carlquist, 2015). Det har stor betydning for helse og livskvalitet å kunne oppleve fellesskap og mening, mestring og kontroll over eget liv, samt ha mulighet til å utvide sine evner (Helsedirektoratet, 2014). Ut ifra et hedonisk og eudaimonisk perspektiv, kan god livskvalitet med andre ord handle om at man både opplever å ha det bra og fungerer godt (Helse- og omsorgsdepartementet, 2017). Dette innebærer blant annet å oppleve glede, energi og engasjement, men også å føle seg nyttig og oppleve mening og mestring (Carlquist, 2015; Fredrickson, 2004).

Ross et al. (2020) har utviklet et rammeverk for å forstå livskvalitet hos ungdom og bygger på både hedonisk og eudaimonisk forståelse av livskvalitet. Oversatt fra engelsk definerer Ross

et al. (2020) ungdoms livskvalitet som at; «*ungdom har støtte, tillit og ressurser til å trives i kontekster med sikre og sunne forhold, og realisere sitt fulle potensiale og rettigheter*» (s. 473). Rammeverket foreslår fem sammenkoblede domener for ungdoms livskvalitet, samt kravene for at ungdommene skal kunne oppnå livskvalitet innenfor hvert av disse områdene. Domenene som foreslås er; 1. god helse og optimal ernæring, 2. tilknytning, positive verdier og bidrag til samfunnet, 3. trygt og støttende miljø, 4. Læring, kompetanse, utdanning og ferdigheter og 5. handlingsfrihet og resiliens (Ross et al., 2020).

God helse og optimal ernæring, handler blant annet om å ha tilgang og mulighet for tilstrekkelig fysisk aktivitet og tilgang til kosthold som beskytter mot feilernæring (Ross et al., 2020).

Tilknytning, positive verdier og bidrag til samfunnet, er det andre domenet og handler å ha tilgang til muligheter for å bli en del av positive sosiale og kulturelle nettverk og utvikle positive, meningsfulle relasjoner med andre (Ross et al., 2020). Det handler også om å ha mulighet til å bli involvert i beslutningsprosesser, at deres meninger blir tatt seriøst, samt å ha mulighet til å utvikle personlig ansvar, omsorg og respekt for andre og utvikle en følelse av etikk, integritet og moral. I tillegg handler det om å ha tilgang til muligheter for å utvikle mellommenneskelige ferdigheter som empati, vennsferdigheter og følsomhet, samt ha tilgang til muligheter for å være sosial, kulturelt og samfunnsmessig aktiv, og utvikle ferdigheter til å være bedre rustet til å bidra til endring og utvikling i sine egne liv og i deres lokalsamfunn (Ross et al., 2020).

Trygt og støttende miljø, går ut på å ha frihet til å praktisere personlig, kulturell eller spirituell tro og uttrykke sin identitet i et ikke-diskriminerende miljø. I tillegg handler det om å ha tilgang på et bredt spekter av trygge og stimulerende muligheter for fritid eller personlig utvikling (Ross et al., 2020).

Læring, kompetanse, utdanning og ferdigheter, handler om å ha muligheter til å utvikle ressurser, ferdigheter og kompetanse for å trives. I tillegg handler det om å gis den nødvendige oppmuntringen og muligheter til å utvikle selvtillit og er bemyndiget til å føle at en kan gjøre ting bra (Ross et al., 2020).

Handlingsfrihet og resiliens (motstandsdyktighet), er det siste domenet i rammeverket til Ross et al. (2020). Dette domenet handler om å ha mulighet til å utvikle selvsikkerhet, ha en følelse av handlingsfrihet, evnen til å ta meningsfulle valg og påvirke sine sosiale, politiske og

materielle omgivelser. Det handler også om identitet og ha trygge rom for å utvikle klarhet og være komfortabel med seg selv og sin identitet. I tillegg handler det om å ha mulighet til å utvikle en følelse av mening og ønske om å lykkes, samt optimisme om fremtiden. Det handler også om å ha muligheter til å utvikle evnen til å håndtere motgang og ha mulighet til å oppnå sitt fulle potensial, nå og i fremtiden (Ross et al., 2020).

Det hendoniske og eudaimoniske perspektivet på livskvalitet, samt rammeverket til Ross et al. (2020) representerer til sammen bakgrunnen og forståelsen for hvordan livskvalitet oppfattes i denne studien og er relevant med hensyn til drøfting av funn.

2.6 Deltakelse i meningsfylte aktiviteter

2.6.1 Sammenheng mellom mennesker, helse og deltakelse i aktivitet

Aktivitet eller «occupation» er hentet fra aktivitetsvitenskap, og denne vitenskapen retter seg mot sammenhengen mellom menneskers helse og deltakelse i aktivitet (Wilcock, 1999).

Aktivitet kan defineres på ulike måter, og i denne studien er begrepet oversatt fra engelsk, definert som: *Alle aktiviteter mennesker gjør som individer, familier eller samfunn for å okkupere tid og som gir mening og hensikt med livet. Aktiviteter inkluderer ting mennesker må gjøre, vil gjøre og er forventet å gjøre* (International Society for Occupational Science, 2009). Hva som er en meningsfull aktivitet, vil derfor variere mellom ulike personer. I denne studien vil alt ungdommene gjør på ungdomsklubben, bli forstått som aktivitet.

Wilcock (1999) forklarer i sin teori, aktivitet og helse, sett i lys av meningsfulle aktiviteter. Teorien forklarer hvordan helse skapes gjennom deltakelse i aktivitet og kan si noe om hvorfor ulike aktiviteter tillegges mening. I denne teorien, er det særlig begrepene *doing*, *being*, *becoming* og *belonging* sentrale, og brukes for å forstå hvordan aktiviteter i hverdagen har betydning for helsen (Wilcock, 1999). På norsk, oversettes begrepene til *å gjøre noe*, *å være noen*, *å bli til noe* og *å tilhøre*, og disse vil benyttes videre i studien.

Å gjøre noe (doing), handler om hva et menneske gjør og hvordan dette former og påvirker helsen, og brukes ofte som et synonym for meningsfull aktivitet (Lindahl-Jacobsen & Jessen-Winge, 2017; Wilcock, 1999). «Dette innebærer sosiale interaksjoner, sosial utvikling og muligheter for personlig utvikling og tilfredsstillelse» (Lindahl-Jacobsen & Jessen-Winge, 2017, s. 63). For eksempel vil det å gjøre noe, stimulere til sosial interaksjon, som kan bidra til å forme oss og påvirke utvikling (Wilcock, 1999).

Å være noen (being), er et resultat av *å gjøre noe (doing)* og handler blant annet om hva man får ut av å delta i en aktivitet (Wilcock, 1999). I følge Lindahl-Jacobsen og Jessen-Winge (2017) handler dette om «en balanse mellom å gjøre og ikke gjøre» (s. 63). Et relevant begrep å trekke inn i konseptet *å være noen*, er derfor *Aktivitetsbalanse*, som kan underbygge hvilken betydning det vi gjør har og påvirker hvem man er. Vi har behov for å gjøre forskjellige aktiviteter, og dette er viktig for å kunne oppleve god helse, livskvalitet og trivsel (Backman, 2010). *Aktivitetsbalanse*, handler om å oppleve å ha en riktig mengde med varierte aktiviteter, noe som er positivt for helsen og gir opplevelse av tilfredshet (Wagman, Håkansson & Björklund, 2012). Å ha en variasjon av aktiviteter, at kravene aktivitetene og omgivelsene stiller stemmer overens med egne evner og ressurser og at aktivitetene oppleves som meningsfulle, gjør at en kan oppleve *aktivitetsbalanse* (Håkansson, Morville & Wagman, 2017). Bruker en mye mer tid og energi på noen aktiviteter på bekostning av andre, eller opplever å ha for mye eller lite aktivitet i hverdagen generelt, vil det kunne oppstå en *aktivitetsubalanse* (Backman, 2010). Både *aktivitetsbalanse* og ubalanse kan påvirke hvordan en person har det, og opplevelsen av glede, stress, helse og livskvalitet (Backman, 2010).

Å tilhøre (belonging), handler om å være en del av noe og føle tilhørighet gjennom aktivitet (Lindahl-Jacobsen & Jessen-Winge, 2017). Det å gjøre aktivitet sammen med andre, vil kunne gi opplevelsen av å være en del av noe større (Wilcock & Hocking, 2015). Tilhørighet innebærer aksept og inkludering fra andre, og sosiale relasjoner er en kilde til tilhørighet (Thoits, 2011). Gjennom aktivitet, opprettholder vi tilhørighet til samfunnet, og følelsen av tilhørighet har vist å være av betydning for om aktiviteten gis en mening (Reed, Hocking & Smythe, 2010; Wilcock & Hocking, 2015). Den naturlige interaksjonen mellom *å gjøre noe* og *å tilhøre*, kan ha en helsefremmende effekt (Wilcock & Hocking, 2015). Det er viktig for trivsel, helse og livskvalitet å oppleve sosial tilhørighet og ha samvær med andre. En mangel på dette kan fremme ensomhet og har negativ påvirkning på helsen (Thoits, 2011; Uchino, 2004).

Å bli til noe (becoming), handler om menneskers utvikling, potensiale og utnyttning av evner (Lindahl-Jacobsen & Jessen-Winge, 2017). Dette dreier seg ifølge (Wilcock, 1999), om fremtiden og hvordan en ønsker at den skal se ut og utvikle seg, noe som er avhengig av hvem man er, hva man gjør og ønsker å bli. *Å gjøre noe*, *å være noen* og *å tilhøre* resulterer i en form for *å bli til noe*, men har også gjensidig påvirkning på hverandre (Lindahl-Jacobsen & Jessen-Winge, 2017; Wilcock & Hocking, 2015). Det er avgjørende for livskvalitet at

meningsfulle aktiviteter sikter seg mot at mennesker oppnår størst mulig tilfredsstillelse og kan utnytte sitt potensial på en god måte (Wilcock, 1999). Det er større sannsynlighet for å kunne oppleve positive følelser, som glede og tilfredsstillelse, dersom en er i stand til å følge en vei mot å utvikle sine interesser og sitt potensial (Wilcock & Hocking, 2015).

2.6.2 Deltakelse i meningsfull aktivitet, fritid og ungdoms utvikling

Fritid, har blitt rapportert av ungdom til å inkludere engasjement i aktiviteter som er hyggelige og fritt valgt og som gir en følelse av prestasjon og mening (Passmore & French, 2001). Passmore (2003) påpeker at dersom fritid oppleves som en meningsfylt aktivitet for ungdom, kan fritid være helsefremmende basert på Wilcock (1999) sitt perspektiv på helse og aktivitet. Fritid, kan gjennom dette være en determinant for helse og gi mulighet for å utvikle individuelt potensial (Passmore, 2003).

Barn og unge kan lære ved å delta i meningsfylte aktiviteter. Det å *gjøre noe* og delta i aktiviteter, er avgjørende for normal utvikling, og gjennom deltakelse kan barn og unge blant annet bygge et aktivitetsrepertoar (Mandich & Rodger, 2016, s. 132, referert i Feldhacker, Cerny, Brockevelt & Lawler, 2018, s. 130). Denne deltakelsen kan føre til bedre livskvalitet og helse (Feldhacker et al., 2018). Ifølge teori om positiv ungdomsutvikling, blir aktivitetskontekster foreslått å promotere positiv utvikling (Feldhacker et al., 2018). De teoretiske perspektivene innenfor positiv ungdomsutvikling går vekk fra det negative synet på hva ungdom bør unngå i livet, som rusmidler og mobbing, mot et mer positivt syn som fokuserer på egenskaper som fremmer en blomstrende utvikling - på engelsk *thriving*, samtidig som det tar hensyn til forebygging av negativ atferd (Holsen, Geldhof, Larsen & Aardal, 2016). Ungdom blir sett på som en ressurs som skal utvikles, i stedet for et problem som må håndteres. Selv om ungdomsårene er en periode med mange utfordringer, er det også en periode med muligheter for å utvikle ferdigheter og oppleve en blomstrende utvikling (Roth & Brooks-Gunn, 2003). Positiv ungdomsutvikling vektlegger miljøet som en viktig tilrettelegger for positiv utvikling og livskvalitet (Geldhof, Browers & Lerner, 2013).

Ulike aktiviteter hvor ungdom bruker tid, kan sees på som ulike læringsmiljøer med mulighet for utvikling og vekst (Larson & Verma, 1999). Blant ungdommers daglige aktiviteter, kan organiserte ungdomsaktiviteter gi muligheter og forhold som kan være spesielt egnet for å fremme utvikling (Hansen, Larson & Dworkin, 2003). Det at barn og unge selv kan velge

hvilke aktiviteter de deltar i, gir dem mulighet til å utvikle seg og sin identitet (Eccles & Barber, 1999). Gjennom aktivitetene som legges til rette for, kan ungdommene også få mulighet til å utvikle ferdigheter, holdninger, initiativ og kompetanse (Eccles, Barber, Stone & Hunt, 2003; Larson, 2000; Vestel & Hydle, 2009). Det er gode bevis for at deltakelse i ikke-faglige aktiviteter etter skolen, er fordelaktig for unge menneskers positive utvikling i livet (Deutsch, Blyth, Kelley, Tolan & Lerner, 2017). Det er ulike mekanismer hvor aktiviteter kan påvirke positiv utvikling. En av mekanismene, er at deltakelse i aktiviteter former sosiale nettverk som kan påvirke utvikling (Eccles et al., 2003). Utvikling, kan ifølge Larson (2000) beskrives som en prosess som handler om vekst og økt kompetanse. En studie som så på ungdoms erfaringer med utvikling gjennom deltakelse i ungdomsaktivitet, fant at ungdommene opplevde både personlig og mellommenneskelig utvikling (Dworkin, Larson & Hansen, 2003). Den personlige utviklingsprosessen dreide seg om identitetsarbeid, utvikling av ferdigheter for initiativ, lære seg å styre tid og læringsstrategier for emosjonell regulering. Den mellommenneskelige utviklingen, handlet om å få nye jevnaldrende venner, sosiale gruppe ferdigheter som det å ta ansvar, hvordan jobbe som et team, samt utvikle verdifulle forbindelser til voksne. Studien konkluderte også med, at ungdomsaktiviteter ser ut til å være en kontekst hvor ungdom er aktive produsenter av egen utvikling (Dworkin et al., 2003).

Strukturerte etter-skoletid aktiviteter og fritidsaktiviteter, gir ungdom tilgang til omsorgsfulle ikke-familiære voksne. Trenere, klubbansatte og andre involverte voksne investerer ofte mye tid og oppmerksomhet i disse ungdommene, gjennom å være lærere, mentorer, venner, portvoktere og problemløsere (Eccles et al., 2003). Slike voksne, vil kunne ha en positiv effekt på utvikling i ungdomsårene, spesielt når ungdom-voksen-relasjonen er en utviklende relasjon (Bowers, Johnson, Warren, Tirrell & Lerner, 2015; Li & Julian, 2012). Pekel et al. (2018) har utviklet et rammeverk som foreslår at utviklingsrelasjoner forekommer, når en voksen viser ungdommer at de bryr seg, hjelper ungdommene med å fullføre oppgaver og nå mål, utfordrer ungdommene til å forbedre seg, knytter ungdommer til flere muligheter, samt behandler ungdommene med respekt og gir rom for ungdommens stemme. Når disse relasjonstrekkene er til stede, fører forholdet til en mer positiv innvirkning på ungdommen. For at et ungdom-voksen-forhold skal ha positiv påvirkning på utvikling hos ungdom, må det være av god kvalitet (Bowers et al., 2015). Karakteristikkene som kjennetegner disse ungdom-voksen-forholdene, inkluderer varme, aksept og nærhet, og har blitt relatert til positive utfall som bedre skoleprestasjoner, livskvalitet og motstandsdyktighet (Bowers et al., 2012; DuBois & Silverthorn, 2005; Hurd & Zimmerman, 2014; Ungar, 2013). Gjennom deltakelse i

organisert aktivitet gjennom kommunen, som for eksempel klubb, viste en studie at ungdommene opplevde høyere utvikling av nettverk med voksne, sammenlignet med andre organiserte aktiviteter (Larson, Hansen & Moneta, 2006).

2.7 Sosialt nettverk, sosial relasjon, og sosial støtte

«Sosialt nettverk, er et system av uformelle sosiale relasjoner mellom mennesker som samhandler mer eller mindre regelmessig med hverandre» (Finset, 1986, s. 13). Dette kan være familie, venner, naboer eller andre (Fyrand, 2005). I følge Fyrand (2005), inneholder Finset (1986) sin definisjon av sosialt nettverk, tre viktige aspekter; *sosial samhandling*, *sosial relasjon* og *uformelle strukturer*. *Sosial samhandling* eller sosial interaksjon, handler om det som skjer mellom mennesker, og når denne interaksjonen får en viss varighet og stabilitet er det da snakk om *sosiale relasjoner*. Denne samhandlingen kan skje i *uformelle strukturer* mellom mennesker, for eksempel blant venner, og er basert på eget ønske og initiativ (Fyrand, 2005). *Sosial integrasjon*, er annet aspekt ved sosiale nettverk som Cohen (2004) trekker frem. Dette handler om individets opplevelse av å tilhøre og være en del av et fellesskap, og går ut på å delta i et bredt spekter av sosiale aktiviteter og å ha relasjoner med andre (Cohen, 2004). Det å ha et sosialt nettverk, kan gi følelsen av å være del av et fellesskap og ha tilgjengelig støtte (Cohen & Wills, 1985). Dette vil ifølge Cohen og Wills (1985), være positivt for helsen gjennom at sosiale nettverk kan gi følelse av forutsigbarhet og stabilitet. Grunnleggende behov som trygghet, fellesskap, anerkjennelse og meningsfullhet, som meningsfulle aktiviteter, blir ivaretatt gjennom våre sosiale relasjoner og nettverk (Fyrand, 2005). Det er derfor viktig for menneskers livskvalitet å ha tilgang og tilhørighet til slike nettverk (Fyrand, 2005).

Cohen (2004) beskriver sosial støtte som ressurser et sosialt nettverk gir og som er gunstig for et individs evne til å håndtere stress. Sosial støtte, kan derfor ses på som funksjonen i et nettverk, og deles ofte inn i fire ulike typer: *Emosjonell støtte*, *instrumentell støtte*, *informerende støtte* og *tilhørighetsstøtte* (Fyrand, 2005; Uchino, 2004). *Emosjonell støtte*, innebærer å vise omsorg, kjærlighet, empati og tillit, noe en kan få fra nære relasjoner som familie og venner (Cohen, 2004). Dette handler å gi en person følelsen av å være anerkjent og akseptert (Cohen & Wills, 1985). *Instrumentell støtte*, handler om praktisk bistand og hjelp til praktiske gjøremål (Cohen, 2004). Den *informerende støtten*, dreier seg om støtte i form av råd, veiledning og anbefaling om hvordan utføre bestemte handlinger eller hvordan et

problem kan løses (Cohen, 2004). Den siste av støttefunksjonene omtales som *tilhørighetsstøtte* eller *sosialt fellesskap*, og handler om tilstedeværelse av andre som du kan dele sosiale aktiviteter med (Cohen & Wills, 1985; Uchino, 2004). I følge Uchino (2004) kan denne støtten være gunstig, fordi positive sosiale aktiviteter og fritidsaktiviteter blant annet bidrar til å øke humøret.

Sosial støtte er en viktig beskyttelsesfaktor i møte med utfordringer gjennom å fungere som buffer, men har også en direkte effekt som helsefremmende faktor (Cohen & Wills, 1985; Thoits, 2011). Dette kan beskrives gjennom *bufferteorien* og *hovedeffektteorien*, og kan brukes for å forstå forholdet mellom sosialt nettverk og helse (Cohen & Wills, 1985; Fyrand, 2005). I *bufferteorien*, er hovedperspektivet at sosial støtte fungerer som en buffer mot virkningen av ulike belastninger og stress en kan oppleve i livet (Cohen, 2004; Cohen & Wills, 1985). Dermed kan støttende relasjoner en person har i sitt nettverk, være positivt for helsen ved at den gir individet ressurser til å takle stress (Cohen, 2004; Cohen & Wills, 1985). Det er ikke alle relasjoner som er positivt for helsen, og Cohen (2004) påpeker at konfliktfylte relasjoner kan ha negativ påvirkning og føre til stress. Det sentrale i *hovedeffektteorien*, er at sosial støtte og tilhørighet i et positivt sosialt fellesskap (sosial integrasjon) vil bidra til å øke menneskers helse og livskvalitet, uavhengig om personen er under stress (Cohen, 2004). Thoits (2011) beskriver ulike mekanismer for å forklare den mulige sammenhengen mellom sosiale relasjoner og helse. Blant disse mekanismene som kan ha betydning for fysisk og psykisk helse samt livskvalitet, er opplevd sosial støtte. Opplevd sosial støtte kan være opplevelsen av at noen bryr seg, å bli verdsatt og oppleve sympati.

Det er viktig for ungdommenes generelle utvikling, identitetsutvikling og livsmestring at de er aktive på mange ulike aktivitets- og samhandlingsarenaer, som for eksempel fritidsarenaer (Fyrand, 2005). Det er gjennom deltakelse i aktivitet og sosiale integrasjoner med andre, at sosiale nettverk dannes og vedlikeholdes blant ungdommer (Fyrand, 2005). For ungdommer kan det å få god kontakt med ikke-familiære voksne som kan være gode rollemodeller, samt det å ha nære venner og være sosialt aktive på fritiden, være viktige ressurser for å mestre eget liv (Fyrand, 2005). Fritidsopplevelser har vist at disse kan gjøre det lettere for ungdom å håndtere stress de opplever i hverdagen, på flere måter (Coleman & Iso-Ahola, 1993). Den ene måten, er gjennom at fritid gir oppfatninger om at sosial støtte er tilgjengelig. Fritid, har i tillegg vist seg å være svært sosialt og legger til rette for utvikling av vennskap. Samhørighet i delt fritidsaktivitet kan bidra til å bedre takle stress (Coleman & Iso-Ahola, 1993).

3.0 Metode

I dette kapitlet vil jeg først presentere bakgrunn for valg av forskningsdesign og metodisk tilnærming i studien. Deretter vil det redegjøres for rekruttering og utvalg, før metode for datainnsamling blir presentert. Videre presenteres prosessen benyttet for transkribering av intervjuer og analyse av datamaterialet. Til slutt vil jeg belyse aspekter som er relevante for min for forståelse og gjøre rede for mine etiske refleksjoner knyttet til dette forskningsprosjektet.

Før jeg beskriver de metodiske valgene jeg har gjort, vil jeg gi en kort beskrivelse av studiens kontekst. Ungdomsarbeidere og ungdommer som blir rekruttert til denne studien, jobber og deltar på ungdomsklubber drevet av Asker kommune. I denne sammenheng, er det tradisjonelle ungdomsklubber som er åpne for alle etter skoletid, omtalt som *afterschool*, samt at ungdomsklubbene tilbyr *aktivitetsåpent* utover ettermiddag og kveld, da spesifikke aktiviteter foregår.

3.1 Valg av forskningsdesign og metode

For denne studien er det valgt et kvalitativt forskningsdesign (Malterud, 2017), dette på bakgrunn av studiens problemstillinger; Hvilke forhold ved ungdomsklubb opplever ungdom er av betydning for dem? Og hvordan beskriver ungdomsarbeiderne på ungdomsklubbene sitt arbeid for å tilrettelegge for disse forholdene, og hvordan vurderer de sin egen rolle i dette arbeidet? Kvalitativ metode egner seg for å få kunnskap om menneskelige egenskaper som erfaringer, opplevelser og tanker og er valgt for å få dypere innsikt i ungdommene og ungdomsarbeidernes opplevelse og tanker rundt sin ungdomsklubb (Malterud, 2017). Oppgaven har en fenomenologisk tilnærming, hvor målet er å få innsikt informantenes forståelse og erfaringer knyttet til ungdomsklubbene de deltar på (Kvale & Brinkmann, 2015). Jeg ønsket å ha en induktiv tilnærming, noe som innebærer at jeg ikke vil være styrt av teori, og møter feltet så åpent som mulig (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2016). I studien, er fokusgruppe- og individuelle intervjuer valgt som metode. Intervju vil egne seg som metode når man ønsker innsikt og kunnskap om menneskers erfaringer og opplevelser om et bestemt tema, noe som er i tråd med fokuset i denne studien (Kvale & Brinkmann, 2015).

3.2 Rekruttering og utvalg til intervjuene

Jeg har samarbeidet med virksomheten som er ansvarlig for ungdomsklubb-tilbudet i kommunen. En kontaktperson som arbeider med kultur- og ungdomstilbudene, har hjulpet meg med å rekruttere informanter. Rekrutteringen av ungdomsarbeiderne foregikk gjennom to faser. Den første fasen besto av at jeg fikk delta på et personalmøte med alle ungdomslederne på klubbene i kommunen. Her fikk jeg informere om studien, og deretter sendte min kontaktperson ut informasjonsskrivet jeg utformet til alle ungdomsarbeiderne på klubbene i kommunen (Vedlegg 3). Den andre fasen, besto av at de ungdomsarbeiderne som ønsket å delta på studien, kunne melde sin interesse ved å sende meg en e-post. Det var totalt tre ungdomsarbeidere som meldte sin interesse. Da den ene ungdomsarbeideren jobbet med et litt annet tilbud for ungdom enn de to andre, endte jeg opp med to ungdomsarbeidere fra to ulike klubber, men som har samme type tilbud. Disse ungdomsarbeiderne hadde jobbet i klubben mellom 2-14 år. Inklusjonskriteriet for ungdomsarbeiderne var at de hadde arbeidet på ungdomsklubben i minst ett år, for å kunne gi tilstrekkelig med bakgrunnsinformasjon.

Ungdommene ble rekruttert gjennom ungdomsarbeiderne som deltok i studien, da det var viktig i denne studien at ungdomsarbeiderne og ungdommene kom fra samme klubber. Ungdomsarbeiderne mottok et informasjonsskriv til ungdommene på e-post som de kunne videreformidle (Vedlegg 1). Ungdommer som ønsket å være med, mottok også et informasjonsskriv til foreldre inkludert et samtykkeskjema, da ungdommer under 15 år krever samtykke av foreldre, for å kunne delta (Vedlegg 2). Tilbudet som blir sett på i denne oppgaven, er i hovedsak for 8.klasse og oppover, og jeg valgte derfor å avgrense utvalget til ungdom på ungdomstrinnet, i alderen 13-16 år. Inklusjonskriterier, var ungdom i alderen 13-16 år, at de deltok på ungdomsklubbtilbudet minst en gang i uken og at de kunne forstå og uttrykke seg på norsk. For å sikre bredde og variasjon i utvalget, ble det rekruttert ungdommer med variert erfaring fra ungdomsklubben. I tillegg ble det rekruttert informanter fra to ulike klubber i kommunen for å få et mer nyansert bilde. Totalt ble det rekruttert 7 gutter, fordelt på de to klubbene, disse var i alderen 13-15 år. Ungdommene som takket ja til å være med, hadde variert erfaring på klubben og hadde brukt den mellom 3 måneder og 2 år. De fleste hadde andre fritidsaktiviteter de holdt på med ved siden av.

Utvelgelsen av informanter, ble gjort i en kombinasjon av det Malterud (2017) beskriver som et strategisk utvalg og tilgjengelighetsutvalg. Årsaken til dette, var at flere av informantene som ble rekruttert, var de som var mulig å få tak i (Malterud, 2017). Ved å gjøre en strategisk

utvelgelse ønsker man å finne informanter som gir nødvendig data og best mulig kan besvare problemstillingen (Johannessen et al., 2016; Malterud, 2017). Dette ble gjort gjennom at ungdomsarbeiderne rekrutterte ungdommer de mente kunne ha gode muligheter til å gi utfyllende svar, med høy informasjonsstyrke (Malterud, 2017).

3.3 Datainnsamling med intervjuer

I denne studien er det benyttet semistrukturerte fokusgruppeintervjuer med ungdommene og semistrukturerte individuelle intervjuer med ungdomsarbeiderne. Fokusgruppeintervju er en måte å innhente kvalitativ data på gjennom gruppesamtaler, og egner seg som metode for få kunnskap om erfaringer og meninger i en gruppe (Malterud, 2017). Vanligvis består et fokusgruppeintervju av flere deltakere, men av hensyn til pandemien ble det valgt å gjennomføre dette med færre (Malterud, 2017). Bakgrunnen for valget av fokusgruppeintervju, baserer seg på tanken om at det vil oppleves som tryggere å sitte sammen med andre jevnaldrende ungdommer enn alene, under et intervju. Ungdomskubbene de ulike ungdomsarbeiderne jobber på, er ulike både i form av tilbudet og ungdommene som bruker den. Individuelle intervjuer, ble derfor sett på som mest hensiktsmessig for å få innsikt i hver enkelt sine erfaringer og opplevelser knyttet til sin ungdomsklubb.

Det ble utarbeidet en semistrukturert intervjuguide, både til bruk i intervjuene med ungdommene og ungdomsarbeidere. Ved utarbeidelsen av intervjuguidene tok jeg utgangspunktet i problemstillingene i studien. Intervjuguiden inneholdt temaer og noen underspørsmål som det var ønskelig å komme innom i løpet av intervjuet, uten at spørsmålene måtte stilles i spesifikk rekkefølge (Malterud, 2017). En for detaljert strukturering av intervjuguiden, gjør at en kan gå glipp av erfaringer og opplevelser som informantene har, og dermed gå glipp av data (Malterud, 2017). Intervjuguidene hadde likevel noe grad av forhåndsstrukturering, for å sikre at ikke for store mengder data ble samlet inn og at jeg fikk informantenes opplevelser og erfaringer, som er relevant for fokusområdet i studien (Malterud, 2017).

Det ble utarbeidet en intervjuguide til ungdommene med fem temaer: Betydning av klubben, å være på klubben, ungdommer og voksne på klubben, deltakelse, samt forbedringer og utfordringer (Vedlegg 4). Det ble utformet noen oppfølgingsspørsmål, som hadde som hensikt å få ungdommene til å utype sine utsagn. Intervjuguiden ble pilottestet på en 14 år gammel

ungdom, for å sikre at spørsmålene var utformet på en forståelig måte. Intervjuguiden som ble utarbeidet til intervjuer med ungdomsarbeiderne, hadde noen innledende spørsmål for å få samtalen i gang. Deretter inneholdt den fem hovedtemaer: Hvem deltar, ungdomsklubben, oppgaver, relasjoner og deltakelse, og til slutt styrker og svakheter (Vedlegg 5). Det var i tillegg utformet oppfølgingsspørsmål som kunne brukes for en dypere beskrivelse.

Det ble gjennomført to fokusgruppeintervjuer. I det ene intervjuet var det fire ungdommer, og i det andre deltok tre ungdommer. Det ene fokusgruppeintervjuet besto av ungdommer fra den ene klubben, og det andre intervjuet besto av ungdommer fra den andre klubben. Det ble gjennomført to individuelle intervjuer med ungdomsarbeidere, en fra hver av klubbene ungdommene var fra. Videre vil intervjuer benyttes som fellesbetegnelse, der det er relevant å omtale individuelle intervjuer og fokusgruppeintervjuer under ett.

3.3.1 Gjennomføring av individuelle intervjuer med ungdomsarbeidere

De individuelle intervjuene med ungdomsarbeiderne ble gjennomført i lokaler valgt av informant. Et av intervjuene ble gjennomført i en stengt kafe, slik at vi kunne sitte uforstyrret. Det andre intervjuet var planlagt å gjennomføres på klubben der ungdomsarbeideren er til daglig, men dette fikk vi ikke til da østlandsområdet ble underlagt strenge tiltak i forbindelse med pandemien. Vi valgte derfor å gjennomføre intervjuet over digital plattform, via zoom. Begge intervjuene varte ca. 45 minutter.

Ved begge intervjuene fikk ungdomsarbeiderne lese igjennom informasjonsskrivet og signere for samtykke før intervjuet startet. For å sikre at ungdomsarbeiderne hadde forstått formålet med intervjuet og sine rettigheter, gjentok jeg det høyt, samt at jeg informerte om bruk av lydopptaker og hvordan opptakene skulle behandles i etterkant. Jeg gjorde også noen notater underveis, av ulike inntrykk jeg fikk. Notater vil kunne gi nyttig tilleggsinformasjon som kan supplere lydopptaket (Malterud, 2017).

Jeg startet intervjuene med å stille enkle spørsmål, om hvor lenge de hadde jobbet på klubben og motivasjonen for å jobbe der. Deretter stilte jeg spørsmålet, «fortell om ungdomsklubben, hvordan vil du beskrive tilbudet?». Ungdomsarbeideren fikk fortelle fritt, og min rolle var å innta en lyttende posisjon. Jeg etterstrebet at intervjuet skulle utvikle seg som en samtale, med utgangspunkt i intervjuguiden. Underveis, fulgte jeg opp med spørsmål fra intervjuguiden ved

behov, men opplevde at mange temaer ble berørt uten at jeg trengte å stille spørsmål. Intervjuguiden ble brukt som en sjekklister, for å påse at de ulike temaene ble dekket, og jeg fulgte ofte opp med oppfølgingsspørsmål som «fortell litt mer om det» og «hvorfor tenker du det» når ungdomsarbeiderne hadde fortalt om noe jeg ønsket en dypere beskrivelse av. Som intervjuer var min rolle å påvirke informanten så lite som mulig, og jeg var bevisst på å ikke avbryte ungdomsarbeideren med oppfølgingsspørsmål midt i setninger eller fortellinger. Ungdomsarbeideren fikk avslutningsvis mulighet til å tilføye mer, hvis det var ønskelig. Deretter takket jeg for ungdomsarbeiderens deltakelse, og ga en påminnelse om deres rettigheter og at de kunne få lese gjennom det transkriberte datamaterialet før det ble brukt i oppgaven. Begge ungdomsarbeiderne takket ja til dette.

3.3.2 Gjennomføring av Fokusgruppeintervjuer

Fokusgruppeintervjuene ble gjennomført på ungdomsklubbene innenfor vanlig åpningstid. Dette, for å skape en trygg setting for ungdommene i kjente omgivelser (Malterud, 2017). En av ungdomsarbeiderne på klubben hadde ordnet et eget rom slik at vi kunne sitte uforstyrret. I tillegg ble det servert mat og drikke, slik at det var lagt godt til rette for at ungdommene skulle få en god opplevelse.

For å komme i kontakt med ungdommene, ønsket jeg å bruke verktøyet Splot som er utviklet av Aina Landsverk Hagen og Arbeidsforskningsinstituttet (OsloMet) (Arbeidsforskningsinstituttet, 2019). Verktøyet var ønskelig å bruke for å bli kjent med ungdommene, bygge tillit og skape engasjement. Målet er at det skal bli lettere for ungdommene å svare på spørsmål videre i intervjuet. Ungdom er gjerne en målgruppe som er vanskelig å få i snakk, så gjennom at de får gjøre noe aktivt, er tanken at det vil bli lettere å få informasjon i intervjuene. «SPLOT står for Sted, Person, Læring, Observasjon og Tråkk» (Arbeidsforskningsinstituttet, 2019, s. 1). Verktøyet krever et ark og en blyant. Hvordan dette ble gjennomført blir nærmere beskrevet under.

Da ungdommene kom inn i rommet der fokusgruppen skulle foregå, fortalte jeg hvem jeg var og at jeg studerte folkehelsevitenskap. Videre presenterte jeg oppgaven, og at jeg ønsket å snakke med dem om ungdomsklubben og hva den betyr for dem. Jeg leste deretter igjennom informasjonsskrivet høyt, og ungdommene fikk signere samtykkeerklæringen. Noen av ungdommene hadde allerede lest gjennom denne og signert på forhånd. For ungdommene som var under 15 år, ble samtykket fra foreldre hentet inn i forkant. For å sikre at

ungdommene hadde forstått formålet og sine rettigheter. gjentok jeg dette høyt samt informerte om bruk av lydopptak og hvordan opptaket skulle behandles i etterkant. Deretter startet vi med splot, for å bli litt kjent og skape engasjement rundt temaet, før fokusgruppeintervjuet. I forkant av intervjuet, hadde jeg laget min personlige splot og startet med å fortelle ungdommene om denne, for å vise de hva splot dreier seg om og gi dem et konkret eksempel før de skulle lage en selv. Ungdommene lagde deretter en splot, relatert til ungdomsklubben de deltar på. Fremgangsmåten jeg benyttet var følgende: Ungdommene startet med å tegne et hjerte i midten på arket; rundt hjertet tegnet de en «woobly» form som ligner på en malings-«splash». Inni hvert av «rommene» skrev, eller tegnet, ungdommene hva som gjør at de har det godt på ungdomsklubben og hva som gjør ungdomsklubben til et godt sted å være (Arbeidsforskningsinstituttet, 2019). Det kunne være noe man liker å gjøre på klubben, mennesker som er på klubben, eller fysiske steder på klubben. Etter at ungdommene hadde laget sin splot, delte de splotene med hverandre. Dette kalles for en splot-dialog (Arbeidsforskningsinstituttet, 2019). Tanken bak denne dialogen var at de skal bli mest mulig engasjert i temaet. Det ble ikke tatt opptak av denne dialogen, men splotene ungdommene lagde og dialogen er brukt som et utgangspunkt for fokusgruppeintervjuet.

Etter splot-dialogen ble fokusgruppeintervjuet gjennomført. Jeg noterte underveis ulike inntrykk jeg fikk. Jeg startet begge intervjuene med å stille spørsmål rundt det ungdommene hadde tegnet eller skrevet på splotene sine og hvilken betydning klubben hadde for dem. Ungdommene fikk fortelle fritt, og jeg inntok en lyttende posisjon. Underveis fulgte jeg opp med spørsmål fra intervjuguiden, ved behov. I den ene fokusgruppen berørte ungdommene mange temaer uten at det var behov for at jeg stilte ytterligere spørsmål, mens det var større behov for å stille spørsmål i det andre intervjuet. Intervjuguiden ble brukt som sjekklister for å påse at alle temaene ble dekket, og jeg fulgte ofte opp med oppfølgingsspørsmål som «på hvilken måte», «hvorfor det» og «har du et eksempel» for å få en dypere beskrivelse av det ungdommene sa. I den ene fokusgruppen, var det noen av ungdommene som snakket mer enn andre, og jeg forsøkte derfor å involvere alle ved å noen ganger stille spørsmål direkte til de ungdommene som ikke naturlig tok ordet. I den andre fokusgruppen var dialogen jevn, og alle ungdommene deltok aktivt i samtalen. Min rolle i intervjuet, var å påvirke ungdommene minst mulig og ikke avbryte midt i en fortelling eller setning. Det var noen tilfeller hvor ungdommene begynte å tulle med hverandre, slik ungdommer kan gjøre. I disse tilfellene forsøkte jeg å få samtalen inn på sporet igjen gjennom å møte ungdommen på deres nivå, for å ikke skape utrygghet og ødelegge en god atmosfære. Dette fungerte veldig godt, og

ungdommene kom raskt tilbake til der de avsluttet. Avslutningsvis ble ungdommene spurt om det var noe mer de ønsket å fortelle om.

Begge fokusgruppene varte i rundt 55 minutter. Fokusgruppene ble avsluttet med at jeg takket for at ungdommene deltok, og ga dem en påminnelse om deres rettigheter og at de kunne lese gjennom datamaterialet før videre bruk. Dette var det ingen av ungdommene som sa at de ønsket. Sploene som ungdommene laget, spurte jeg om jeg kunne ta vare på, slik at de kunne brukes i videre arbeid med å fremstille resultatene fra intervjuene. Dette er noe de kunne krysse av i samtykkeskjemaet om de ønsket eller ikke. Alle ungdommene med unntak av en, ga meg tillatelse til dette.

3.4 Transkribering av intervjuer

Transkribering av alle intervjuene ble gjort samme dag eller dagen etter gjennomføringen av intervjuet. Jeg har selv gjennomført transkriberingen, og samme prosedyre er benyttet i alle lydopptakene. Informantene som ønsket, skulle få lese det transkriberte materialet. Jeg valgte derfor å ikke transkribere ordrett det informantene hadde sagt. Bakgrunnen for dette valget, er at å lese transkripsjonen med ordrett muntlig språk kan oppleves som rotete, og dermed oppleves som en form for latterliggjørelse (Kvale & Brinkmann, 2015; Malterud, 2017). Dette ønsket jeg ikke at informantene skulle oppleve. Jeg ønsket å fremstille det de sa på en sammenhengende måte, og at det skulle være en god presentasjon av det som ble fortalt. Intensjonen var å være mest mulig lojal mot det informantene hadde til hensikt å formidle (Malterud, 2017). I tilfeller hvor informanten hadde startet en setning som ikke ble fullført, tolket og skrev jeg det slik jeg oppfattet at informanten hadde til hensikt å formidle, i forsøk på å få frem meningen. Det ble hele tiden gjort vurderinger rundt dette under transkripsjonsarbeidet. Det var for eksempel steder der informanten stoppet opp med uttrykk som «ehh», og deretter omformulerte setningen, eller startet på nytt. I tillegg hadde noen av informantene et språklig særpreg, slik at det var tilfeller hvor ord eller setninger ikke var uttrykt grammatisk korrekt. Jeg valgte kun å korrigere de største grammatiske feilene.

Uttrykk som «eeh» og «hmm», ble ekskludert fra transkriberingen, samt korte pauser. Større pauser er markert med «pause» og en kort setning om eventuelle årsaker til pause, som for eksempel forstyrrelser. Følelsesuttrykk som latter, er også utelatt fra transkripsjonen, da dette forekom nokså hyppig i alle intervjuene. For å bevare anonymitet, gjorde jeg om navn,

stedsnavn og andre personopplysninger som kom frem underveis, til pseudonymer. Der ungdommene eller ungdomsarbeiderne beskrev informasjon om seg selv som kunne være med på å identifisere dem, ble denne informasjonen anonymisert. Et eksempel er der ungdommer beskrev aktiviteter de holdt på med utenfor klubben, ble dette bare omtalt som aktivitet eller idrett. Jeg har unnlatt å transkribere egen respons til det informantene sa, slik som «mm» og «skjønner», fordi dette var noe jeg sa ofte. Slike utsagn ble inkludert der hvor det ble ansett som relevant for å beskrive min respons. Fyllord som «liksom» og «altså» er beholdt i transkripsjonen, men utelatt der det er brukt flere ganger samme setning.

Ved hjelp av transkribering blir intervjumaterialet strukturert, slik at det er bedre egnet for videre analyse (Kvale & Brinkmann, 2015). For å sikre at jeg hadde hørt riktig og fått med meg alt informantene sa, ble lydopptaket fra intervjuene lyttet til to ganger.

3.5 Tematisk innholdsanalyse av intervjuer

Datamaterialet i denne studien er analysert ved bruk av deskriptiv tematisk analyse. Jeg har valgt å benytte Braun og Clark (2006) sin fremgangsmåte for tematisk innholdsanalyse. Denne fremgangsmåten beskrives gjennom seks ulike faser, og jeg har benyttet meg av alle fasene. Jeg har valgt denne analysemetoden, fordi den er fleksibel og ikke knyttet til et bestemt teoretisk rammeverk, samt at den kan anvendes uavhengig av utvalgsstørrelse og datainnsamlingsmetode (Braun & Clark, 2006). Jeg har hatt en induktiv og datadrevet tilnærming i analysen. Dette betyr at koder og temaer identifisert i analysen er knyttet til datamaterialet og ikke forsøkt tilpasset et teoretiske rammeverk. Det teoretiske rammeverket i studien ble i hovedsak utviklet etter datainnsamlingen (Braun & Clark, 2006). Analysen har ikke vært en lineær prosess, og jeg har vekslet mellom de ulike fasene.

Den første fasen, handler om å gjøre seg kjent med dataen samlet inn fra intervjuene og danne seg et helhetsinntrykk (Braun & Clark, 2006). Gjennom å transkribere intervjuene selv, får jeg som forsker tilgang til å bli bedre kjent med datamaterialet, noe som er viktig inn i analysearbeidet (Malterud, 2017). I tillegg starter prosessen med ideer til videre analyse allerede i transkripsjonsfasen (Malterud, 2017). Intervjuene ble lest igjennom flere ganger etter transkribering for å sikre at jeg hadde godt kjentskap til rådataen. Ved disse gjennomgangene, ble det gjort notater i margin av mulige ideer til koding, mønstre eller andre elementer av interesse. Braun og Clark (2006), påpeker at denne fasen kan være er en tidskrevende prosess, men viktig da den danner grunnlaget for videre analyse. Grundig

gjennomlesing og gode notater ble vektlagt, slik at det ble enklere å gå tilbake til rådataen senere i analyseprosessen (Braun & Clark, 2006).

Den neste fasen i analysen går ut på å utvikle innledende koder, som skal identifisere trekk, mønstre eller mulige temaer (Braun & Clark, 2006). Her leste jeg gjennom de transkriberte intervjuene en gang til og gjennomførte en koding manuelt. Kodingen ble notert fortløpende gjennom den transkriberte teksten, og jeg brukte ulike fargekoder for å indikere mulige mønstre. Jeg forsøkte å kode så mange mulige mønstre og temaer som datamaterialet kunne passe under, og kodene er utledet nært opp til informantenes formuleringer. Dette resulterte i to lange lister med ulike koder jeg identifiserte i datamaterialet. Foreløpig ønsket jeg å analysere dataen fra ungdomsarbeiderne og ungdommene hver for seg, og hadde derfor to kodeskjemaer.

Den tredje fasen i den tematiske analysen, handler om å identifisere aktuelle temaer som passer for de ulike kodene, utviklet i fase to (Braun & Clark, 2006). I denne fasen var fokuset på å se hvordan de ulike kodene kunne utvikles til overordnede temaer. Jeg så etter temaer som kunne belyse mønstre i datasettet, samt være relevant for studiens hensikt og foreløpige problemstillinger. Jeg valgt å legge vekt på temaer som er trukket frem av flere informanter, men også sett på temaer som virker å ha særlig betydning for hver enkelt informant. Jeg fokuserte på at temaene skulle ligge nært opp til det informantene sa. Ved utvikling av temaer ble koder som lignet hverandre, sortert etter midlertidige kategorier (Braun & Clark, 2006). Som et hjelpemiddel i denne fasen, lagde jeg en tabell og plasserte kodene som lignet hverandre samlet, slik at de havnet i samme midlertidig kategori. Før jeg samlet kodene, ble de fargekodet, slik at jeg hadde kontroll på hvor i datamaterialet kodene var hentet fra. Det ble så opprettet en ny tabell, hvor de sorterte kodene ble plassert sammen med den tilhørende dataen i en egen kolonne. Det ble deretter opprettet en kolonne for forslag til mulige temaer som jeg kategoriserte de ulike kodene i (Tabell 1). På denne måten kunne jeg lettere se på de ulike sitatene med tilhørende koder, og se hvordan de dannet et tema. Som hjelpemiddel for å lettere kunne se sammenhengen mellom koder, tema og de ulike nivåene av tema (hoved- og under-tema), avsluttet jeg denne fasen med å lage flere utkast til et «tematisk kart» i form av et tankekart laget forhånd (Braun & Clark, 2006).

Etter å ha sett på datamaterialet fra intervjuene med ungdomsarbeiderne og ungdommene hver for seg, valgte jeg å slå sammen kodeskjemaene, utviklet i fase to. Dette var for å kunne se det hele i sammenheng og for å kunne utarbeide temaer med funn fra både ungdomsarbeiderne og

ungdommene. For å kunne gjøre dette, ble fase tre gjennomført på nytt med samme fremgangsmåte som beskrevet over. Videre analyse av datamaterialet fra ungdomsarbeiderne og ungdommene ble gjort samlet.

I den fjerde fasen, skal de midlertidige temaene gjennomgås og bearbeides (Braun & Clark, 2006). Foreløpig hadde jeg tre hovedtemaer: Et trygt sted å være, et fristed hvor det tilrettelegges for å ha det gøy og være sammen, og et sted hvor de kan kjenne at de er bra nok. I denne fasen undersøkte jeg om det var sammenheng mellom dataen innenfor hvert tema, samt om det var tydelige forskjeller mellom temaene. Denne fasen har to nivåer. Det første nivået, innebærer gjennomgang av de sorterte sitatene for hvert tema og vurdere om det ser ut til å danne et sammenhengende mønster (Braun & Clark, 2006). Jeg leste derfor gjennom alle sitatene under hvert tema, for å se om det var logiske mønstre og tydelige skiller mellom temaene. I denne fasen trengte to av temaene å bearbeides på nytt, og flere sitater fra alle tre temaene fikk et nytt hjem. Når det var oppnådd et logisk mønster og tydelig skille mellom temaene, gikk jeg videre til neste nivå. Dette nivået innebærer en lignende prosess som i det første nivået, men her vurderte jeg validiteten av de individuelle temaene opp mot hele datasettet og om det tematiske kartet reflekterte den helhetlige meningen i datamaterialet. På dette nivået, ble et nytt tematisk kart utarbeidet. Jeg undersøkte i tillegg om det var andre utdrag fra den tidligere kodingsfasen som hadde blitt utelatt (Braun & Clark, 2006). Her kodet jeg ytterligere data som jeg hadde gått glipp av tidligere og fikk plassert disse under passende tema. I denne fasen gjorde jeg også vurderinger på behovet for undertemaer, for å strukturere de tre store hovedtemaene og arbeidet med å definere de ulike undertemaene i en egen kolonne i tabellen fra fase tre.

Den femte fasen i den tematiske analysen, handler om å definere og gi navn til temaene som har kommet frem (Braun & Clark, 2006). I denne fasen arbeidet jeg med navn til de ulike temaene som reflekterte datasettet og kodingen på en god måte. Jeg arbeidet med å identifisere essensen av hva hvert tema handlet om og hvilke aspekter temaene fanger. I tillegg vurderte jeg forholdet mellom ulike tema. Det var her viktig å se at de ulike temaene ikke inneholdt for mange ulike aspekter og at temaene ikke overlappet hverandre i for stor grad (Braun & Clark, 2006). Videre utarbeidet jeg et nytt tankekart, hvor de navngitte temaene ble plassert og definert. Dette ble gjort for å få en oversikt over hva hvert tema inneholdt. De endelige hovedtemaene ble: Et trygt sted å være, et sted å være bra nok og et fristed å være sammen.

Jeg utarbeidet i tillegg en enkel oversiktstabell med temaer og undertemaer. Denne tabellen er plassert i kapittel 4.0 Resultater for å gi en enkel oversikt over de ulike temaene.

I analysen har jeg hatt en semantisk tilnærming, som retter seg mot overflaten av dataen (Braun & Clark, 2006). Dette er en mer åpen og datadrevet tilnærming, og er ikke på forhånd knyttet til en forhåndsbestemt teoretisk forståelsesramme. Dette passer godt overens med ønsket om en åpen tilnærming ved utforskning av problemstillingene. Jeg har forsøkt å holde meg tett opp til deltakernes mening, men min forforståelse vil til en viss grad påvirke både hvordan jeg har kodet, og videre analyse av dataene. Temaene som har kommet frem i analysen vil teoretisk diskuteres i studiens diskusjonsdel, kapittel 5.

Den siste fasen i analysen handler om fremstillingen av funnene, som videre vil bli presentert i kapittel 4 (Braun & Clark, 2006).

Tabell 1. Eksempel på analyse fra rådata til tema

Rådata	Koder for	Undertema	Hovedtema
Kåre: Du føler på en måte at du er litt mer sett på en som ikke en som er på klubben for å bare være her for å bruke den, men en som er på klubben for å hjelpe til	Å kunne hjelpe til	Et sted å bli inkludert og anerkjent for den man er	Et sted å være bra nok
Kåre: Rett og slett fordi det er gøy, det er gøy å på en måte vite at du har ansvar for noe og siden jeg også kanskje tenker på å bli elektriker når jeg blir stor og kanskje kunne lære litt av å jobbe med elektronikk her.	Å ha ansvar for noe		
Kristian: For å føle seg at man er verdt noe hvis du skjønner	Føle seg verdt noe		
Fredrik: vi bare tar opp et forslag hvis vi har det, også diskuterer vi kanskje litt også hvis vi får lov gjør vi det jo, og hvis det ikke går så dropper vi det	Å ta opp forslag		

3.6 Forforståelse

I en kvalitativ studie er forskeren selv et hovedverktøy og vil derfor alltid påvirke forskningsprosessen, datamaterialet og arbeidet med analysen (Kvale & Brinkmann, 2015; Malterud, 2017). Forforståelse handler om de erfaringene, hypotesene og det faglige og teoretiske perspektivene forskeren tar med seg inn i et prosjekt (Malterud, 2017).

Forforståelsen blir beskrevet av Malterud (2017) som «den ryggsekken vi bringer med oss inn i forskningsprosjektet før det starter» (s. 44). Det vi har i denne sekken påvirker hvordan vi samler, leser og tolker data på. Det er derfor bedre å være bevisst på hva man har med seg i sin sekk, enn å tro det ikke påvirker forskningsprosessen. Som forsker i dette prosjektet har jeg ingen tilknytning til ungdomskubbene. Jeg har aldri deltatt på ungdomskubb selv, da jeg viet tiden som ung, til idrett. Temaet for dette masterprosjektet ble valgt etter dialog mot relevante fagmiljøer i kommunen, for å finne et område de var interessert i ny kunnskap om Likevel vil den faglige bakgrunnen innen trening og livsstil, samfunnsnærings og folkehelse, kunne prege det faglige perspektivet og måten jeg tolker dataen på.

3.7 Etiske aspekter

Dette prosjektet er godkjent av Norsk senter for forskningsdata (NSD) (Vedlegg 6), og Helsinkideklarasjonens etiske prinsipper for forskning er lagt til grunn (World Medical Association, 2013). Informasjonsskriv ble sendt ut til informantene, og informert samtykke ble innhentet før datainnsamlingen. Samtykket skal være frivillig, utvetydig og informert tilpasset målgruppen (NSD, u.å). Informasjonsskrivene inneholdt informasjon om prosjektets formål, metode, om hva deltakelsen ville innebære, om behandling av data, og opplysninger om at informantene kunne trekke seg når som helt uten å oppgi grunn. Denne informasjonen ble også gjentatt for informantene før intervjuet ble gjennomført. Oppgaven inkluderer ungdom mellom 13-16 år. Masteroppgaven er av et mindre prosjekt med ikke-sensitive data, hvor ungdom over 15 år vil kunne samtykke selv (NSD, u.å). Der ungdom var under 15 år og selv ønsker å delta, ble det innhentet samtykke av foreldre, samt at ungdommen selv ga samtykke. Foreldrene mottok et eget informasjonsskriv, sammen med samtykkeskjema der de ble opplyst om at de har rett på å se intervjuguiden som skulle forelegges barnet (NSD, u.å).

Informantenes konfidensialitet skal ivaretas, noe som betyr at informantene ikke kan identifiseres i oppgaven (Kvale & Brinkmann, 2015). Jeg har fulgt NSD sine anbefalinger om

behandling av personopplysninger og oppbevaring av data. Det ble brukt lydopptaker under intervjuene, og opptakene ble transkribert samme dag eller dagen etter gjennomføring av intervjuet. Under transkriberingen ble navn, stedsnavn og andre personopplysninger gjort om til pseudonymer. For å bevare informantenes konfidensialitet, ble lydopptakene og de transkriberte intervjuene lagret på et passordbeskyttet område på NMBUs server. Intervjueopptaket på lydopptakeren ble deretter slettet. Alt av datamateriale skal slettes etter at prosjektet er avsluttet. I presentasjonen av masteroppgaven vil det ikke være mulig å identifisere enkeltpersoner. Kommunenavnet er brukt i oppgaven, og det ble derfor innhentet samtykke fra ungdomsarbeiderne om å bruke kommunenavnet, da det er begrenset hvor mange ansatte som har den stillingen i kommunen. Det er i samråd med NSD vurdert at kommunenavnet ikke automatisk vil være identifiserende. Det er spesielt tatt hensyn til opplysninger som har kommet frem i intervjuene, som i kombinasjon med kommunenavn kan være identifiserende.

4.0 Resultater

I dette kapittelet presenteres resultatene fra dataanalysen. Tabell 2 viser oversikt over identifiserte hovedtemaer og undertemaer som er knyttet til denne studiens problemstillinger. Hvert tema vil presentere resultater som er knyttet til begge problemstillingene i oppgaven. Sitater fra intervjuene vil bli trukket frem for å eksemplifisere funnene. Korte sitater vil bli presentert i kursiv og med «...», og sitater på over 40 ord blir presentert i kursiv med innrykk og linjeskift. *Ungdom og ungdomsarbeider*, vil brukes i teksten for å omtale hvem resultatene handler om, og om det er ungdom eller ungdomsarbeider som har uttalt det som presenteres. De to klubbene informantene tilhører, blir i sitater omtalt som henholdsvis *Toppen og Skatten*.

Tabell 2. Oversikt over resultatene

Hovedtema	Undertema
Tema 1 - Et trygt sted å være	<ol style="list-style-type: none"> 1. Et andre hjem 2. Et sted med rammer og struktur 3. Et sted å bli forstått
Tema 2 - Et sted å være bra nok	<ol style="list-style-type: none"> 1. Et sted å få støtte til å utforske interesser 2. Et sted å bli inkludert og anerkjent for den man er
Tema 3 - Et fristed å være sammen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Et sted for vennskap og fellesskap 2. Et sted med stort utvalg av aktiviteter 3. Et sted å føle seg fri

4.1 Et trygt sted å være

4.1.1 Et andre hjem

Klubben har blitt en naturlig del av hverdagen til flere av ungdommene, og flere av dem fortalte under intervjuet at de er på klubben hver dag det er åpent. Ungdommene beskrev ungdomsklubben som sitt andre hjem, hvor det er trygt og naturlig for dem å være. Et godt hjem er et sted der man blir tatt imot, møtt med åpenhet og ønsket velkommen. En av

ungdommene beskrev at dersom de hadde glemt nøklene hjemme, visste de at de alltid var velkomne på klubben. Klubben var et sted ungdommene opplevde å kunne slappe av, akkurat som hjemme. Det er et sted ungdommene opplevde at alle ville dem vel, noe som gjør at ungdomsklubben ble et sted med mindre stress og bekymringer og et sted de har det bra. En av ungdommene fortalte;

Når man kommer hjem til huset sitt, og etter en la oss si en lang dag ute på skolen, så kommer du hjem så føler du at nå kan du slappe av og senke pulsen. Så føler du at folk er hyggelige mot deg, så når du kommer her på klubben etter skolen så er det akkurat det samme, nå kan du slappe av, det er hyggelig, alle som er her er hyggelig mot deg, det er ingen som er slemme.

Å få ungdommene til å føle seg hjemme, var noe ungdomsarbeiderne var opptatt av og noe de så på som en viktig oppgave. Det å møte ungdommene på en blid, vennlig og imøtekommende måte og være en positiv del av dagen til deres, var noe ungdomsarbeiderne jobbet med for at de skulle føle seg velkomne;

For det er det jeg føler vi jobber spesielt med da å imøtekomme og være der, og være en positiv, hyggelig del av deres dag. Det tror jeg er det aller viktigste vi gjør. Også tror jeg at for de ungdommene som ikke har det så mye hjemme har det hos oss, at de kan kjenne at det er noen som har lyst og vil dem vel et sted.

Det var viktig for ungdomsarbeiderne at alle ungdommene som kom til klubben følte seg sett og velkomne; «Ser man at det er nye fjes så ta litt ekstra vare på dem og få de til å føle seg inkludert». På grunn av pandemien har ungdomsarbeiderne den siste tiden stått i døra og skrevet dem inn og dermed fått muligheten til å si «hei og hvordan har du det?». Dette har vært et fint tiltak for at alle skal føle seg velkomne og inkludert på klubben.

At klubben er trygg, er noe som betyr mye for ungdommene. Et godt hjem er et sted med omsorgsfulle voksne som beskytter ungdommene mot fare og hvor trygge relasjoner kan utvikles. En av ungdommene fortalte; «Det betyr mye, fordi du vil jo ikke være et sted hvor du føler at et eller annet kommer til å skje som du ikke har lyst til, at noe er ukomfortabelt eller stressa». Det kom tydelig frem under intervjuene at det var de voksne på klubben som gjorde at ungdommene følte seg trygge. Ungdomsarbeiderne på klubben er omsorgsfulle voksne, og ungdommene opplevde at de bryr seg om dem. Dette var noe som skilte dem fra andre voksne som ungdommene møter i hverdagen, som for eksempel lærere;

Jeg føler sånn at på skolen så er det sånn jobb med boka, «å ja, har du vondt i magen, så dra hjem», men her så føler jeg de passer mer på oss, jeg vet ikke om jeg skal si at de passer mer på oss, men, de lytter mer til oss.

Ungdomsarbeiderne beskrev under intervjuene at klubben et andre hjem for mange av ungdommene. De synes det er viktig å få ungdommene til å føle seg hjemme, og at dette var noe de jobber med å få til; *«For mange er det et litt sånn andre hjem og da er det å ha det koselig og det å finne på hyggelige ting og at de kan føle seg hjemme hos oss da»*. For å få til dette, fortalte en av ungdomsarbeiderne at det viktig at de voksne som var til stede lyttet, så ungdommene og engasjerte seg. En av ungdomsarbeiderne påpekte at ungdommene trenger omsorgsfulle og varme voksne som kan støtte dem, og at deres tilstedeværelse kan være spesielt viktig for at noen ikke skal oppleve ensomhet; *«jeg tror nok at man møter noen som, at det er noen ungdommer det er spesielt viktig for, og som kanskje hadde opplevd mye mer ensomhet hvis ikke vi var der»*.

Ungdomsarbeiderne viste at de brydde seg om alle ungdommene som er på klubben, og de ønsket at alle på klubben skal ha det bra, bli inkludert og få holde på med noe de liker. Alle ungdommer er like viktige, og selv om ungdomsarbeiderne var opptatt av å møte dem på samme måte, påpekte de at ungdommer har ulike behov. En av ungdomsarbeiderne fortalte;

Vi tar jo kontakt på den måten som vi ser at den personen trenger. Prøver i hvert fall. Vi prøver å være veldig sånn følsomme, hva slags menneske er det som kommer inn her nå, hva trenger denne personen. Trenger den å liksom bare se seg litt rundt og være der litt og se at vi er der og ser den eller trenger den å prate litt mer.

Det å få ungdommene til å leke, kose seg og ha det hyggelig, så ungdomsarbeiderne på som det viktigste av det de gjorde, for at ungdommene skulle føle seg trygge. De tok seg også tid til å snakke om alvorlige temaer og gjennom det være en støtte og trygghet for ungdommene; *«vi tar oss også prater om alvorlige temaer, men det er jo sånn om ungdommene oppsøker oss og vil prate om det, for plutselig så åpner de som opp om ting som kan være tøft»*. En av ungdomsarbeiderne fortalte også at de støtter ungdommene i tanker, følelser og meninger de har, og gjør dem trygge på at det er greit å føle som de gjør.

Ungdomsarbeiderne har god kontakt med skolen og skolehelsetjenesten, både gjennom spontane og faste møter. Dette gir god mulighet til å følge opp og støtte ungdommer som har det tøft. En av ungdomsarbeiderne fortalte at ungdommer som har en dårlig periode på skolen

kan ha en helt annen atferd når de kommer på klubben; «noen kan være litt trøblete på skolen, men så er de snille som et lam på klubben». Et godt forhold og samarbeid med rektor, sosiallærer, helsesykepleier og andre lærere gjør det mulig å følge opp ungdommene som trenger støtte;

Jeg tenker at det er fint å se ungdommer og se behov og vi kan kanskje fange opp litt hvis noen plutselig får litt endret atferd, så kan jo det være noe som jeg legger merke til og kan spørre om. Jeg tenker det gir oss en mulighet til å følge opp ungdommer så godt som mulig.

Ungdomsarbeiderne var også opptatt av å snakke sammen med hverandre om de ulike ungdommene, og hvordan de kan gjøre ting bedre det for at disse skal ha det bra på klubben. Det var også viktig for ungdomsarbeiderne å nå ut til foreldre og kommunisere med dem, slik at de vet at klubben er et trygt, sted med trygge voksne. Dette var noe de jobbet med gjennom sosiale medier.

Alle ungdommene hadde på sin splot skrevet eller tegnet noe som var relatert til maten på klubben. Mat er et grunnleggende behov for alle mennesker og noe som en kan forbinde med et hjem. Klubben tilbyr gratis mat, og ungdommene beskrev at maten på klubben er veldig god. Det å spise et måltid sammen er noe mange kan relatere til et hjem, og en av ungdomsarbeiderne fortalte; «hvis vi har muligheten til det så sitter vi sammen og spiser. Så vi prøver å ha sånn at vi legger bort telefoner og at alle sitter og spiser sammen, men det er ikke alltid vi får til det».

4.1.2 Et sted med rammer og struktur

De voksne på klubben, var et tema det ble snakket mye om i begge intervjuene med ungdommene. Flere av ungdommene skrev også om de voksne på sploten. Gjennom intervjuene kom det fram at de voksne er viktige fordi de har ansvar for at ungdommen skal ha det bra, at ungdommene er greie med hverandre og for at tingene på klubben ikke skal gå i stykker. Ungdommene oppfattet at de voksne på klubben var der for å ha det gøy sammen med dem og for å forstå dem mer. I tillegg skulle de passe så ungdommene ikke gjorde noe dumt. Ungdomsarbeiderne var bevisst på dette ansvaret som ansvarlige voksne; «Jeg har ett overordnet ansvar for at alle skal ha det bra og jeg står ansvarlig for situasjoner som oppstår. Så jeg tar det ansvaret veldig alvorlig, det er stort, men allikevel veldig spennende».

De voksne, er viktige på klubben fordi ungdommene er i en fase av livet med utvikling og endring. Derfor trenger de voksne som kan veilede og hjelpe dem. En av ungdommene beskrev;

for siden hvis det ikke er noen som på en måte er litt mer voksne og litt mer sånn utviklet og har litt mer logikk i hvordan de skal oppføre seg og hvordan folk flest skal oppføre seg, det må jo være noen som passer på å folk her. [...]Ungdommer har ikke helt utviklet det som heter frontallappen enda, ikke sant, så vi trenger jo fremdeles noen som, ikke direkte sett overvåker, men noen som passer på oss og hvis de ser noe som er direkte galt så kan de bryte inn.

Klubben er en arena hvor ungdommene kan henge sammen under trygge rammer.

Ungdomsarbeiderne fortalte at de har mulighet til å veilede og hjelpe ungdommene i disse sosiale sammenhengene og dytte dem i ulike retninger dersom det går for langt.

Ungdomsklubben er derfor en fin arena for sosial trening, hvor ungdommene kan utvikle sine sosiale ferdigheter og kompetanse. En av ungdomsarbeiderne fortalte;

Jeg tenker det er veldig fin sosial trening, som det å henge sammen med andre ungdom, hvor da jeg også som ungdomsarbeider har muligheten til å kanskje påvirke positivt da og lære å være høflige og snille med hverandre. Og å være tolerant overfor hverandre, lære seg toleranse og sette pris på og respektere andre medborgere.

Gjennom å tilrettelegge for aktiviteter på klubben og delta i aktivitetene sammen med ungdommene, opplevde ungdomsarbeiderne å ha mulighet til å veilede og minne om ting som ikke er greit;

[...]men jeg er konsekvent på en del ting, det kan jo være sjargong som kan fremstå rasistisk, men som jeg vet at de mener ikke vondt med. Jeg minner alltid på at det er ikke greit, og sånn som banning, lekeslåsning, sånn er det bare, det gjør vi ikke her typ.

Det er ingen av klubbene som har regler som henger oppe, men ungdomsarbeiderne jobber med å skape en atmosfære hvor ungdommene kan kjenne på hva som er greit og ikke. En av ungdomsarbeiderne fortalte; «Vi setter jo noen sånne standarder som vi vil at de skal følge, som jeg også tror at er viktig for dem for at de skal føle at det er trygt og åpent for alle da».

Ungdomsarbeiderne snakket om betydningen av å komme i kontakt og bli kjent med ungdommene. Aktivitetene på klubben skaper en struktur og ramme, som gjør at ungdomsarbeiderne kan komme nærmere og bygge relasjoner med de unge; *«Det er i hvert fall for meg like viktig å se de da, og gjennom fotball, tennis og billiard, altså gjennom å være med på aktiviteter er en sånn veldig fin måte å komme i kontakt med de på»*. For å skape kontakt og relasjon til ungdommene fortalte en av ungdomsarbeiderne at det er viktig å ta seg tid til å prate i mindre grupper, selv om det ofte ikke blir så mye tid til hver enkelt; *«[...]men det å ta seg tid til når man har da og sitte å prate litt med en mindre gruppe er noe som er viktig»*. Tid og samtaler med ungdommene, var ansett som viktig for å bygge de gode relasjonene ungdommene trenger for at de skal oppleve at klubben er et trygt sted å være. At ungdommene skal føle seg trygge på klubben, var noe ungdomsarbeiderne jobbet aktivt med. En av ungdomsarbeiderne fortalte at de hadde satt av egen tid på klubben for elever i syvende klasse på barneskolen og for elever fra noe som ble kalt velkomstklassen¹. Hensikten var å skape en trygg ramme for at de skal føle eierskap og et tryggere grunnlag for å skulle komme tilbake;

Det at de får muligheten til å være der, bli kjent med lokale, snuse seg litt frem framfor at det er stappet lokale. [...] så at de får muligheten til å leke og bli litt kjent da og vi bli kjent med dem, tenker jeg er tryggere grunnlag for de å skulle komme tilbake igjen da.

4.1.3 Et sted å bli forstått

I intervjuene med ungdommene, ble ungdomsarbeiderne beskrevet som voksne med god forståelse for ungdom, som de opplevde å kunne snakke med og var en trygghet og støtte. Ungdommene fortalte at de kunne bli veldig godt kjent med de voksne på klubben, og at det var lettere å snakke med dem enn andre voksne de omgås med. *«De er ikke vanlige voksne»*, sa en av ungdommene. De mente at ungdomsarbeiderne har en annen forståelse for ungdommene, og at de kunne snakke med dem på en annen måte enn for eksempel lærerne på skolen; *«For du får snakket mer med dem om generelle ting i stedet for bare om faget og bare hvordan du gjør det i faget. Plutselig så snakker vi om en liten ting som skjedde hjemme den og den gangen»*. Flere av ungdommene trakk frem at det å komme på klubben, være sammen

---

¹ For elever som ikke har gått på norsk skole og ikke snakker norsk

med og snakke med de voksne, hadde blitt en del av hverdagen. De opplevde også at ungdomsarbeiderne hadde mer tid til dem;

Men her så føler jeg at det er mye lettere å snakke med de voksne, delvis fordi de forstår hvordan ungdommer tenker og hvordan det er å være oss da, ungdommer og snakke sammen og hvordan problemer vi kan støtte opp i. Det synes jeg er litt lettere å snakke om her enn på skolen. For på skolen så følger du et fast regelverk som skal sørge for at ingen blir skadet, men jeg føler at det stedet her har satt seg litt mer inn i hvordan ungdommer tenker da.

Ungdommene opplevde å bli forstått av ungdomsarbeiderne og; «noen ganger føles det ut som de voksne er andre ungdommer som forstår deg». Det å ha voksne som forstår hvordan det er å være ungdom, var noe ungdommene satt pris på. En av dem sa;

Så er det litt gøy da at en som kanskje er sånn, jeg vet ikke hvor gammel, men så å si en voksen person som jobber her kan forstå deg på det feltet da, det synes jeg er litt gøy.

I intervjuene med ungdomsarbeiderne, kom det fram at humor var et viktig virkemiddel for at ungdommene skulle føle seg trygge og forstått. Ungdomsarbeiderne opplevde at ungdommene satte pris på at de er engasjerte voksne, som kan tulle med dem. En av ungdomsarbeiderne sa;

Jeg tenker det er kjempeviktig, og jeg opplever også at de synes det er stas med oss da. Så jeg tror at selv om vi er gamliser, det er jo mye morsomme prater om ting og temaer og, lære litt ironi og tulle med hverandre på en sånn ikke slem måte, men morsom måte. Der er vi engasjerte og det tror jeg de setter pris på, det er også litt sosial trening.

Dette var noe ungdommene bekreftet i sine intervjuer, at ungdomsarbeiderne lykkes med og hadde rett i. Ungdommene opplevde at de voksne på klubbene var litt mer avslappet overfor dem og forsto den humoren ungdommer har. Ungdommene påpekte at det er mer humor på klubben enn på skolen, og at humoren mellom ungdommene og de voksne gjorde stemningen på klubben god; «For eksempel det er sånn humor, voksen-humor og barne-humor, på skolen er det litt forsiktig, men sånn humor her [på klubben], er litt mer åpent og litt mer humoristisk sans».

Verken foreldre eller lærere på skolen har den samme forståelsen for ungdom som de voksne på klubben, mente ungdommene. De skjønner at ungdom er ungdom og gir dem lov til å gjøre ting på klubben som de ikke får lov til hjemme eller andre steder; «*De skjønner ungdom og de synes det er morsomt da. [...] Ingen andre voksne hadde latt oss sprengte en ti liters kondom på bakken og ikke brydd seg*». Ungdomsarbeiderne prøver å forstå ungdommene i stedet for å se på dem som «vanskelig ungdom» eller unge med «problemer»;

Vanskelige ungdommer er jo ungdommer som oppfører seg litt utfordrende ovenfor seg selv og andre og de har jo nesten alltid en eller annen grunn for at de gjør det og trenger en voksen som setter seg litt mer inn i situasjonen deres.

Ungdomsarbeiderne opplevde å være voksne som er stabilt til stede, som møter ungdommene med vennlighet og prøver å forstå dem. De viste også at de forstår ungdommene, gjennom å se dem og de behovene de har for å være på klubben. Selv om klubbtilbudet som heter «aktivitetsåpent» innebærer mer planlagte aktiviteter, fortalte en av ungdomsarbeiderne at ungdommer som har lyst til å være på klubben, men ikke har noen spesifikk aktivitet de ønsker å drive med, likevel får bli. Pandemien har også gjort at klubben har måtte forholde seg til skolens kohorter, noe som har begrenset muligheten til å være på klubben. Den ene ungdomsarbeideren fortalte at det var mange ungdommer som satt utenfor klubben og hang der. Behovet noen av ungdommene hadde for å være på klubben ble likevel forsøkt ivaretatt av ungdomsarbeiderne, gjennom at de kom ut med mat og lagde til aktiviteter ute der det var lov.

4.2 Et sted å være bra nok

4.2.1 Et sted å få støtte til å utforske interesser

Ungdommene fortalte at de får mye støtte og hjelp fra ungdomsarbeiderne til å holde på med sine interesser på klubben. Under det ene intervjuet fortalte ungdommene om sin interesse for musikk, og at det spesielt er en av de voksne som hjalp og støttet ungdommene; «*Det hadde liksom ikke hørt så bra ut. [...] Per han klarer å få den dynamikken til å gå, så han er en del av det som gjør det. Uten han vet jeg ikke hva vi hadde gjort*». Ungdomsarbeideren Per, viser interesse for det ungdommene interesserer seg for, og han ønsker å hjelpe ungdommene med den interessen de har og hjelpe dem slik at de får det til selv. En av ungdommene fortalte;

Sånn når vi skal øve på en sang da, så vet han hva vi skal spille når, også bare hjelper han oss med det, og går han igjennom sangen med oss til vi klarer det selv og kan øve uten han.

Ungdommene fortalte at han hjalp dem med å løse oppgaven og få oversikt ved å dele opp oppgavene i flere biter, slik at de kan lære litt av gangen. Ungdommene opplevde at Per hjalp dem med å få troen på at de klarer det. Det kom tydelig frem under intervjuet, at Per betyr mye for ungdommene og den interessen de har for musikk, og på den måten er en viktig støtte for dem; «*Hvis han forsvinner så slår jeg hull i veggen. Vi får det til å gå, men han holder det gående*». Det å høre at de får til noe sammen og at det høres bra ut, ga ungdommene en mestringsfølelse; «*Det gjør noe med deg når du hører at det går bra og at man klarer å spille og det høres bra ut [...]. Du føler at du har mestret, at du klarer noe, og det er en god følelse*». Ungdomsarbeiderne hadde også lagt til rette for at ungdommene kan fremføre for andre og viser på den måten at de støtter ungdommene. Denne muligheten er noe ungdommene var glade for å få, og noe de opplevde at de ikke hadde klart å få til uten hjelp fra ungdomsarbeiderne. At klubben eksisterer, ble fremhevet som viktig for at de kunne drive med musikk. En av ungdommene sa; «*Jeg tror ikke vi hadde klar å spille, hvis ikke klubben hadde vært her*». En annen sa; «*Det er rett og slett nøkkelen*».

Ungdomsklubben skal være et sted hvor det er rom for alle ungdommer, og ungdomsarbeiderne fortalte at de ønsker å støtte ungdommene uansett hva de interesserer seg for og engasjerer seg i. En av ungdomsarbeiderne fortalte;

Jeg synes det er så kult med ungdom som tør å stå for sine interesser og liksom, og de er så engasjert i det de er engasjert i og uansett hva det er så er det viktig å på en måte skape trygghet rundt det sånn «ja, det er konge». Det kan være sånn smale interesseområder som de allikevel da dyrker og da er det viktig og liksom føle seg trygg på at det er kult.

Ikke alle ungdommer opplever å lykkes på skolen, og ungdomsarbeiderne trakk frem klubben som et sted hvor ungdommene kan dyrke eller finne interesser de lykkes med, noe som gjør at de kan oppleve å mestre noe og utvikle seg. Ungdommene kan også møte andre med like interesser som seg selv. Klubbtilbudet som går under aktivitetsåpent, gir ungdommene mulighet til å drive med de interessene de har og er basert på de unges initiativ.

Ungdomsarbeiderne fortalte at de prøver å tilrettelegge for at ungdom med spesielle interesser, kan få tid til å drive med dette på klubben;

Så hvis vi ser at det er en gruppe som er spesielt interessert i noe som gjerne ønsker litt mer tid til så kan vi si til dem at dere kan komme på tirsdag til klokken fem for da kan dere som gruppe få lov til å drive med det der. Så da for eksempel er det noen som er veldig glad i å tegne og male, så kan de da få en egen tid til å drive med det.

En av ungdomsarbeiderne fortalte at det er mye ulik kompetanse blant dem. Dersom ungdommene er interessert i alt fra musikk til media eller cafedrift, så har de mulighet til å lære mye og få praktisk erfaring og oppleve å mestre noe. Dette ble sagt å ha betydning for ungdommers selvtillit og selvfølelse; «Altså ungdommene har mulighet for mye praktisk erfaring og få føle mestring som er en veldig viktig følelse for å føle seg trygg og glad i seg sjøl, stolt av seg sjøl».

På *aktivitetsåpent*, er ungdomsarbeidernes rolle å hjelpe til å få i gang aktiviteten og bistå under selve aktiviteten. Ungdomsarbeiderne fortalte at de fokuserte på å finne noe ungdommene kan jobbe mot, enten om det er en fremføring eller et film- eller lydopptak. Ungdomsarbeiderne prøver å få med seg hvilke interesser ungdom har og arrangere noe i forhold til det. På den måten, viser de at de ønsker å støtte og følge opp det ungdommene interesserer seg for. Ungdomsarbeiderne påpekte at samarbeid med andre arenaer i kommunen, bidro til at de i større grad fikk mulighet til å følge opp ungdom. En av ungdomsarbeiderne sa;

Vi er jo knyttet til kulturhuset og foreningsarbeid, mye forskjellig smale interesseområder, så vi har jo også mulighet til å hjelpe de videre fra interesser de har der[...]. Så det å liksom følge opp litt interesser sånn sett og hjelpe de litt med det er noe vi kan gjøre. Et konkret eksempel er et sånn filmprosjekt vi hadde. Vi hadde en veileder inne og hvor det ble laget kortfilmer, hvor det var noen som ønsket å bli skuespillere og noen hjulpet med kasting-byrået og sånne ting da.

4.2.2 Et sted å bli inkludert og anerkjent for den man er

Ungdommene opplevde å få være med å bestemme mye på klubben. De kan spørre om det de vil, noe som gir ungdommene mulighet til å utforske ting de interesserer seg for; «vi bare tar opp et forslag hvis vi har det, også diskuterer vi kanskje litt også hvis vi får lov gjør vi det jo,

og hvis det ikke går så dropper vi det». Til tross for at det finnes grenser for hva som var mulig å få til på klubben, opplevde ungdommene at det var rom for å komme med ønsker, som klubben fulgte opp ved å kjøpe inn utstyr. Det at de unge fikk komme med forslag, gjorde at ungdommene følte seg litt voksne og gir dem en form for kontroll på det som skjer på klubben.

Gjensidig respekt, er noe ungdommene opplevde å få på klubben. Ved å vise hensyn og respekt ovenfor de voksne, opplevde ungdommene å få noe tilbake, som for eksempel ansvar. Flere av ungdommene fortalte at de hadde opplevd å få ansvar for ulike ting på klubben;

Hvis du har respekt mot de som jobber her så får du jo noe tilbake for det og nå har jeg, jeg kan ikke helt skryte på meg selv, men jeg føler selv at jeg har fulgt reglene og gjort det som de har sagt og på grunn av det så har jeg nå fått ansvaret for lyd og musikk, fordi de stoler på meg litt mer enn de fleste andre.

Det å få ansvar, var noe ungdommene trakk frem som en faktor som bidro til at de trivdes godt på klubben. Ungdommene opplevde det som stas å få ansvar og på den måten oppleve å bli inkludert og anerkjent av de voksne. De opplevde at ungdomsarbeiderne så på ungdommene som en ressurs og noen som kunne hjelpe til; «Du føler på en måte at du blir mer sett på som en som ikke bare er på klubben for å være her og bruke den, men en som er på klubben for å hjelpe til». Å få hjelpe til og å ha ansvar på klubben, gjorde at ungdommene følte seg inkludert, både i det praktiske som skjer, men også som en del av fellesskapet. En av ungdommene fortalte;

Også når du da får ansvar om en ting da, siden du enten har vært flink her eller du kan noe som kanskje de som passer ikke forstår eller kanskje ville hatt litt hjelp til å kontroll over, så er jo du på en måte en liten del av det de er, der du på en måte er en som er her for å ha det gøy, men også er her for å passe på litte gran. En liten del av de som går rundt her og det kan være litt stas da, i sånn sett.

Det er ikke bare hva ungdommene ønsker seg på klubben de får komme med innspill og forslag på. Ungdommene fortalte under det ene intervjuet, at de noen ganger snakket med ungdomsarbeiderne om andre temaer. Et eksempel som ble trukket frem, var et møte på klubben som de kalte «ungdomsstyret». Dette var et møte som handlet om hva ungdommene ønsker seg i kommunen og at de fikk hjelpe til med å få realisert dette. Denne muligheten til påvirkning var, noe ungdommene synes var både bra og morsomt å få være med på. En slik

mulighet hadde ikke ungdommene opplevd tidligere, før de begynte på ungdomsklubben. Det kom frem at det var viktig at de forslagene ungdommene kom med ble tatt på alvor, for at det skulle ha en hensikt. At ungdommene opplevde at forslagene deres ble tatt seriøst, ble fremhevet å ha betydning for at ungdommene opplevde mestring, og at det de sa hadde en betydning; «*Man får frem ideene sine og når man plutselig får den i kommunen og at de plutselig kommer, så føler man at man har klart noe, man får en sånn mestringsfølelse*» og «*også da vet man at din tale faktisk har noe å si*». Det å bli sett og hørt og bli anerkjent var viktig for at ungdommene skulle føle at de var verdt noe; «*at kommunen hører på deg og ser deg og de vet at du er i livet og kan tenke som vanlig folk hvis du skjønner*».

Ungdomsarbeiderne fortalte hvordan ungdomsklubben skal være et sted hvor ungdom skal få lov til å være seg selv, kjenne at de er bra nok og bli satt pris på. En av ungdomsarbeiderne sa;

Her kan de få lov å være seg sjøl da, være ungdom [...]. Det er viktig at de har et sted hvor de kan kjenne at de egenskapene de har er bra nok og at de kan bruke den kulturen de har som ungdom til å vokse, at de har et sted hvor det er lov å være dem og at vi setter pris på de egenskapene de har og at vi hjelper de med å finne det de er gode på og utvikle det.

Ungdomsarbeiderne så på ungdommene som en ressurs. De egenskapene og ferdighetene ungdommene har, blir satt pris på. Dette kom til uttrykk gjennom at ungdomsarbeiderne ønsket å gi ungdommene oppgaver på klubben, dersom de unge selv hadde interesse for det. En av ungdomsarbeiderne fortalte;

Vi har liksom hatt med noen som frivillig aktivitetsledere blant annet inn mot juniortilbudet og sånn og det har vært kjempekult for det er noe både ja, ungdom som jobber med ungdom og barn, de er jo et forbilde på en annen måte, så de er faktisk en uant fin ressurs da.

Ungdommene som vil være med å hjelpe til på klubben, for eksempel å lage mat eller arrangere fester, har fått muligheten til det, selv om de ikke får lønn for arbeidet. En av ungdomsarbeiderne fortalte at de tilbyr ungdommene en attest på det arbeidet de har vært med på, som for eksempel en planleggingsgruppe for fester. Dette påpekte ungdomsarbeideren at kunne være nyttig på en CV, for at ungdommene kunne vise til deltakelse og engasjement. Gjennom å delta og hjelpe til på klubben, får ungdommene ulike erfaringer med å planlegge,

arrangere og lede. Dette mente ungdomsarbeiderne var nyttig erfaring ungdommene kan ta med seg videre i livet.

Ungdomsarbeiderne fortalte at det var viktig for dem å være med og lytte til og se ungdommene på klubben. De så på det som sin rolle å være der for ungdommene. Medvirkning, var noe ungdomsarbeiderne er opptatt av og mente var viktig, fordi det er ungdommenes fritid og deres liv. Ungdomsarbeiderne mente det er viktig at ungdommene er med på å bestemme alt så langt det går, slik at de skulle føle at de ble tatt på alvor; «*For da blir det på deres premisser og dem føler at de blir hørt og at det er et sted som tar de på alvor*». Ungdomsarbeiderne opplevde at ungdommene har lyst til å være med å planlegge og komme med forslag. Men det kunne være litt krevende for noen å ta avgjørelser på vegne av andre og vanskelig å forestille seg hva de egentlig har muligheten til å være med å gjøre. Dette er noe ungdomsarbeiderne ønsket å jobbe for at ungdommene skulle få mer innblikk i og innflytelse på.

Det kom frem under intervjuene med ungdomsarbeiderne, at det var litt ulikt hvordan ungdomskubbene la til rette for at ungdommene kan komme med forslag, eller være med på å planlegge og bestemme på klubben. Dette er noe som også har endret seg over tid. Ungdomsarbeideren på den ene klubben, fortalte at de har etablert et klubbstyre, som det foreløpig var tre ungdommer med i. På den andre klubben var det foreløpig en løpende dialog med ungdommene, som ungdomsarbeideren opplevde fungerte best. En av ungdomsarbeiderne opplevde det utfordrende å få til en organisert ungdomsmedvirkning;

Vi kan bli bedre på å kanskje få litt mer organisert ungdomsmedvirkning da, men samtidig så har det vist seg å være litt sånn vanskelig å få i gang også spesielt hos oss, det er litt mer sånn spontant. [...]Men det med at man spontant har noe løpende dialog med hva man ønsker seg har jeg god erfaring med da.

Gjennom en kontinuerlig dialog og deltakelse på aktiviteter sammen med ungdommene, fikk ungdomsarbeiderne en forståelse for hva ungdommene ønsket seg. Ungdomsarbeiderne spurte både utfra inntrykk de fikk fra ungdommene, samtidig som det kom hevendelser fra ungdommene selv. Ungdomsarbeiderne opplevde at de lyttet til det ungdommene ønsket seg, men at det ofte blir et økonomiske spørsmål i forhold til hva som kan gjennomføres og ikke. Det var muligheter for å imøtekomme større ønsker gjennom å søke midler. Et eksempel på dette var PCer til å spille på, noe som ungdommene hadde ønsket seg lenge. Det er viktig at

klubben har mulighet til å gjennomføre og følge opp ønskene på en god måte innenfor rammene, og at det som settes i gang kan leve sitt eget liv uten at de voksne nødvendigvis er til stede. Ungdomsarbeiderne ønsket å vise at de tar ungdommenes forslag på alvor og følger opp det de unge foreslår;

Det har vært ønske om filmklubb så det er noe vi skal ta tak i, det er det da mulighet for på det sosial gaming-rommet, så det er en ting jeg kom på nå at vi også skal få til når det byr seg.

4.3 Et fristed å være sammen

4.3.1 Et sted for vennskap og fellesskap

Ungdommene uttrykte at noe av det beste med ungdomsklubben, var å kunne henge med venner og ha det gøy. Klubben har blitt et møtepunkt for å drive med interesser eller aktivitet, sammen med venner. Den ga ungdommene mulighet til å ha et sted å møtes fysisk, og de opplevde at dette er morsommere enn å snakkes over digital plattform. Det er viktig for ungdommene å ha et sted som klubben, da teknologi aldri vil kunne være en fullgod erstatning for å møte venner fysisk. En av ungdommene sa;

Selv om vi har alt den flotte teknologien rundt oss, så er det en ting ikke teknologien kan erstatte og det er å møte vennene dine ute og her hvor du har så mye utvalg å gjøre og ha det gøy sammen og snakke sammen mens du ser dem.

Ungdommene opplevde at det er viktig å kunne møte de vennene man har, for å holde kontakten med dem. Dersom klubben ble borte, ville de savnet å henge med vennene sine.

En av grunnene til at ungdommene kom på klubben, var for å være en del av fellesskapet de opplevde å ha der. På klubben kunne ungdommene være sammen med mange samtidig. De kunne finne på noe sammen, noe som ga dem fellesskapsfølelse. Det å oppleve å være en del av et fellesskap, ga ungdommene følelsen av å høre til, noe som gjør at ungdommene trivdes godt på klubben; «*Og med en gang jeg prøvde så følte jeg på den følelsen om å være en del av fellesskapet, det var grunnen til at jeg likte dette stedet så godt*». Det at det er mange på klubben gjorde at det blir mer liv, noe som førte til at det ble morsommere og ungdommene opplevde å bli mer våkne og fikk mer energi; «*Fordi det skjer så mye, det får som han nevnte i sta det adrenalinet*».

Ungdommene fikk spørsmål under intervjuet, om de kunne beskrive klubben med tre ord. Et ord flere av ungdommene valgte var «vennskap». Klubben ga ungdommene mulighet til å få mange flere nye venner og et større nettverk;

Altså jeg har en venn jeg spiller med over internett, men det er den eneste jeg har kontakt med, men jeg føler at hvis det ikke hadde vært for denne klubben ville ikke jeg ha fått kontakt med de vennene eller denne gjengen her i det hele tatt.

Noen av ungdommene fortalte at de ikke var på klubben for å få nye venner, selv om den muligheten var til stede. For disse ungdommene, var det viktig at de som de kjente fra før av, var på klubben. Gjennom å være på klubben, ble de bedre kjent og fikk en nærmere relasjon med de vennene de hadde fra før av; «For da jeg startet på Toppen her, så hadde jeg noen venner, jeg føler at klubben har gjort at jeg har fått mer kontakt med de vennene som er nye». Ungdommene som interesserte seg for musikk, fortalte at de kan jobbe sammen mot et mål og gjennom det bygge vennskap; «Fordi vi liker så godt å spille. Det holder vennskapet knyttet» og «da har man et mål man kan øve seg frem til». Det å få til noe sammen, ga ungdommene en «trøkk» i kroppen, glede og en god følelse; «Man får sånn gladfølelse» og «Man får, jeg vet ikke om man kan kalle det adrenalin, man blir veldig glad av å spille».

Klubben ble beskrevet av ungdommene som et sted å være sammen med venner, med mye glede og latter. Dette var viktig for ungdommene for at de skulle ha det bra. De påpekte at den latteren og gleden de opplevde, påvirket både humør og trivsel, men at det også kunne påvirke prestasjoner på skolen. Ungdommene syntes det var viktig å være sosiale og være med venner. Uten klubben, kan ungdommene oppleve mer ensomhet, noe som påvirker humøret. En av ungdommene fortalte at han tidligere hadde vært mer usosial og gretten, men etter han begynte på klubben og med musikk, opplevde han mer glede;

Man blir mye mer glad da, for når jeg ikke var her i åttende klasse, så var jeg litt sånn la meg være nå skal jeg spille, men nå når jeg har begynt å spille musikk med andre, da er jeg mer glad når jeg kommer hjem til mamma.

Under intervjuet med en av ungdomsarbeiderne, kom det frem at en av ungdomsklubbens viktigste funksjoner var å være et sted hvor det tilrettelegges for at ungdommene har det gøy og kan være sammen. Ungdomsarbeiderne mente at ungdomsklubben er en nøytral grunn, med lite stigmatiserende faktorer. Dette gir ungdom mulighet til å møte venner på tvers av sosioøkonomisk status og interesse, og står i kontrast til organisert idrett;

Det er jo veldig ofte sånn med organisert idrett at det er naturlig at du da henger med fotballguttene eller jentene som du spiller med, mens på klubben kanskje du ender opp med å bli kompis med en du ellers aldri ville ha møtt.

En av ungdomsarbeiderne fortalte, at mange av de som driver med organisert idrett også er på klubben, slik at det er en blanding av ungdom som driver med organisert idrett og de som ikke gjør det. Det er et samarbeid med idrettsklubber i nærmiljøet, som bidrar til å skape denne miksen av forskjellige ungdommer på klubben.

Ungdommene som kommer til klubben, kan være ungdommer som ikke har så stort nettverk, et «trygt» hjem eller har så mye annet enn skole å gå til. Klubben gir disse ungdommene mulighet til å møte noen og føle en tilhørighet. En av ungdomsarbeiderne fortalte;

Jeg tror de som kommer til oss er de som savner mer sosial kontakt etter at de er ferdig med fotballen som kanskje ikke har, som kanskje ikke blir bedt med hjem til venner, og som møtes og gamer og som har de ressursene til datamaskin og nett og sånn. Ja, som kommer til oss fordi de ikke har noe annet sted å møte noen.

4.3.2 Et sted med stort utvalg av aktiviteter

Alle ungdommene, hadde på sin splot skrevet eller tegnet en eller flere aktiviteter de kunne gjøre på klubben. Under intervjuene kom det frem, at et stort utvalg av aktiviteter gjør at ungdommene syntes det var gøy å være på klubben. Det var viktig for noen av ungdommene at det er et utvalg av aktiviteter å gjøre, og uten de aktivitetene er så ville de ikke hatt like mye lyst til å være på klubben eller fått den gleden av utvalget. Det at klubben har et stort utvalg av aktiviteter, gjorde at ungdommene også opplever å kunne ha et sted med frihet til å velge og gjøre de aktivitetene de er best på og mestrer. En av ungdommene fortalte;

Jeg drar hit for å ha noe å gjøre i fritiden, for det jeg gjør vanligvis hjemme er bare å spille og spille og spille, men når jeg kommer hit føler jeg meg mer fri, kan gjøre hva jeg vil og gjøre det jeg er best på.

Ungdommene synes det er viktig å ha noe å gjøre og fikk kjenne på at denne friheten ble borte ved nedstengning under pandemien. De fikk kjenne på kroppen hva det vil si om klubben og de aktivitetene de er glade i, ikke var der lengre. «Spesielt i den koronatiden fikk man kjenne på det å ikke ha noe å gjøre», sa en av dem. Dersom klubben ville blitt borte, fortalte

ungdommene at de ville kjedet seg fordi de ikke hadde noe annet å gjøre. Ungdommene påpeker at de kunne vært ute, men at utvalget av ting å gjøre ute var lite. Det blir trukket frem av noen ungdommer at på klubben kunne man ha det gøy, samtidig som de var i fysisk aktivitet. Dette påpekte de var bra for helsa, for å unngå å få blant annet buet rygg og vond nakke. Selv om ungdommene har noe å gjøre hjemme, så blir det ikke det samme som på klubben;

Og når du også er hjemme, så ja har du sikker en pc, men ikke alle har det, men de fleste har det også så selvfølgelig har du helt sikkert noen bøker du kan drive med, men det blir på en måte ikke det samme som her, hvor du har stort utvalg.

Klubben gir ungdommene muligheter til å drive med sine interesser og holde på med aktiviteter som de ikke har mulighet til hjemme. Mange av de aktivitetene, er noe ungdommene hadde hatt lyst til å gjøre på fritiden og bli gode i eller skaffe seg, men som kostet for mye eller tok for stor plass hjemme. Noen av eksemplene som ble trukket frem er billiard og data-spill som krever en kraftig pc egnet til spilling. Det at ungdommene har en klubb med et stort utvalg, gjør at ungdommene kan bruke mer tid på de de liker og utvikle sine interesser, uavhengig av sosioøkonomiske ressurser. En av ungdommene sa; «Jeg har jo lyst til å prøve å bli hva skal man si nesten litt pro hvis du skjønner, pro gamer». Det store utvalget, gjør at ungdommene har et sted å drive aktiviteter uavhengig av sosiale forskjeller. Ungdommene påpekte, at uten klubben er det lite å finne på med venner. Dette trakk de frem som spesielt utfordrende på vinteren, da det er lite å finne på ute annet enn skøyter og ski. Dette er imidlertid aktiviteter som ikke alle ungdommer har ressurser til å være med på. En av ungdommene fortalte;

Det er det samme med ski også, det er mange som ikke har ski og slalåm ski og hele pakka. Mange sitter nesten hjemme og griner fordi de ikke får lov til å være med vennene sine for alle andre har slalåm ski og er glade og er med venner og har det morsomt.

Ungdomsarbeiderne synes det viktigste med klubben, var at ungdommene har et sted å gå til for å ha noe å gjøre og at det oppleves som et kult sted å være. Ungdomsklubben er gratis, med et stort utvalg av aktiviteter med lett tilgang. Klubben ga ungdommene mulighet til å drive med kreative ting og ga de som har smale interesser en arena å møtes på;

[...]men som liker å komme på klubben mye fordi de kan drive med kreative ting, men også fordi de har andre interesser kanskje enn mange av de andre da, også de trenger å ha et sted hvor de kan gå og møtes.

Klubben skal være en arena for alle ungdommer, og et mål som den ene ungdomsarbeideren pekte på, var at de alltid ønsket at flere ungdommer skulle kunne bruke klubben, da det er et godt tilbud. Ungdomsarbeiderne fortalte om at de gjennom skolens sosiale medier, har mulighet til å reklamere for forskjellige aktiviteter for å engasjere alle typer ungdommer til å komme;

Også legger vi ut på og prøver med forskjellige aktiviteter som kan på en måte engasjere forskjellige ungdommer da og ikke bare de som er der fast. Fordi jeg vet at det er veldig vanlig at de ungdommene som er der fast, på en måte skaper en viss setting, at kanskje de andre ungdommene føler at jammen der er det bare de som får lov til å være, men det er jo ikke sånn. Så vi prøver hele tiden jobbe med at det er jo åpent for alle.

Ungdomsarbeiderne fortalte at de prøvde å rekruttere nye ungdommer, gjennom samarbeid med skolen. Dersom det var spesielle aktiviteter som skulle foregå på klubben, informerte ungdomsarbeiderne skolen slik at de kunne formidle tilbudet til ungdommene som hadde den interessen.

Gjennom samarbeid med andre aktører i kommunen, fortalte en av ungdomsarbeiderne at de prøvde å øke aktivitetstilbudet, slik at ungdommer som aldri bruker klubben kunne finne aktiviteter de trives med gjennom klubben;

Man har jo en gruppe, og det er en kjerne av de som bruker klubben også har man de som aldri er på klubben av ungdom, mens yogatilbudet her kan være for de som ellers ikke ville gått på klubben, det går under det aktivitetstilbudet da.

Slike samarbeid gjør at ungdom får prøve nye og forskjellige aktiviteter; «Det utvider repertoaret og tilbudet og klubben er jo en kul rekrutteringsplattform for andre type aktiviteter». Ungdomsarbeiderne viser forståelse for at det er sosiale forskjeller blant ungdom. Gjennom at tilbudet er gratis med et stort utvalg i aktiviteter og at klubben samarbeider med lån av utstyr gjennom utstyrssentralen BUA, kunne klubben være med på å utjevne dette skillet;

Det er det jeg synes er kult med BUA, hvor man kan låne utstyr gratis. Jeg tenker sånn klaseskille er utrolig kjipt, det er ikke sikkert alle har råd til å dra i slalåmbakken og kjøpe seg utstyr [...]. Jeg teker at klubben er med på å utjevne det potensielle klaseskillet det kunne blitt.

Utlån av utstyr, kan bidra til at ungdommer som ellers ikke har råd eller mulighet til å prøve nye aktiviteter, får muligheten. Dette kan være av betydning for at ungdommene skal føle seg inkludert, oppleve mestring og få være med venner, slik som ungdommene fortalte.

4.3.3 Et sted å føle seg fri

Flere av ungdommene fortalte under intervjuet, at klubben er den aktiviteten de har; «*Hvis den her klubben slutter, så har ikke jeg noe annet fritidssted å dra til utenom å være hjemme*», sa en av ungdommene. Før ungdommene begynte å delta på klubben dro de fleste hjem etter skolen og noen innimellom til venner. Gjennom klubben har ungdommene et fristed hvor de opplevde å ha frihet til å gjøre hva de vil, noe som gjorde at de opplever å ha det bedre. Det gjorde at de har lyst til å komme tilbake til klubben fordi de alltid kan finne på noe nytt eller gjøre det samme hvis de vil. Å ha en klubb å gå til, betød mye for ungdommene. Det ble beskrevet som, et fristed, et «pusterom» og et sted ungdommene kan koble av fra alt de må, som skole, lekser og andre plikter. En av ungdommene fortalte;

Det betyr ganske mye, hvis du sliter veldig mye på skolen eller har vanskeligheter med å komme i gang med arbeid på skolen og ikke synes det er veldig festlig. Selvfølgelig så må du jobbe med skolen, men sånn at du kan ta en pause, være med venner og bare ha det gøy og hyggelig sånn noen timer, så kan du dra hjem etterpå.

En annen sa;

Jeg personlig synes at bare å det å konsentrere seg om skolen hele tiden det blir litt stressende og veldig kjedelig etter hvert, så blir du veldig demotivert og får ikke lyst til å jobbe i det hele tatt. Så hvis du har noe på en måte å se frem til da, som å være inne her, her har jeg noen steder jeg elsker å være.

Da ungdommene skulle beskrive klubben med tre ord, var frihet et av ordene flere av ungdommene valgte. Det følger mye med frihet, forklarte ungdommene; «*Det blir jo alltid mye gøy, du kan jo teste nye ting, så nysgjerrigheten kommer jo inn*». Ungdommene synes det er morsomt å prøve ut nye ting og et eksempel som ble nevnt var å lage såpe. Det at

ungdommene fikk lov til å utforske ting og mulighet til å gjøre hva de ville, gjorde at de følte seg mye mer fri. Ungdommene opplevde at det er deilig å ikke forholde seg til mange regler. Klubben hadde et mer avslappet forhold til regler enn på skolen, noe som ga en opplevelse av frihet;

I tillegg er [klubben] mye mer avslappet i forhold til reglene [...]. Men på skolen er det sånn at du må være der uansett og da må du følge reglene til punkt og prikke og hvis du ikke følger reglene blir det anmerkning.

Ungdommene opplevde at de kan komme og gå på klubben som de vil, noe som også ble beskrevet som en følelse av frihet. De voksne tilbød ungdommene ting å gjøre på klubben, men lot de unge få prøve det de ønsket og utforske egne interesser på egne premisser. Dette gjorde at ungdommene kunne føle seg fri. En av ungdommene sa;

De voksne er ikke så veldig mye med, men de tilbyr ting som vi kan gjøre. Vi kan på en måte velge selv så lenge det ikke går utover reglene og hva du har lov til å gjøre når du er her [...]. Jeg personlig synes at du føler deg litt mer fri.

Ungdomsarbeiderne understreket at klubben er et sted hvor ungdommene har fri og skal oppleve den friheten gjennom å gjøre det de vil, når de vil;

Ungdomsklubben er jo etter skoletid og da har de fri, så det er deres sted, det er de som skal få lov til å henge. Så jeg er i hvert fall bevisst på å ikke blande meg for mye inn sånn. Er det stemning for at vi blir med så blir vi med, og hvis ikke så skal de få henge og prate og gjøre det de vil da.

En av ungdommene fortalte at klubben ga ham et avbrekk fra annen organisert aktivitet han driver med, og ga han muligheten til å gjøre andre aktiviteter han synes er morsomt. Under intervjuet med en av ungdomsarbeiderne, ble klubben beskrevet som en mulighet for å gi ungdommer som driver organisert idrett, frihet gjennom lek og aktivitet sammen med andre som ikke driver med organisert idrett;

Noen spiller fotball omtrent hver dag og er med i klubb og det er potetløp og hissig treningsregimet da, så kan det være kult for de å bare leke og «happe» sammen med de som ikke driver så aktivt da, det er litt mer fritt.

5.0 Diskusjon

I dette kapittelet vil resultatene bli diskutert i lys av oppgavens to problemstillinger, hvilke forhold ved ungdomsklubb som er av betydning for ungdommene, hvordan ungdomsarbeiderne på ungdomsklubben beskriver sitt arbeid for å tilrettelegge for disse forholdene, samt hvordan de vurderer egen rolle i dette arbeidet. Det vil videre diskuteres hvordan disse forholdene kan ha betydning for de unges helse og livskvalitet, og på hvilken måte klubbene kan være helsefremmende for ungdommene. Resultatene vil drøftes opp mot empiri og teori knyttet til helse og livskvalitet, aktivitetsvitenskap, sosialt nettverk, relasjoner og støtte. Til slutt diskuteres de metodiske styrkene og svakhetene opp mot begrepene, gyldighet, pålitelighet og overførbarhet.

5.1 Å være i aktivitetsbalanse

Ifølge Bakken et al. (2018) er de unges hverdag preget av høye forventinger og det å være best. Funn i denne studien, tyder på at ungdomsklubben er et sted hvor de unge føler seg fri fra dette presset og alt det de må. Ved å være på klubben, kan de unge få påfyll av energi for å håndtere en hverdag preget av press. Det kommer ikke frem i studiene, at ungdommene er i den gruppen som mangler ressurser til å håndtere dette presset. Likevel opplever ungdommene det som viktig å ha et fristed å få et pusterom, og være fri fra plikter og skole og andre aktiviteter de må, som også er aktiviteter de til tider opplever som stressende og kjedelig. Dette kan diskuteres i lys av Wilcock (1999), hvor det å gjøre noe gjennom deltakelse i aktivitet påvirker hvem man er. Ved å bruke mye tid og krefter på enkelte aktiviteter slik som skole, kan en ubalanse oppstå, som igjen kan påvirke hvordan ungdommene har det og hvem de er (Backman, 2010). For ungdommene oppleves klubben som et morsomt sted å være, hvor de har det bra og kan slappe av. I tillegg opplever de det som et fristed, der de kan være sammen med venner og ha det gøy, hvor de får fri fra aktivitet som de ser på som noe de må, for eksempel å øve til en prøve eller å gjøre lekser. For ungdommene var dermed klubben en viktig meningsfull aktivitet for å oppleve *aktivitetsbalanse* i hverdagen, for å kunne balansere aktiviteter som skolearbeid, noe som igjen kan påvirke de unges livskvalitet positivt (Backman, 2010; Wilcock, 1999). Det at ungdomsklubb kan fungere som et fristed fra plikter og skolekrav, er også noe Eriksen og Seland (2020) i sin studie peker på som en mulig funksjon med klubben.

Ungdommene har under pandemien opplevd at klubben ble stengt, og at den friheten de opplevde å få på klubben ble borte når klubben og de interessene de var glade i, ikke lenger var der. Dette gjorde at ungdommene ikke hadde noe annet å gjøre og opplevde å kjede seg. Dette kan tolkes som en opplevelse av aktivitetsubalanse, hvor ungdommene opplevde å ha for lite meningsfylte aktiviteter å gjøre i hverdagen (Backman, 2010). Tidligere studier, har også funnet at et av motivene for å være på klubben, er for å ha det gøy og unngå å kjede seg (Perkins et al., 2007). For noen av ungdommene, var det å ha et sted å gå til en viktig funksjon med klubben. Også andre studier, viser at ungdommer opplever det å ha et sted å gå til som sentralt, med en slik åpen møteplass (Ritchie & Ord, 2017). Funnene i denne studien, viste at klubben var et sted ungdommene fikk tid til å hvile i hverdagen, der de kunne koble ut fra hverdagens krav og forventinger, både gjennom å gjøre aktiviteter de synes var morsomt, være sammen med venner, eller bare sitte i en sofa og slappe av. De meningsfulle aktivitetene på klubben, besto altså av både spill og lek, men også kun samvær med andre og det å kunne slappe av. For noen av ungdommene, var også utvalget av aktiviteter og selve aktivitetene, noe som var viktig for at klubben skulle oppleves som meningsfylt (Wilcock, 1999). Gjennom det store utvalget, fikk ungdommene mulighet til å prøve og gjøre mange forskjellige aktiviteter. Dette ga ungdommene glede og mulighet til å oppnå en annen form for aktivitetsbalanse, hvor de kunne gjøre det de likte å gjøre, samt prøve nye aktiviteter (Backman, 2010).

Ungdommene intervjuet i denne studien, opplever klubben som en helt annen aktivitet enn alt annet i hverdagen. På klubben skjer alt på ungdommens premisser, noe som også er målet med et slikt tilbud (Helse- og omsorgsdepartementet, 2019). De kan komme og gå når de vil, og det er ikke noe tvang for dem å være der. Dette er noe ungdommene setter pris på og bidrar til en balanse i hverdagen, noe som er av betydning for at ungdommene skal trives og oppleve god livskvalitet (Backman, 2010; Håkansson et al., 2017). Ungdommene som drev med andre mer organiserte aktiviteter ved siden av klubben, opplevde også at klubben ga dem et avbrekk fra aktivitet som var mer strukturert og stilte krav. Dette var noe ungdomsarbeiderne påpekte, ga ungdommene mulighet til å drive med aktivitet mer fritt. Sett i lys av et aktivitetsvitenskapelig perspektiv, er dette noe som kan være med på å skape aktivitetsbalanse og betydningen klubben har for ungdommene (Backman, 2010).

Ungdommene påpekte under intervjuene, at klubben gjorde at de har muligheter for å ha det gøy, samtidig som de er fysisk aktive, noe som ungdommene opplevde bidro til bedre helse.

Det å ha aktiviteter i hverdagen hvor en kan være fysisk aktiv, kan bidra med å skape en aktivitetsbalanse og være en del av det som gjorde klubben til en meningsfylt aktivitet for noen av ungdommene (Backman, 2010). Dette kan også sees i lys av rammeverket til Ross et al. (2020), relatert til ungdommers livskvalitet, da tilgang til tilstrekkelig fysisk aktivitet kan bidra til god helse og livskvalitet. Dette er noe klubben dermed kan bidra til.

5.2 Sosiale relasjoner og støtte fra ungdomsarbeiderne

Aktivitetenes sosiale aspekter og betydningen av sosiale relasjoner, var tydelige funn i denne studien. Aktivitetene på klubben, bidro til å skape en ramme hvor ungdomsarbeiderne kunne bli bedre kjent med ungdommene gjennom å være med og engasjere seg i aktivitetene ungdommene interesserte seg for. Ungdomsarbeiderne fortalte også at de jobbet med å skape relasjon til ungdommene, gjennom å ta seg tid til å prate med dem i mindre grupper, noe som var viktig for å skape trygge rammer på klubben. Ungdomsarbeiderne var tydelig opptatt av å skape relasjoner, noe som samsvarer med en tidligere studie som har vist at ungdomsarbeidere mener kjerneverdien i ungdomsarbeid blant annet er å muliggjøre slike relasjoner mellom ungdom og voksne (Nolas, 2014).

Relasjoner til ungdomsarbeiderne på klubben var en viktig årsak til at ungdommene ofte var på klubben. Det bidro til at ungdommene opplevde klubben som et trygt sted å være, hvor de var beskyttet mot fare. Å føle seg trygg blir i Fyrand (2005) pekt på som et grunnleggende behov og funnene viser at de sosiale relasjonene med ungdomsarbeiderne bidrar til å dekke dette behovet. Det at klubben gir trygghet, er et motiv ungdommene har for å være der, noe som samsvarer med tidligere funn fra andre studier på fritidsaktiviteter (Borden et al., 2006). De voksne på klubben er derfor av betydning for at ungdommene opplever klubben som en meningsfylt aktivitet (Lindahl-Jacobsen & Jessen-Winge, 2017). Flere av ungdommene, følte at det hadde blitt en naturlig del av dagen å være sammen med og snakke med de voksne på klubben. Ungdommene oppfattet at ungdomsarbeiderne var voksne som forsto dem og hadde den samme humoren som dem. De var personer som ungdommene hadde tillit til og kunne snakke med om ting bare ungdommer forstår. Her kan Wilcock (1999) sine begreper *å gjøre noe* og *å være noen*, trekkes inn. De sosiale relasjonene med ungdomsarbeiderne bidro, til at ungdommene gjennom å delta på klubben kunne være seg selv og være ungdom, noe som kan ses som en del av det *å være noen* (Wilcock, 1999). Ungdomsarbeiderne fortalte at humoren var et viktig virkemiddel i arbeidet med å få ungdommene til å føle seg trygge og forstått. Det

at ungdommene opplevde at ungdomsarbeiderne brydde seg og kunne prate om andre ting, og at de forsto ungdommene på en annen måte enn andre voksne, kan tyde på at det har utviklet seg tillitsrelasjoner mellom de unge og ungdomsarbeiderne på klubben. Disse tillitsrelasjonene, kan ifølge Vestel og Hydle (2009) bidra til at de voksne kan fungere en veileder og mentor for ungdommene, og bidra til ungdommens vekst og utvikling.

Det å ha et sosialt nettverk, kan gi tilgang på sosial støtte, og kan påvirke om man opplever å ha tilgjengelig sosial støtte (Cohen, 2004; Cohen & Wills, 1985). Ungdommene beskrev klubben som en sosial arena preget av felleskap, vennskap og trygge relasjoner, samt et sted de ble anerkjent. På bakgrunn av dette, kan en si at ungdomsklubben fungerer som en arena der ungdommene kan bygge nettverk, samt danne positive relasjoner som vil kunne gi ungdommene tilgang på sosial støtte (Cohen & Wills, 1985). Funnene i denne studien viser at relasjonene med ungdomsarbeiderne ga ungdommene både emosjonell, instrumentell, informerende støtte.

Ungdomsarbeiderne viste at de var interessert og likte å være med ungdommene gjennom å engasjere seg i aktivitetene. De ønsket å skape trygghet og støtte ungdommene uansett hva de interesserte seg for. Ungdomsarbeiderne mente at klubben var et sted som var lite stigmatiserende, hvor ungdommer møttes på tvers. De arbeidet for at ungdommene skulle oppleve trygghet for at interessene deres var bra nok. Videre jobbet ungdomsarbeiderne med å støtte ungdommene i interessene sine, og dersom ungdommene hadde meninger var ungdomsarbeideren til stede for å lytte. Dette beskriver Cohen (2004) som en form for *emosjonell støtte*, som også reflekterer det tredje domenet i rammeverket til Ross et al. (2020). Dette domenet handler om at ungdommene må ha et trygt og støttende miljø, samt frihet til å utrykke sin identitet i et ikke-diskriminerende miljø, noe som er viktig for at ungdom skal oppleve god livskvalitet (Ross et al., 2020). Ungdomsarbeiderne ønsket også å følge opp ungdommer, og viste at de brydde seg om ungdommene som kom inn døra. Dette reflekterer også *emosjonell støtte* (Cohen, 2004). Ungdommene fortalte også at de opplevde en slik støtte, noe som ifølge Thoits (2011) kan være positivt for ungdommenes helse og livskvalitet. Ungdommene opplevde positive relasjoner med ungdomsarbeiderne gjennom at de var omsorgsfulle voksne som forsto dem, og tok seg mer tid til dem enn andre voksne de omgås.

Ungdommene kom også med eksempler på at ungdomsarbeiderne hadde hjulpet dem så de fikk mulighet å fremføre noe for andre. Ungdomsarbeiderne var opptatt av å samarbeide med

andre arenaer for å hjelpe ungdommene videre med interessene sine. Dette viser en *instrumentell støtte*, hvor ungdommene fikk praktisk hjelp til å kunne utvikle sin interesse (Cohen, 2004). Det at ungdomsarbeiderne jobber for å tilrettelegge for aktiviteter ungdommene ønsket, og kjøpte inn utstyr eller søkte om utstyr, viser at klubben er et sted ungdommene også kan få *instrumentell støtte* for å kunne gjøre det de interesserer seg for (Cohen, 2004).

Ungdoms fritidsaktiviteter er ikke bare en kilde til morsomme opplevelser, men også en viktig del av deres sosialiseringsspross (Arnon et al., 2008). Vestel og Hydle (2009) pekte på ungdomsklubb som en arena der unge kan vokse og utvikle seg gjennom å delta i aktiviteter og sosiale sammenhenger. Et eksempel, er at denne deltakelsen kan hjelpe ungdommene med utvikling av sosial kompetanse, noe funn i denne studien viser. Ungdomsarbeiderne fortalte at ungdommene hadde mulighet til å lære sosiale ferdigheter på klubben. De sosiale relasjonene kan på den måten være positivt for ungdommenes utvikling av sosial kompetanse. På klubben var ungdomsarbeiderne der og veiledet ungdommene i de sosiale sammenhengene, noe som ga dem en *informerende støtte*, som handler om å få råd og veiledning (Cohen, 2004). De sosiale relasjonene med de voksne på klubben kunne også bidra til at ungdommene utviklet mestringstro, noe tidligere studier har vist at deltakelse i fritid kan gi (Passmore & French, 2003). Gjennom at ungdomsarbeiderne støtter ungdommene i det de interesserer seg for, har ungdommene mulighet til å bygge selvtillit og tro på egen mestring. Dette eksemplifiserte ungdommene, at de opplevde gjennom blant annet interessen noen av dem hadde for musikk. En av ungdomsarbeiderne støttet og hjalp ungdommene med å komme videre og løse oppgaver, noe som reflekterer den *informerende støtten* og bygget troen på at de skulle klare det selv (Cohen, 2004). Disse funnene kan sees i sammenheng med domenet til Ross et al. (2020) *læring, kompetanse, utdanning og ferdigheter* som handler om at ungdommene gis den nødvendige oppmuntringen og muligheten til å utvikle selvtillit, og er bemyndiget til å føle at en kan gjøre ting bra (Ross et al., 2020). Det å kunne oppleve mestring, er noe som har stor betydning for helse og livskvalitet og kan sees i sammenheng med det eudaimoniske perspektivet på livskvalitet (Carlquist, 2015; Helsedirektoratet, 2014). Dermed kan ungdomsklubben være et sted ungdommene opplever å styrke sin livskvalitet.

Ungdommene på klubben verdsatte forholdet som formet seg mellom dem og ungdomsarbeiderne, og støtten og anerkjennelsen de opplevde å få, noe som bidro til at de opplevde klubben som en meningsfylt aktivitet (Wilcock, 1999). Dette har også blitt funnet i

et annet studie, som så på verdien av åpne møteplasser som klubb (Ritchie & Ord, 2017). Denne aksepten og anerkjennelsen ungdommene opplevde å få er en form for *emosjonell støtte*, som også kan være positivt for ungdommens livskvalitet (Cohen & Wills, 1985; Thoits, 2011). Utfra funn i denne studien, kan det tyde på at relasjoner mellom ungdom og voksne inkluderer varme, aksept og mulighet for nærhet. Ungdomsarbeiderne arbeider med å se hver enkelt ungdom for å vite hva de trenger og påpekte at ikke alle ønsker den nærheten, men at de var der for ungdommene dersom noen trengte å prate. Basert på dette, kan disse relasjonene bidra til positiv utvikling for ungdommene og bidra til bedre skoleprestasjon, livskvalitet og motstandsdyktighet, slik som tidligere studier viser til (Bowers et al., 2012; DuBois & Silverthorn, 2005; Hurd & Zimmerman, 2014; Ungar, 2013).

I Folkehelsemeldingen fra 2015, fremheves fritidsklubbene som steder der ungdom kan bli inkludert og oppleve sosial støtte (Helse- og omsorgsdepartementet, 2015). Basert på funnene, fremhever denne studien hvordan klubben er en inkluderende arena hvor ungdommene kan oppleve å få sosial støtte. Det kommer godt frem i resultatene hvordan ungdomsarbeiderne gir ungdommene emosjonell, informerende og instrumentell støtte. Det kommer derimot ikke frem, hvordan andre jevnaldrende bidrar til dette. Flere studier har sett på at fritidsaktiviteter kan bidra til livskvalitet (Bartko & Eccles, 2003; Caldwell, 2005; Coleman & Iso-Ahola, 1993; Fletcher et al., 2003). Dette kan skje gjennom at aktivitetene gir tilgang på sosial støtte, som kan bufre effekten av stress og negative hendelser i livet og bidra til mestring, samt bidra til utvikling av sosial, atferdsmessig og akademisk kompetanse. Funn i denne studien, viser at støtten ungdommene får av ungdomsarbeiderne bidrar til ungdommenes opplevelse av mestring, samt utvikling av sosial kompetanse, som igjen kan bidra til å øke ungdommenes livskvalitet. Dette stemmer også overens med *hovedeffektteorien*, som legger vekt på at sosial støtte kan bidra til å øke menneskers helse og livskvalitet, uavhengig av om de er under stress (Cohen, 2004).

5.3 Sosialt fellesskap og tilhørighet

Fritid, er et sted for sosial tilknytning og tilhørighet (Powrie et al., 2015). Funn i denne studien, viser at ungdomsklubben bidrar til dette. Ungdommene intervjuet i denne studien, kaller klubben sitt «andre hjem». Dette tyder på at de opplever sterk tilhørighet til klubben. Ungdommene var på klubben alle dager de hadde mulighet og når klubben hadde åpent.

I regjeringens samarbeidsstrategi – Like muligheter i oppveksten, påpekes det at klubben skal ha et miljø som er trygt og inkluderende, hvor ungdom kan oppleve mestring og tilhørighet (Barne- og familiedepartementet, 2020). Dette er noe ungdomsarbeiderne i denne studien jobber med å få til på sine klubber. Ungdomsarbeiderne har kommet med flere eksempler på hvordan de jobber for at ungdommene skal kjenne seg inkludert og anerkjent, og hvordan de arbeider for å være åpne og imøtekommende, samt være til stede for ungdommene. Dette gjør de gjennom å snakke med ungdommene og vise at de er interessert i dem. Ifølge Thoits (2011) innebærer tilhørighet aksept og inkludering fra andre. Klubbene ga ungdommene et sted å være, hvor de følte seg velkomne og ble tatt imot og akseptert som den de var, noe som bidro til å skape en tilhørighet på klubben. Denne tilhørigheten var noe som bidro til at klubben var en meningsfull aktivitet for ungdommene (Reed et al., 2010; Wilcock, 1999).

Ungdomsarbeiderne påpekte at noen av ungdommene kom på klubben for å ha mer sosial kontakt, og årsaken var at de kanskje hadde lite nettverk. Klubben gir disse ungdommene mulighet til å møte noen og føle en tilhørighet et sted. Klubben gir ungdommene tilgang og tilhørighet til et sosialt nettverk, som gir dem følelsen av å være en del av et fellesskap og som også tilgjengeliggjør den støtten ungdommene opplever å få, som diskutert i kapittel 5.2 (Cohen & Wills, 1985). Denne tilgangen og tilhørigheten er viktig for livskvalitet, da grunnleggende behov som, fellesskap, anerkjennelse og meningsfullhet blir ivaretatt gjennom et sosialt nettverk (Fyrand, 2005). Dette viser resultatene at ungdommene i stor grad opplever på klubben. I tillegg kan tilhørigheten ungdommene opplever, bidra til å øke motstandsdyktigheten, gjennom at tilhørighet kan bedre deres evne til å håndtere stress (Coleman & Iso-Ahola, 1993).

Ungdommene opplevde at aktivitetene på klubben var morsomme og meningsfulle. For noen, var det som i studien til Nolas (2014), viktigst med den sosiale dimensjonen, som gjorde at aktiviteten var meningsfull. Wilcock (1999) sitt begrep om *å tilhøre*, kan i denne sammenheng trekkes inn, da følelsen av å tilhøre, underbygger meningen som tillegges aktiviteten. Sosiale relasjoner er en kilde til nettopp en slik tilhørighet (Thoits, 2011). For alle ungdommene som ble intervjuet, var muligheten for å møte venner og være sammen på ungdomsklubben en sentral årsak til at de var der. Gjennom å delta i aktivitet på klubben, hadde ungdommene muligheter for sosial interaksjon med venner, og dette gjorde at klubben var en meningsfull aktivitet for dem (Wilcock, 1999). Også tidligere studier har vist at det å

møte venner er en sentral årsak til at ungdommer deltar i fritidsaktivitet (Leversen et al., 2012).

Klubben var åpen for alle og tilrettelagt for å gjøre aktiviteter sammen. Det å gjøre noe sammen, understreket ungdommene var viktig for dem og mye morsommere enn å gjøre noe alene. Dette reflekterer en *tilhørighetsstøtte* (Uchino, 2004). Denne støtten kalles også for *sosialt fellesskap* og handler om tilstedeværelse av andre som du kan dele sosiale aktiviteter med (Cohen & Wills, 1985; Uchino, 2004). Dette var noe ungdommene opplevde på klubben. En slik støtte kan være gunstig, fordi positive sosiale aktiviteter og fritidsaktiviteter kan bidra med å øke humøret (Uchino, 2004). Dette var noe ungdommene fremhevet at de opplevde, gjennom å være sosiale og delta på klubben. Funn i denne studien, viser at klubben virket å skape mening for ungdommene gjennom at aktivitetene ga følelsen av tilhørighet i et fellesskap (Lindahl-Jacobsen & Jessen-Winge, 2017; Wilcock, 1999). Det å gjøre aktivitet sammen med andre bidrar, til å tilføre aktiviteten mening, og gjennom at aktivitetene skaper en tilhørighet vil de kunne fremme helsen til ungdommene (Reed et al., 2010; Wilcock & Hocking, 2015). Et eksempel er ungdommene som interesserte seg for musikk, som opplevde at det å få til noe sammen som hørtes bra ut ga en ekstra god følelse, glede og mestring, noe som også viser til både hedonisk og eudaimonisk livskvalitet (Carlquist, 2015). Det at ungdommene fikk oppgaver og ansvar på klubben bidro også til å skape tilhørighet gjennom at de opplevde å være inkludert, både i det praktiske som skjer, men også som en del av fellesskapet (Wilcock, 1999). Ungdommene beskrev at de følte seg som en av de voksne, og ikke bare var ungdommer som var på klubben for å bruke den. Gjennom aktiviteten de fikk ansvar for følte de seg hjelpsomme, noe de opplevde som stas. Opplevelsen av å kunne bidra og være nyttige, fremmet også følelsen av å *tilhøre* (Wilcock, 1999). Det at ungdommene opplevde å føle seg som en del av et fellesskap, bidro til at de trivdes godt og at klubben var en meningsfull aktivitet (Wilcock & Hocking, 2015). De opplever både glede, energi og engasjement noe som viser til en opplevd hedonisk livskvalitet (Carlquist, 2015).

I følge Wilcock og Hocking (2015), vil interaksjonen mellom det å *gjøre noe* og å *tilhøre* ha en helsefremmende effekt. Ungdommene i denne studien, opplever klubben som en meningsfull aktivitet på ulike måter og opplever å ha en tilhørighet til klubben, noe som tyder på at klubben kan ha denne helsefremmende effekten. Det at ungdommene opplever å være en del av et sosialt fellesskap på klubben og utvikle positive meningsfulle relasjoner, er noe som ifølge rammeverket til Ross et al. (2020) er viktig for livskvalitet hos ungdom. Dette kan også

sees i lys av *hovedeffektteorien* som blant annet legger vekt på at tilhørighet i et positivt sosialt fellesskap vil bidra til å øke menneskers livskvalitet, uavhengig av om personen er under stress (Cohen, 2004).

En av hovedårsakene ungdommene pekte på, som grunnen til at det ble et så stort fellesskap, var det store utvalget av aktiviteter klubben hadde. Dette, gjorde at det var et sted som passer flere typer ungdommer og et sted der alle kunne være sammen. Samtidig uttrykte ungdommene at ungdomsklubben var en arena for all ungdom. Det store utvalget, bidro til at ungdommene hadde et sted å være og gjøre aktivitet sammen med venner, uavhengig av sosiale forskjeller. Dette underbygger klubben som en arena hvor ungdommene kan oppleve tilhørighet og være en del av et fellesskap gjennom deltakelse i aktivitet, uavhengig av bakgrunn (Wilcock, 1999). Ungdomsarbeiderne mente at det viktigste med å ha klubben, var at ungdommene hadde et sted å være sammen med venner. Ungdomsarbeiderne trakk frem flere eksempler på hvordan de ønsket at flere ungdommer skulle bruke klubben. De jobbet for å skape aktivitet og for at klubben skulle være et sted alle ungdommer følte seg velkomne, noe som kunne bidra til at ungdommene opplevde fellesskap og tilhørighet uavhengig av interessene de hadde. Det å oppleve mening og fellesskap har stor betydning for helse og livskvalitet og noe ungdommene opplever gjennom å delta på klubb (Helsedirektoratet, 2014).

5.4 Å utvikle seg og bli til noe

Et annet element som gjorde at klubben oppleves som en meningsfylt aktivitet i hverdagen, var at gjennom å gjøre aktivitet ungdommene likte fikk de mulighet til å få ansvar (Wilcock, 1999). Dette kan videre sees i lys av begrepene *å være noen* og *å bli til noe* i teorien til Wilcock (1999). Gjennom å få ansvar, var ikke ungdommene bare ungdom, men det bidro til at de fikk være noen i form av en ressurs og hjelp på klubben (Wilcock, 1999). Ungdommene fortalte at de gjennom å få ansvar også lærte mye. Dette gir ungdommene mulighet til *å bli til noe*, gjennom at de kunne utvikle sine ferdigheter (Wilcock, 1999). Dette er et godt eksempel på hvordan disse begrepene henger sammen, og at *å gjøre noe*, bidrar til *å være noen*, som igjen fører til at man kan bli til noe (Lindahl-Jacobsen & Jessen-Winge, 2017). Det at ungdommene opplevde å ha mulighet til å føle seg nyttig og hjelpe til kan sees i sammenheng med det eudaimoniske perspektivet på livskvalitet (Carlquist, 2015). Ungdommene opplevde å få gjensidig tillit fra ungdomsarbeiderne, noe som blir sett på som viktig for ungdoms utvikling (Pekel et al., 2018). Dette at ungdommene opplevde å få tillit, kan også sees på som

en del av den *emosjonelle støtten* ungdommene opplevde å få (Cohen, 2004). Dersom ungdommene viste respekt, fikk de respekt tilbake, og dette kom til uttrykk gjennom at ungdommene opplevde å få ansvar for ulike ting på klubben, noe som bidro til at ungdommene fikk et personlig ansvar. Et personlig ansvar, kan sees i sammenheng med domenet til Ross et al. (2020) *tilknytning, positive verdier og bidrag til samfunnet* og vil bidra til å fremme livskvalitet hos de unge. Noen av ungdommene, hadde tanker om at de interessene de holdt på med på klubben var noe de ville drive med i fremtiden. Her kan også begrepet *å bli til noe*, trekkes inn (Wilcock, 1999), der ungdommene gjennom å få ansvar og delta i aktiviteten opplevde å kunne bli til den de ønsker å være i fremtiden.

Flere av ungdommene opplevde også at aktivitetene på klubben var morsomme og meningsfulle, fordi det var aktiviteter de hadde lyst til å gjøre på fritiden, interesserte seg for, og noe de ønsket å bli bedre og utvikle seg i. Dette kan også sees i lys av begrepet *å bli til noe* (Wilcock, 1999), da klubben ga ungdommene mulighet til å bli bedre og utvikle seg i det de interesserte seg for. I følge Wilcock og Hocking (2015), har mennesker som er i stand til å følge en vei mot å utvikle sine interesser og potensial, større sannsynlighet for å oppleve positive følelser, som tilfredsstillelse og glede. Det å oppleve glede og tilfredsstillelse kan sees i sammenheng med det hedoniske perspektivet på livskvalitet (Carlquist, 2015). Dette betyr at ungdomsklubben gjennom å gi ungdommene mulighet til å utvikle seg og sitt potensial, kan bidra til styrke de unges livskvalitet. Funnene i studien, viser også flere gode eksempler på hvordan klubben kan være en arena for å utjevne forskjeller. Klubben gir mulighet til at ungdommer som ellers ikke har råd, får delta i aktivitet og utforske interesser, noe som bidrar til at de får mulighet til å utvikle seg og bli til den de ønsker å være (Wilcock, 1999). Dette understøtter betydningen klubben kan ha i folkehelsearbeidet for å utjevne forskjeller (Folkehelseloven, 2011; Helse- og omsorgsdepartementet, 2015).

Ulike aktiviteter hvor ungdom bruker tid, kan ifølge Larson og Verma (1999) sees på som læringsmiljøer med mulighet for utvikling og vekst. Flere funn i denne studien, viser at ungdomsklubb som en fritidsaktivitet bidrar til at ungdommene kan utvikle seg.

Ungdomsklubben oppleves av ungdommene, som et sted hvor de får følelsen av frihet til å velge og kan teste ut nye ting, utforske og være nysgjerrige. Dette ligner funn fra en systematisk oversikt som har sett på betydning av fritid for ungdom (Powrie et al., 2015).

Dette kan i tillegg sees i sammenheng med domenet i Ross et al. (2020) sitt rammeverk, som blant annet handler om handlingsfrihet. Ungdommene på klubben opplevde å ha

handlingsfrihet, gjennom at de kunne velge å gjøre akkurat det de ville innenfor klubbens rammer. De kunne gjøre de aktivitetene de likte, samt det de var best på og opplevde som meningsfylt. Det store utvalget på klubben, var også en del av frihetene ungdommene opplevde og bidro til at ungdommene kunne utforske interesser og teste mange aktiviteter. Det å ha frihet på klubben, bidro til at klubben ble et morsomt sted å være og noe som skapte mening for ungdommene (Wilcock, 1999). Dette kan belyses gjennom begrepene *Å gjøre noe, å være noen, å bli til noe* (Wilcock, 1999), hvor friheten ga ungdommene mulighet til å utforske og utvikle interesser som samsvarer med den de er, det de ønsker å gjøre og den de ønsker å bli. Dette kan videre bidra til å utvikle en følelse av mening og ønske om å lykkes, noe som er viktig for ungdoms livskvalitet (Ross et al., 2020). Det å ha tilgang til et bredt spekter av trygge og stimulerende muligheter for fritid eller personlig utvikling, er også noe som er viktig for ungdommenes livskvalitet (Ross et al., 2020). Ungdomsklubben tilbyr ungdommene et bredt utvalg av aktiviteter og samarbeidet med andre aktører bidro til å øke denne bredden. I tillegg, kunne klubben fungere som en rekrutteringsplattform til andre typer aktiviteter for ungdommer som ikke hadde interesse for klubb. Samarbeidene bidrar til et bredere spekter av aktiviteter som ungdommene kan gjøre på fritiden. Dette gir en bredde av muligheter i et trygge omgivelser, og gjennom deltakelse på klubben får ungdommene mulighet til å bygge et aktivitetsrepertoar, noe som er positivt for ungdommenes helse livskvalitet (Feldhacker et al., 2018; Ross et al., 2020).

Det at klubben hadde et stort utvalg, førte også til at klubben var et sted alle møttes. Dette bidro til at klubben var et sted ungdommene kunne få nye venner og utvikle vennerelasjoner og få et større nettverk. Dette er noe som stemmer godt overens med tidligere funn over utvikling ungdom opplever gjennom deltakelse i ungdomsaktivitet (Dworkin et al., 2003). Gjennom å delta i aktivitet på klubben, ga det ungdommene mulighet til å være sosiale, bli bedre kjent med venner og få nye venner, noe som kan bidra til at klubben tillegges mening (Wilcock, 1999). Klubben, kan også gjennom dette sees på som en sosial arena hvor ungdommene har mulighet for å utvikle mellommenneskelige ferdigheter som er en del av rammeverket til Ross et al. (2020) og bidra til unges livskvalitet. Gjennom å delta på klubben, får ungdommene mulighet til å utvikle vennerelasjoner og mellommenneskelige ferdigheter, som kan bidra til at ungdommene kan *bli til noen* sett i lys av teorien til (Wilcock, 1999). Ifølge Coleman og Iso-Ahola (1993) har fritid vist seg å legge til rette for utvikling av vennskap og funn i denne studien understøtter klubben som en slik fritidsaktivitet.

I henhold til teori om positiv ungdomsutvikling, må ungdom sees på som en ressurs som skal utvikles i stedet for problemer som må håndteres (Roth & Brooks-Gunn, 2003). Funn i denne studien, viser at ungdomsarbeiderne har et slikt syn på ungdommene på klubben. De ønsker å legge til rette for at klubben er et sted hvor de kan utvikles til blomstrende individer og utvikle sitt potensial, slik at de kan bli den de ønsker å være (Wilcock, 1999). Deutsch et al. (2017) peker på at det finnes gode bevis for at deltakelse i ikke-faglige aktiviteter etter skolen, er fordelaktig for unges positive utvikling. I følge Eccles og Barber (1999), er fritiden noe som gir mulighet til at barn og unge kan utvikle seg og sin egen identitet gjennom at de selv kan velge hvilke aktiviteter de deltar i. Funn i denne studien, viser at klubben er et sted hvor ungdommene har mulighet til å utforske og utvikle interesser, og kan derfor sees på som en del av identitetsarbeidet, noe som reflekterer hvem ungdommene er og blir gjennom deltakelse i aktivitet (Wilcock, 1999). Disse funnene, ligner funn fra tidligere studier som peker på utvikling ungdom opplever gjennom deltakelse i ungdomsaktivitet (Dworkin et al., 2003). Ungdomsarbeiderne påpekte at klubben skulle være et sted ungdommene skal kjenne å være bra nok og være seg selv. Det var på den måten rom for å utvikle identitet og være komfortabel med seg selv og sin identitet, noe som også er viktig for å at ungdommene skal oppnå god livskvalitet (Ross et al., 2020).

I diskusjonens kapittel 5.2, kommer de sosiale relasjonene med ungdomsarbeiderne på klubben frem som viktig for ungdommene og noe som kan bidra til ungdommens utvikling. Gjennom deltakelse på klubben og interaksjoner med de voksne, kan det bidra til ungdoms utvikling på flere måter, noe som kan sees i lys av begrepet *å bli til noe* (Wilcock, 1999). De sosiale relasjonene med ungdomsarbeiderne, kan bidra til at ungdommene kan utvikle sitt potensial og bli det de ønsker. Det å kunne oppnå sitt fulle potensiale nå og i fremtiden er noe Ross et al. (2020) trekker frem som viktig for ungdommenes livskvalitet. Det at voksne viser at de bryr seg om ungdommene, er et relasjonstrekk Pekel et al. (2018) trekker frem i sitt rammeverk, som er viktig for at voksne skal bidra til ungdommers utvikling og vekst. Andre studier har også vist at fritidsaktiviteter som gir tilgang på omsorgsfulle voksne, kan ha positiv effekt på utvikling i ungdomsårene (Bowers et al., 2012; DuBois & Silverthorn, 2005). Ungdomsarbeiderne fortalte i intervjuet, hvordan klubben kunne være en alternativ mestringsarena for ungdom som ikke lykkes på skolen. De jobbet med å finne det ungdommene var gode på og hjelpe dem med å utvikle det, slik at ungdommene kan oppleve *å bli til noe* (Wilcock, 1999). Ungdomsarbeiderne var også opptatt av å hjelpe ungdommene videre med interessene de hadde og knytte dem til flere muligheter, gjennom samarbeid med

andre. Dette reflekterer en av karakteristikkene ved utviklingsrelasjoner som Pekel et al. (2018) har inkludert i sitt rammeverk. Dette har betydning for at ungdomsarbeiderne kan bidra til ungdommens utvikling og vekst. Det å kunne utvide sine evner, er noe som har betydning for helse og livskvalitet (Helsedirektoratet, 2014). Ungdommene opplevde å kunne utvikle sine ferdigheter og bli bedre i sine interesser ved å delta på klubben og gjennom det kan klubben bidra til ungdommens helse og livskvalitet.

På lik linje med funn fra studien til Nolas (2014), hvor ungdomsarbeiderne mente at essensen av det de gjorde var fokuset på engasjement, støtte og «empowerment», også kalt medbestemmelse, viste også denne studien at det viktigste ungdomsarbeiderne gjorde på klubben var å være engasjerte, støttende og tilrettelegge for det ungdommene ønsket. Begge ungdomsarbeiderne trakk frem at ungdomsmedvirkning var viktig og beskrev hvordan de best fikk til det gjennom å lytte til ungdommene og være med i aktivitet. Ungdomsarbeiderne hadde flere eksempler på ønsker ungdommene hadde, som hadde blitt realisert. Opplevelse av kontroll over egen tilværelse, har stor betydning for helse og livskvalitet (Helsedirektoratet, 2014). Gjennom at ungdommene opplevde at de ble hørt og at det var rom for å komme med forslag, kan det bidra til at de får en opplevelse av kontroll, noe som igjen bidrar til deres livskvalitet og helse. Det at ungdomsarbeiderne ga ungdommene en stemme, er også noe som kjennertenger en relasjon som kan bidra til utvikling hos ungdommene og kan være med på at ungdommene kan oppleve å bli til noe gjennom å få utnyttet sine muligheter (Pekel et al., 2018; Wilcock, 1999). Et fint tiltak ungdommene på den ene klubben pekte på, var ungdomsstyret, der ungdommene fikk bidra med hva som skulle komme i kommunen. De følte seg sett og hørt og at meningene deres hadde noe å si da de opplevde å få se resultater av sin mening. På den måten fikk ungdommene være med å bidra til endring og utvikling av sine egne liv og sitt eget lokalsamfunn. Dette er noe som Ross et al. (2020) har inkludert i sitt rammeverk og er av betydning for styrke ungdommens livskvalitet.

5.5 Klubbene som en helsefremmende arena

Funnene i denne studien, viser at ungdommene på ulike måter opplever klubben som en meningsfull aktivitet og derfor har mulighet til å være helsefremmende for ungdom (Wilcock, 1999). Klubben fremmer positive sosiale relasjoner mellom ungdom og voksne, og ungdommene mottar, samt opplever å få ulike former for støtte. De opplever å være en del av et sosialt fellesskap, noe som bidrar til å øke helse og livskvalitet (Cohen, 2004).

Ungdommene opplever mestring på klubben, og gjennom å bli inkludert og ha innflytelse får de mulighet til å utforske interesser og utvikle seg, noe som er av betydning for at unge skal oppnå god livskvalitet (Ross et al., 2020). Resultatene i denne studien, stemmer godt overens med studien til Eriksen og Seland (2020), om at klubben kan fremme livskvalitet hos ungdom gjennom å være et trygt sted å være, der ungdommene kan utvikle positive relasjoner og får muligheten for personlig vekst. Dermed bidrar denne studien, til å forsterke synet på at ungdomsklubben kan fremme ungdommens helse og livskvalitet. Studiene til Fredriksson et al. (2015, 2016) viser at fritidsklubb kan ha gode forutsetninger som en arena for å fremme helsen til ungdommer. Flere av faktorene som må være til stede for at ungdomsklubben kan være helsefremmende ifølge Fredriksson et al. (2015, 2016), finner jeg også i klubbene som er undersøkt i denne studien.

Studiens funn, støtter opp om at klubben burde fremstå som åpent og inkluderende for ungdom. Dette gjør at ungdommene føler seg velkomne, akseptert og anerkjent (Fredriksson et al., 2015, 2016). Videre støtter funnene at tilbudet bør legge vekt på ungdommenes «empowerment», som handler om innflytelse og medbestemmelse og gir ungdommene muligheter til økt kontroll over eget liv (World Health Organization, 1986).

Ungdomsarbeiderne fra begge klubbene, ønsker å involvere ungdommene og legger vekt på at det er deres fristed, og ungdomsarbeidernes rolle er å tilrettelegge for ungdommenes ønsker. Det er noe ulikt hvordan dette gjøres på klubbene, og selv om det ikke er et godt etablert og organisert opplegg for medvirkning, har ungdomsarbeiderne kontinuerlig dialog med ungdommene, noe som både de og ungdommene opplever at fungerer. Ungdommene på begge klubbene opplever å få medbestemmelse og innflytelse gjennom at det er rom for å ta opp forslag og komme med ønsker, og noen hadde opplevd å få ansvar for ulike aktiviteter eller områder på klubben. En av ungdomsarbeiderne fortalte også at ungdommene hadde mulighet for å være med å planlegge arrangementer. De hadde hatt flere ungdommer som aktivitetsledere, noe som kan bidra med å utvikle ungdommenes ferdigheter og dermed gi ungdommene økt kontroll over egne liv (Vestel & Hydle, 2009).

Videre fremhever Fredriksson et al. (2015, 2016), at ungdomsklubben bør fremme støttende relasjoner. Dette er noe en finner igjen i oppgavens resultater, spesielt når det gjelder ungdomsarbeidernes relasjonsarbeid rettet mot ungdommene. Funnene viser at det har utviklet seg relasjoner som bygger på tillit og fortrolighet (Fredriksson et al., 2015, 2016). Enkelte av ungdommene opplevde å knytte nærmere relasjoner med hverandre gjennom

deltakelse på klubben. Flere av ungdommene fortalte i intervjuene at de også hadde fått flere venner etter at de begynte på klubben. Dette kan tyde på at klubben kan være en arena som fremmer relasjoner mellom jevnaldrende.

Klubbene som er undersøkt i denne studien, ligger lokalisert nært skolene der ungdommene går og i ungdommenes nærmiljø. De har et tett samarbeid med skolen og skolehelsetjenesten, som også er to av faktorene Fredriksson et al. (2015, 2016) trekker frem sine studier. Dette gjør det enkelt å samarbeide med skolen, og i tillegg til faste møter har ungdomsarbeiderne muligheter for sporadiske samtaler. Det kommer i midlertidig ikke frem om klubben samarbeider tett med foreldre, selv om ungdomsarbeiderne er opptatt av å formidle informasjon til foreldre gjennom sosiale medier. Det kommer i noen grad frem, hvordan en av klubbene samarbeider med andre arenaer for å rekruttere andre ungdommer og skape et større aktivitetsrepertoar, noe som er positivt for klubben og ungdommene. Funnene støtter dermed opp under at klubbene bør ligge i nærmiljøet til ungdommene, og at dette er en fordel for å kunne etablere et godt samarbeid med skolen.

For at ungdomsklubber skal kunne fremme helse for ungdommer som bruker klubb, vil det være avhengig av hvem som bruker klubben og dominerer miljøet (Mahoney & Stattin, 2000; Seland & Andersen, 2020). Seland og Andersen (2020), påpeker at ungdomsarbeiderne må skape normer, som må nå gjennom i det sosiale miljøet, for at uønsket atferd som rus og kriminalitet ikke fremmes. Dette kan innebære at klubben må ha en aktiv og gjennomtenkt rekruttering (Fredriksson et al., 2015, 2016). Videre vil det være avhengig av hvordan klubbansatte bygger opp miljø som er trygt, inkluderende og som fremmer ungdommenes mestring (Fredriksson et al., 2015, 2016). Det kommer frem i denne studien, at ungdomsarbeiderne på klubben ønsker at alle ungdommer skal komme, og derfor prøver å samarbeide med skolen og andre aktører for å rekruttere alle typer ungdom til klubben. Hvor vidt dette er en gjennomtenkt rekruttering eller ikke, er vanskelig å si utfra resultatene. Likevel tyder funnene på, at ungdommene på klubben er en blanding av ungdommer som har andre fritidsaktiviteter på siden og ungdommer som ikke har det. Dette kan bidra til at det sosiale miljøet på klubben blir et godt miljø, som ikke domineres av en type ungdom. På denne måten lykkes klubbene med en aktiv rekruttering, som skaper et blandet miljø av ungdommer, noe som er positivt og kan gjøre det lettere for ungdomsarbeiderne å skape normer. Funnene tyder også på at ungdomsarbeiderne klarer å legge til rette for et trygt og åpent miljø. Dette gjør de gjennom at rammene og den atmosfæren de ønsker skape, når

igjennom hos ungdommene. Relasjonene ungdomsarbeiderne bygger med ungdommene, kan være avgjørende for å få til dette.

Sett i lys av faktorene til Fredriksson et al. (2015, 2016), kan klubbene undersøkt i denne studien være en helsefremmende arena for ungdommene som bruker den.

Forskningsprosjektet gjennomført av NOVA som så på fritidsklubbens rolle i det lokalet folkehelsearbeidet fant også flere av disse faktorene til stede i klubbene som ble undersøkt (Seland et al., 2021). Denne studien bidrar dermed ikke med ny kunnskap, men siden studien til Eriksen og Seland (2020) som er en del av NOVA-prosjektet er en kvalitativ studie gjort på et fåtall ungdommer, vil denne studien bidra til å forsterke og bekrefte det potensialet ungdomsklubbene har som en helsefremmende arena. Samtidig gir denne studien, et dypere innblikk i hvordan klubbene kan samarbeide med skolen for å følge opp ungdom.

5.6 Metodediskusjon

Studiens styrker og svakheter, vil her bli diskutert opp imot gyldighet (validitet), pålitelighet (reliabilitet), og overførbarhet (generaliserbarhet).

5.6.1 Gyldighet

Gyldighet eller validitet, handler om metoden benyttet er egnet og om den undersøker det den søker å undersøke (Kvale & Brinkmann, 2015; Malterud, 2017). Å vurdere studiens gyldighet handler om vurderinger rundt den benyttede metoden, men også om forskerens person og hans eller hennes forforståelse. Det er viktig at forskeren viser refleksivitet, som handler å være kritisk til egen fremgangsmåte og være bevisst på egen rolle og påvirkning i prosessen (Malterud, 2017).

Fokusgruppeintervjuer med ungdommene ble valgt som datainnsamlingsmetode på bakgrunn av at ungdommene kan oppleve det tryggere å snakke i et rom sammen med andre ungdommer, enn alene med en ukjent person. Dette var noe jeg ikke visste på forhånd om var tilfellet, og ungdommene fikk derfor tilbud om å utype sine opplevelser og erfaringer gjennom individuelle intervju dersom de ønsket det. Noen kan oppleve det tryggere med gruppeintervju, mens andre opplever det tryggest med individuelt intervju. Individuelle intervjuer ville også kunne vært med på å berike dataen fra fokusgruppeintervjuene

(Malterud, 2017). Det var imidlertid ingen av ungdommene som krysset av på samtykkeskjemaet at de ønsket å delta på et individuelt intervju, noe som styrker tanken om at fokusgruppeintervju oppleves tryggest.

Intervjuene med ungdomsarbeiderne, ble gjennomført et sted der informantene selv ønsket og med ungdommene ble intervjuet gjennomført på klubben der de pleide å delta. At intervjuene ble gjennomført et sted hvor informantene følte seg trygge og komfortable under intervjusituasjonene, kan være en styrke ved denne studien. Ifølge Kvale og Brinkmann (2015) kan å intervju barn og unge i en slik naturlig kontekst være med på å redusere en skjev maktfordeling som kan oppstå i intervjusituasjonen. Under fokusgruppeintervjuene med ungdommene var det mye latter, og de ga uttrykk for at de følte seg komfortable.

Ungdomsarbeiderne ga heller ikke uttrykk for at situasjonene eller spørsmålene som ble stilt, førte til at de ble ukomfortable. På grunn av at intervjuene ble gjennomført i en periode med strenge restriksjoner og nedstenging som følge av pandemien, ble det ene individuelle intervjuet med en av ungdomsarbeiderne gjennomført via digitalplattform på zoom. Dette førte til noen forstyrrelser, da det var andre til stedet i naborommet, slik at intervju spørsmålet eller der samtalen «slapp» måtte startes på nytt ved noen anledninger. Disse forstyrrelsene kan ha påvirket informantens svar. Likevel opplevde jeg at intervjuet ga rikt med data og at vi i stor grad klarte å fortsette der samtalen ble avsluttet før avbrytelsen.

I kvalitativ forskning, er forskeren et sentralt verktøy og vil påvirke forskningsprosessen og resultatene i studien (Malterud, 2017). Gyldigheten av resultater og funn kan særlig trues av forskerens forforståelse og valgte teoretiske rammeverk (Maxwell, 1992). Min forforståelse ble derfor beskrevet i studiens metodekapittel for å vise transparens og refleksivitet, slik at gyldigheten skulle trues så lite som mulig. Selv om jeg ikke hadde noe forhold til ungdomsklubb fra før av, vil min faglige bakgrunn innenfor folkehelse og bakgrunnsforståelse av ungdomsklubb kunne påvirke min tolkning. Jeg ønsket å ha en induktiv tilnærming til feltet, og at teoretiske perspektiver i størst mulig grad skulle velges basert på resultatene. I denne studien, er den valgte teorien knyttet til folkehelse og hensikten med å diskutere funn opp mot livskvalitet og helse, men også i stor grad valgt på bakgrunn av det som ble fortalt av informantene. Teoretiske perspektiver ble også diskutert med min veileder, for å få et annet perspektiv på teori som kunne belyse datamaterialet. Jeg opplever at det teoretiske rammeverket, valgt i denne studien, har egnet seg for å svare på problemstillingene. Det var også andre teoretiske perspektiver som kunne vært interessant og

passende å gå dypere inn i, og som ville fått frem andre sider ved datamaterialet. Det ville for eksempel vært interessant å gå dypere inn i teoretiske perspektiver knyttet til teori om positiv ungdomsutvikling.

På bakgrunn av hensikten i studien om å utforske informantenes erfaringer og opplevelser fra klubben, ble det under utarbeidelse av intervjuguider formulert flest åpne spørsmål for å få tak alle forhold og aspekter ved ungdomsklubben. Noen spørsmål var også mer direkte formulert, basert på at ungdomsklubb er en fritidsaktivitet ofte omtalt i litteratur som ungdomsstyrt med voksne til stede. Til tross for åpne spørsmål i intervjuguidene, er det derfor tydelig at min faglige bakgrunn og innsikt i tidligere forskning, har påvirket utforming av noen spørsmål spesielt knyttet til temaene om relasjoner og deltakelse på klubben, noe som er en svakhet i denne studien. Dette var likevel temaer som flere av informantene naturlig kom inn på, og det er derfor ikke sikkert at spørsmålene om dette har påvirket resultatene i så stor grad.

Under analysearbeidet av datamaterialet, forsøkte jeg å ha et kritisk blikk på egne tolkninger og var bevisst på å ikke analysere det ut fra min forforståelse. Fokuset mitt under arbeid med koder og temaer i analysen av datamaterialet, lå derfor på at disse skulle ligge nært opp til det informantene hadde sagt.

Gyldigheten av studien kunne vært forsterket, ved å kombinere datainnsamlingsmetoder (Johannessen et al., 2016). For å få en bedre forståelse for ungdomsklubben som kontekst og det som ble fortalt i intervjuene, var det planlagt å gjennomføre observasjon på klubbene som en supplerende metode. Deltakende observasjon kan sett i sammenheng med om forskningen undersøker det den søker å undersøke, sikre en høy validitet (Fangen, 2010). I en utfordrende smittesituasjon og med tanke på tidsperspektivet på oppgaven ble det vanskelig å gjennomføre observasjonen. Observasjonen ville kunne bidratt med å øke min forståelse på feltet og forståelsen av det informantene fortalte under intervjuet. Dette kunne også bidratt til bedre forståelse av fenomenet inn i analysearbeidet, men samtidig påvirket min tolkning. I tillegg ville observasjon som supplerende metode, kunne beriket datamaterialet som ble samlet inn igjennom intervjuene og på den måten forsterke gyldigheten.

Rekrutteringen ble gjort i en periode med mer eller mindre nedstengte ungdomsklubber og begrenset antall ungdommer tillatt i lokalet. Det var i utgangspunktet ønskelig å rekruttere både gutter og jenter til studien, men på grunn av de begrensningene pandemien medførte, ble ikke dette mulig. Et utvalg bestående av jenter og gutter kunne gitt en større variasjon i

resultatene. I kvalitativ forskning blir ofte metning brukt som et kriterium for å avgrense utvalget (Malterud, 2017). Etter de to fokusgruppeintervjuene la jeg merke til at ungdommene hadde kommet innom mye av det samme, men også noe ulikt. Likevel opplevde jeg at ungdommene hadde høy informasjonsstyrke og ga rikelig med data (Malterud, 2017). På bakgrunn av dette, samt pragmatiske og praktiske hensyn knyttet til begrensede muligheter for rekruttering og tidsperspektiv, valgte jeg kun å gjennomføre to fokusgruppeintervjuer med ungdommer. Utvalget i denne studien besto av kun syv ungdommer og to ungdomsledere. Av de syv ungdommene var det en som nesten ikke sa noen ting, med unntak av å bekrefte de andre ungdommenes opplevelser. Til tross for dette opplevde jeg å sitte igjen med et rikt datamateriale.

Ungdommene ble rekruttert av ungdomsarbeiderne, noe som kan ha påvirket hvilke ungdommer som ble rekruttert. Jeg opplevde likevel at ungdomsarbeiderne rekrutterte bredt. Et av temaene i intervjuguiden handlet om klubbens forbedringspotensial, og under intervjuene med ungdommene hadde ingen noe spesielt å si om dette temaet. Dette kan ha en sammenheng med at ungdomsarbeiderne kan ha rekruttert ungdommer de visste ville ha positive ting å si om klubben, og derfor ikke trakk frem noe negativt eller forbedringspotensialet. Det kan også henge sammen med at ungdommene ikke turte å formidle noe negativt og fortalte det de trodde jeg som intervjuer ønsket å høre, noe som er vanlig utfordring i intervju med barn og ungdom (Irwin & Johnson, 2005).

5.6.2 Pålitelighet

Pålitelighet eller reliabilitet, handler om resultatene i studien er konsistente og troverdige (Kvale & Brinkmann, 2015). Dette handler om å synliggjøre studiens utvalg, innsamling av data og analyse og gi en detaljert beskrivelse av fremgangsmåten, slik at prosessen er tydelig og transparent (Johannessen et al., 2016). Dette ble derfor gjort i studiens metodekapittel og kan være med på å styrke studiens pålitelighet (Malterud, 2017).

Splot, ble valgt å bruke før intervjuene med ungdommene. Dette er et verktøy jeg hadde kjennskap til fra før av og har brukt med ungdommer tidligere. Hensikten med splot i denne studien, var å bli kjent med ungdommene, skape tillit og engasjement rundt temaet. Dette opplevde jeg at verktøyet bidro til, og det ga meg et inntrykk av om ungdommene kjente hverandre fra før av, hvilke ungdommer som pratsomme, samt hva de ulike ungdommene

opplevde som viktig med klubben. Etter sploten virket ungdommene å slappe mer av. De pratet mer enn tidligere, og under splot-samtalen ble de tydelig engasjert i klubben som tema. Det var også nyttig å anvende splot før intervjuet, da jeg fikk muligheten til å videre utforske det ungdommene fortalte under splot-dialogen gjennom intervjuet. Mye av det ungdommene fortalte og la vekt på i splot-dialogen, viste seg også være sentralt i det som kom frem gjennom intervjuet, noe som kan være med på å styrke resultatenes pålitelighet.

Da jeg har lite erfaring med kvalitative intervju, kan det ha påvirket intervjusituasjonene og spørsmålsteknikken min og dermed svarene jeg har fått. Jeg var under intervjuet bevisst på å stille åpne og ikke ledende spørsmål, og å bruke oppfølgingsspørsmålene jeg hadde skrevet ned i intervjuguiden. Siden jeg ønsket å utforske alle forholdene ved ungdomsklubben, ble det stilt oppfølgingsspørsmål der informantene fortalte noe som var interessant å utforske videre. Dette innebar at jeg aktivt lyttet til det informantene sa, og jeg lot de snakke fritt uten å stoppe dem underveis (Kvale & Brinkmann, 2015). Jeg så likevel i transkripsjonene, at jeg ble flinkere til å utforske og stille oppfølgingsspørsmål jo flere intervjuer jeg gjorde og desto tryggere og mer komfortabel jeg ble i rollen. Dette kan ha gjort at jeg har gått glipp av data i de første intervjuene og er en svakhet i denne studien. Jeg oppdaget i tillegg under transkribering og gjennomlesing, at noen få av spørsmålene som ble stilt til ungdommene bar preg av å være ledende spørsmål, noe som ikke nødvendigvis er negativt og reduserer studiens reliabilitet (Kvale & Brinkmann, 2015). I og med at barn og unge er lettere påvirkelige, valgte jeg å ikke bruke svarene fra de ledende spørsmålene videre, der det ikke kom opp igjen på ungdommenes initiativ, med noen unntak. Dataen ble brukt videre i analysen, dersom det ledende spørsmålet var stilt for å bekrefte noe ungdommene allerede hadde fortalt med andre ord, eller at ungdommene illustrerte det spørsmålet jeg ledet til med eksempler, eller de svarte det motsatte av det jeg ledet til. Dette valget gjorde jeg også på bakgrunn av at ungdommene ved flere anledninger under intervjuet viste at de ikke var redd for å si noe annet, dersom det jeg hadde oppfattet var feil.

Ved at flere personer hadde gjennomført transkripsjonene av datamaterialet, slik at de kunne sammenlignes, ville det vært med på å styrke påliteligheten (Kvale & Brinkmann, 2015). For å styrke påliteligheten om at jeg hadde hørt riktig, ble derfor lydopptakene fra alle intervjuene lyttet på to ganger. Studiens kontekst, ble også presentert innledningsvis i metoddelen, noe som kan være med på å styrke påliteligheten (Johannessen et al., 2016). Studiens pålitelighet, handler også om hvorvidt resultatene fra studien kan reproduseres av andre forskere ved hjelp

av samme metode (Kvale & Brinkmann, 2015). I kvalitativ forskning er forskeren et sentralt instrument og vil som intervjuer kunne påvirke hva som blir sagt. Forskerens forforståelse vil også kunne påvirke tolkningen av datamaterialet (Johannessen et al., 2016; Kvale & Brinkmann, 2015). En annen forsker ville derfor sannsynligvis kommet frem til andre resultater enn det jeg har kommet frem til i denne studien. Til tross for dette, kan det hende at flere av de sentrale forholdene som ungdommene så på som betydningsfullt med klubb, samt hvordan ungdomsarbeiderne arbeider, vil gjelde for andre ungdommer og ungdomsarbeidere på ungdomsklubbene.

For å sikre at de tre temaene identifisert gjennom analyseprosessen representerte datasettet i sin helhet, ble temaene vurdert samlet opp mot hele datasettet (Braun & Clark, 2006).

Gjennom analysearbeidet har jeg vekslet mellom de ulike fasene, blant annet med hensikt om å se koder og mønstre i et nytt lys, som kunne åpne opp for andre temaer og utvalg av data.

Datamaterialet har i tillegg blitt diskutert med min veileder for å få annet syn på dette.

5.6.3 Overførbarhet

Overførbarhet også kalt generaliserbarhet, handler om resultatene i studien vil kunne være nyttig i andre sammenhenger og kontekster enn der den er gjennomført (Kvale & Brinkmann, 2015; Malterud, 2017). For å vurdere overførbarheten, er dette særlig avhengig av utvalget og konteksten for studien (Malterud, 2017). I kvalitativ forskning kan det skilles mellom to former for overførbarhet, henholdsvis intern og ekstern overførbarhet (Maxwell, 1992). Den interne overførbarheten er relatert til informantgruppen eller konteksten i studien. Den eksterne overførbarheten er knyttet til om resultatene vil kunne være overførbare til andre grupper, eller nyttige utenfor studiens kontekst. Dette er derimot sjeldent et mål med kvalitative studier (Maxwell, 1992).

I denne studien, er det gjennomført intervjuer med sju ungdommer og to ungdomsarbeidere. Datamaterialet representerer derfor kun et fåtall av totalt antall ungdommer og ungdomsarbeidere, som henholdsvis deltar og jobber på ungdomsklubb. Det oppleves likevel at utvalget har god informasjonsstyrke (Malterud, 2017). Resultatene kan ha en intern overførbarhet til andre ungdommer på ungdomsklubbene i Asker kommune som deltar ofte på klubb. I og med utvalget av ungdommene besto av ungdommer som har spesifikke interesser de driver med, og ungdommer som mer er på klubben for å henge med venner, kan resultatene

være overførbare til begge disse gruppene, men kan ikke si noe om alle ungdommene som deltar på ungdomsklubb. Det samme gjelder datamaterialet fra de to ungdomsarbeiderne. Da resultatene viser at ungdomsarbeiderne fra de to klubbene jobber mye likt, vil det ha en viss intern overførbarhet, og man kan danne seg et bilde av hvordan ungdomsarbeiderne som jobber på ungdomsklubb i Asker kommune arbeider. Det vil være vanskelig å si at det informantene forteller om av erfaringer og opplevelser i denne studien kan ha en ekstern overførbarhet. Samtidig samsvarer noen av resultatene med tidligere litteratur. Funnene i studien vil uansett kunne ha noe overføringsverdi til andre klubber og lignende arenaer for barn og unge, med tanke på hvilke forhold som kan være av betydning for ungdom og hvordan det kan arbeides for å legge til rette for disse forholdene.

6.0 Oppsummering, konklusjon og implikasjoner for videre praksis

Denne masteroppgaven retter søkelys mot ungdomsklubb som en arena for barn og unge i nærmiljøet. Hensikten med studien var å utforske hvilke forhold ved ungdomsklubb som er av betydning for de unge som deltar på klubb. I tillegg, har jeg undersøkt hvordan ungdomsarbeiderne på klubben jobber for å tilrettelegge for disse forholdene som er av betydning for ungdommene, samt hvordan de vurderer sin egen rolle i dette arbeidet. Disse forholdene ble videre diskutert i lys av helse og livskvalitet, samt hvordan klubben kan fungere som en helsefremmende arena.

Funn i denne studien, viser at ungdommene opplever klubben som en meningsfylt aktivitet på flere måter. Forhold som er av betydning for ungdommene er at klubben er et trygt sted med voksne som forstår, som bryr seg og setter rammer. Videre er det betydningsfullt at klubben er et sted der ungdommene får en pause fra alt de må, og et sted de opplever å være bra nok hvor de kan utforske interesser, bli inkludert og anerkjent. Og til slutt er det viktig for ungdommene å ha et fristed hvor de kan være sammen med venner, hvor de opplever fellesskap og vennskap, et stort utvalg av aktiviteter og frihet. Disse forholdene bidrar til å fremme helse og livskvalitet hos de unge, blant annet gjennom at ungdommene opplever å utvikle seg, få støtte, oppleve tilhørighet, mening og mestring. Ungdomsarbeiderne jobbet for å tilretteleggere for disse forholdene gjennom å se og lytte til dem, veilede og støtte dem, slik at de kunne utforske sine interesser. Ungdomsarbeiderne så på sin rolle som trygge voksne og tilretteleggere for ungdommens fritid. Dette innebar at de bygget relasjoner med ungdommene gjennom å bruke humor, være med på aktiviteter, prate med dem, samt samarbeide med skolen og andre aktører i nærmiljøet. Ungdomsklubbene som ble undersøkt i denne studien, viser seg å kunne være helsefremmende for ungdommene da de befinner seg i nærmiljøet, tilrettelegger for et åpent og inkluderende miljø og rekrutterer mange forskjellige ungdommer. Videre fremmer klubbene ungdommens «empowerment» og støttende relasjoner, samt har et godt samarbeid med andre aktører og da spesielt skolen. Det er derfor viktig at kommunen tilrettelegger for et slikt tilbud og prioriterer ungdomsklubb og andre åpne møteplasser som en arena i folkehelsearbeidet rettet mot barn og unge.

Ungdomsarbeiderne på klubben spiller en viktig rolle for at ungdommene opplever klubben som et trygt sted og bidrar ekstra til at ungdommene opplever klubben som en meningsfylt aktivitet. Trygge voksne som støtter dem, og er der for dem bidrar til at ungdommene har

gode opplevelser. Dette har mye å si for ungdommenes utvikling, helse og livskvalitet. Ungdomskubbene som er undersøkt i denne studien virker dermed å dekke både den kulturpolitiske og sosialpolitiske begrunnelsen for å støtte ungdomskubb (Gjertsen & Olsen, 2011). Måten ungdomsarbeiderne jobber på, gjør at ungdommene kan få være seg selv og blomstre, være nysgjerrige, få teste nye ting, oppleve mestring, danne nettverk og få venner. Det er derfor grunn til å tro at dersom ungdomsarbeiderne ikke hadde vært til stede på klubben og lagt til rette for disse forholdene, ville klubben kunne oppleves som mindre meningsfylt for ungdommene og ungdommene hadde kanskje ikke vært på klubben i det hele tatt.

Denne studien har forsøkt å få en dypere forståelse av ungdommenes opplevelser og erfaringer knyttet til ungdomskubb som fritidsaktivitet. Studien har gitt kunnskap om hva som er viktig for ungdommene og betydningen en slik arena kan ha for å skape mening i ungdommenes hverdag. I tillegg har studien gitt kunnskap om hvordan voksne involvert i slike tilbud, kan jobbe for å skape en arena hvor barn og unge kan oppleve mestring, tilhørighet, utvikling, positive relasjoner som fremmer deres helse og livskvalitet. Funnene viser at Asker kommune prioriterer viktigheten av arbeidet med ungdomskubb. De jobber for at ungdommene i kommunen skal få et godt klubbtilbud, noe som kan være til inspirasjon for andre klubber i landet. Ungdommene føler seg trygge, inkludert, og opplever tilhørighet og sosial støtte på klubbene, noe som er målet med en slik arena og møteplass (Helse- og omsorgsdepartementet, 2015, 2019). Klubben bør derfor være åpen alle dager etter skoletid, slik at alle ungdommene får mulighet til å delta når det passer dem. Funnene kan også sees i en større sammenheng. Denne studien kan bidra positivt til flere arenaer der barn og unge bruker fritiden sin, samt ha implikasjoner for videre utvikling og forbedring av ungdomskubb og lignende tilbud. Det er særlig betydningen av relasjoner med ungdomsarbeiderne, som kan trekkes frem som viktig for ungdommene, og noe som bør vektlegges i slike tilbud for barn og unge. Det er derfor et viktig poeng, at ungdomskubbene har nok voksne til stede, som ser den enkelte ungdom og til å ivareta tryggheten. I tillegg, fremmer studien betydningen av å ha et mangfold av aktiviteter, da dette skaper et tilbud for alle ungdommer. Det er derfor viktig å fortsette å jobbe med og utvikle dette mangfoldet. Innflytelse og medbestemmelse, er også noe som er helt sentralt for at klubben skal være et sted der ungdom trives, kan utvikle seg og oppleve styrket helse og livskvalitet. Det er derfor viktig for videre praksis, å jobbe med å etablere et system for hvordan ungdommene skal få medvirke på slike arenaer, enten om det er gjennom kontinuerlig dialog eller andre metoder.

Referanseliste

- Andersen, P. L. & Seland, I. (2019). *Fritidsklubb i et folkehelseperspektiv. Analyse av statelig dokumenter 2007-2017 og Ungdata 2015-2017* (NOVA Notat 1/2019). Hentet fra <https://hdl.handle.net/20.500.12199/1312>
- Antonovsky, A. (2012). *Helsens mysterium. Den salutogene modellen*. Oslo: Gyldendal
- Arbeidsforskningsinstituttet. (2019). Hvor har du det godt- hvilke steder har du i hjertet ditt? Om splot-metodikk. Hentet 26. September 2020 fra https://blogg.hioa.no/alternativebyrom/files/2018/06/Splot-som-metode_AFI-2018-2.pdf
- Arnon, S., Shamai, S. & Ilatov, Z. (2008). Socialization agents and activities of young adolescents. *Adolescence*, 43, 373-397. Hentet fra https://www.researchgate.net/profile/Sara-Arnon/publication/23157867_Socialization_agents_and_activities_of_young_adolescents/links/0046352d1159fec63d000000/Socialization-agents-and-activities-of-young-adolescents.pdf
- Backman, C. L. (2010). Occupational Balance and Well-being. I C. H. Christiansen & E. A. Townsend (Red.), *Introduction to Occupation: The art and Science of Living* (2. utg., s. 231-247). Saddle River, N.J: Pearson.
- Badura, P., Geckova, A. M., Sigmundova, D., van Dijk, J. P. & Reijneveld, S. A. (2015). When children play, they feel better: organized activity participation and health in adolescents. *BMC Public Health*, 15(1), 1090. <https://doi.org/10.1186/s12889-015-2427-5>
- Bakken, A. (2020). *Ungdata 2020. Nasjonale resultater* (NOVA rapport 16/20). Hentet fra <http://hdl.handle.net/20.500.12199/6415>
- Bakken, A., Sletten, M. A. & Eriksen, I. M. (2018). Generasjon prestasjon? *Tidsskrift for Ungdomsforskning*, 18(2), 45-75. Hentet fra <https://utdanningsforskning.no/artikler/2018/generasjon-prestasjon-ungdoms-opplevelse-av-press-og-stress/>
- Barne- Likestillings- og inkluderingsdepartementet. (2011). *Barn og unges fritidsmiljø og deltakelse og innflytelse- rettigheter, lover og regelverk* (Rundskriv Q-12/2011). Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/barn-og-ungdom/barn_og_unges_fritidsmiljo/rundskriv_q_12_2011_web.pdf
- Barne- og familiedepartementet. (2003). *FNs konvensjon om barnets rettigheter. FNs Barnekonvensjon*. Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/17893_1-fns_barnekonvensjon.pdf
- Barne- og familiedepartementet. (2020). *Like muligheter i oppveksten. Regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020-2023)*. Hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/bb45eed3479549719fb14c78eba35bd4/strategi-mot-barnefattigdom_web.pdf
- Bartko, W. T. & Eccles, J. S. (2003). Adolescent Participation in Structured and Unstructured Activities: A Person-Oriented Analysis. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(4), 233-241. <https://doi.org/10.1023/A:1023056425648>
- Borden, L. M., Perkins, D. F., Villarruel, F. A., Carleton-Hug, A., Stone, M. R. & Keith, J. G. (2006). Challenges and Opportunities to Latino Youth Development: Increasing Meaningful Participation in Youth Development Programs. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 28(2), 187-208. <https://doi.org/10.1177/0739986306286711>
- Bowers, E. P., Geldhof, G., Schmid Callina, K., Napolitano, C., Minor, K. & Lerner, J. (2012). Relationships With Important Nonparental Adults and Positive Youth Development: An Examination of Youth Self-Regulatory Strengths as Mediators. *Research in Human Development*, 9, 298-316. <https://doi.org/10.1080/15427609.2012.729911>

- Bowers, E. P., Johnson, S. K., Warren, D. J. A., Tirrell, J. M. & Lerner, J. V. (2015). Youth–Adult Relationships and Positive Youth Development. I E. P. Bowers, G. J. Geldhof, S. K. Johnson, L. J. Hilliard, R. M. Hershberg, J. V. Lerner & R. M. Lerner (Red.), *Promoting Positive Youth Development: Lessons from the 4-H Study* (s. 97-120). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/https://doi.org/10.1007/978-3-319-17166-1_6
- Braun, V. & Clark, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Bufdir. (2019, 27. juni). Fritidserklæringen. Hentet 20. april 2021 fra <https://bufdir.no/Familie/Fattigdom/Fritidserklaringen/>
- Bufdir. (2020, 23. juni). Fritidserklæringen. Hentet 20. april 2021 fra https://bufdir.no/Familie/Fattigdom/Veileder/Samarbeid_pa_tvers_av_sektorer/Fritidserklaringen/
- Caldwell, L. L. (2005). Leisure and health: why is leisure therapeutic? *British Journal of Guidance & Counselling*, 33(1), 7-26. <https://doi.org/10.1080/03069880412331335939>
- Carlquist, E. (2015). *Well-being på norsk* (Publikasjonsnummer IS-2344). Oslo: Helsedirektoratet. Hentet fra <https://www.helsebiblioteket.no/psykisk-helse/rapporter/well-being-pa-norsk>
- Cohen, S. (2004). Social relationships and health. *American Psychologist*, 59(8), 676-684. <https://doi.org/10.1037/0003-066x.59.8.676>
- Cohen, S. & Wills, T. (1985). Stress, Social Support, and the Buffering Hypothesis. *Psychological bulletin*, 98, 310-357. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.98.2.310>
- Coleman, D. & Iso-Ahola, S. E. (1993). Leisure and Health: The Role of Social Support and Self-Determination. *Journal of Leisure Research*, 25(2), 111-128. <https://doi.org/10.1080/00222216.1993.11969913>
- Deutsch, N. L., Blyth, D. A., Kelley, J., Tolan, P. H. & Lerner, R. M. (2017). Let's Talk After-School: The Promises and Challenges of Positive Youth Development for After-School Research, Policy, and Practice. I N. L. Deutsch (Red.), *After-School Programs to Promote Positive Youth Development: Integrating Research into Practice and Policy, Volume 1* (s. 45-68). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/https://doi.org/10.1007/978-3-319-59132-2_4
- DuBois, D. L. & Silverthorn, N. (2005). Natural Mentoring Relationships and Adolescent Health: Evidence From a National Study. *American Journal of Public Health*, 95(3), 518-524. <https://doi.org/10.2105/AJPH.2003.031476>
- Due, P., Krølner, R., Rasmussen, M., Andersen, A., Trab Damsgaard, M., Graham, H. & Holstein, B. E. (2011). Pathways and mechanisms in adolescence contribute to adult health inequalities. *Scandinavian Journal of Public Health*, 39(6_suppl), 62-78. <https://doi.org/10.1177/1403494810395989>
- Dworkin, J. B., Larson, R. & Hansen, D. (2003). Adolescents' Accounts of Growth Experiences in Youth Activities. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(1), 17-26. <https://doi.org/10.1023/A:1021076222321>
- Eccles, J. S. & Barber, B. L. (1999). Student Council, Volunteering, Basketball, or Marching Band: What Kind of Extracurricular Involvement Matters? *Journal of Adolescent Research*, 14(1), 10-43. <https://doi.org/10.1177/0743558499141003>
- Eccles, J. S., Barber, B. L., Stone, M. & Hunt, J. (2003). Extracurricular Activities and Adolescent Development. *Journal of Social Issues*, 59(4), 865-889. <https://doi.org/https://doi.org/10.1046/j.0022-4537.2003.00095.x>
- Eriksen, I. M. & Seland, I. (2020). Conceptualizing Well-being in Youth: The Potential of Youth Clubs. *YOUNG*, 1103308820937571. <https://doi.org/10.1177/1103308820937571>
- Fangen, K. (2010). *Deltakende observasjon* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget
- Fauske, H., Vestby, G. M. & Carlsson, Y. (2009). *Ungdoms fritidsmiljø. Ungdom, demokratisk deltakelse og innflytelse. Utredning fra ekspertgruppe nedsatt av Barne- og likestillingsdepartementet januar 2008* (Rapport 2009). Hentet fra

- <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/barn-og-ungdom/utredning-om-ungdoms-fritid/ungdoms-fritidsmiljo.pdf>
- Feldhacker, D. R., Cerny, S., Brockvelt, B. L. & Lawler, M. J. (2018). Occupations and Well-Being in Children and Youth. I L. Rodriguez de la Vega & W. N. Toscano (Red.), *Handbook of Leisure, Physical Activity, Sports, Recreation and Quality of Life* (s. 119-138). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/https://doi.org/10.1007/978-3-319-75529-8_8
- Finset, A. (1986). *Familien og det sosiale nettverket* (2. utg.). Oslo: Cappelen. Hentet fra https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_digibok_2012110706019
- Fletcher, A. C., Nickerson, P. & Wright, K. L. (2003). Structured leisure activities in middle childhood: Links to well-being. *Journal of Community Psychology*, 31(6), 641-659. <https://doi.org/https://doi.org/10.1002/jcop.10075>
- Folkehelseloven. (2011). *Lov om folkehelsearbeid* (LOV-2011-06-24-29). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29>
- Forkby, T. & Kiilakoski, T. (2014). Building capacity in youth work: Perspectives and practice in youth clubs in Finland and Sweden. *Youth & Policy*, 1-17. Hentet fra https://www.youthandpolicy.org/wp-content/uploads/2017/06/forkby_kiilakoski.pdf
- Fredrickson, B. L. (2004). The Broaden-and-Build Theory of Positive Emotions. *Philosophical Transactions: Biological Sciences*, 359(1449), 1367-1377. Hentet fra <http://www.jstor.org/stable/4142140>
- Fredriksson, I., Geidne, S. & Eriksson, C. (2015). Important Strategies for Youth Centers to be Health-Promoting Settings. *Health Science Journal*, 10, 1-16.
- Fredriksson, I., Geidne, S. & Eriksson, C. (2016). Fritiden som arena för hälsofrämjande arbete – exempel från två ungdomsverksamheter. *Social-Medicinsk tidskrift*, 93, 138-153.
- Frønes, I. (2018). *Den krevende barndommen. Om barndom, sosialisering og politikk for barn*. Oslo: Cappelen Damm Akademiske.
- Fyrand, L. (2005). *Sosialt nettverk. Teori og praksis* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget
- Geidne, S., Quennerstedt, M. & Eriksson, C. (2013). The youth sports club as a health-promoting setting: An integrative review of research. *Scandinavian Journal of Public Health*, 41(3), 269-283. <https://doi.org/10.1177/1403494812473204>
- Gjertsen, H. & Olsen, T. (2011). *Mangfold og engasjement i motvind. En studie av åpne fritidstiltak for ungdom*. (NF-rapport nr. 1/2011). Bodø: Nordlandsforskning. Hentet fra https://evalueringsportalen.no/evaluering/mangfold-og-engasjement-i-motvind-en-studie-av-aapne-fritidstiltak-for-ungdom/Rapp_01_11.pdf/@@inline
- Hansen, D. M., Larson, R. W. & Dworkin, J. B. (2003). What Adolescents Learn in Organized Youth Activities: A Survey of Self-Reported Developmental Experiences. *Journal of Research on Adolescence*, 13(1), 25-55. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/1532-7795.1301006>
- Helse- og omsorgsdepartementet. (2015). *Folkehelsemeldingen. Mestring og muligheter* (Meld. St. 19 (2014-2015)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/7fe0d990020b4e0fb61f35e1e05c84fe/no/pdfs/stm201420150019000dddpdfs.pdf>
- Helse- og omsorgsdepartementet. (2017). *Mestre hele livet- regjeringens strategi for god psykisk helse (2017-2022)*. Hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/f53f98fa3d3e476b84b6e36438f5f7af/strategi_for_god_psykisk-helse_250817.pdf
- Helse- og omsorgsdepartementet. (2019). *Folkehelsemeldingen. Godt liv i et trygt samfunn* (Meld. St. 19(2018-2019)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/84138eb559e94660bb84158f2e62a77d/nn-no/pdfs/stm201820190019000dddpdfs.pdf>
- Helsedirektoratet. (2014). *Psykisk helse og trivsel i folkehelsearbeidet* (Publikasjonsnummer IS-2263). Hentet fra <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/psykisk-helse-og-trivsel-i->

- [folkehelsearbeidet/Psykisk%20helse%20og%20trivsel%20i%20folkehelsearbeidet.pdf?download=false](https://www.folkehelsearbeidet.no/tema/psykisk-helse-og-trivsel/i-folkehelsearbeidet.pdf?download=false)
- Helsedirektoratet. (2017). *Program for folkehelsearbeid i kommunene 2017-2027*. Hentet fra <https://www.helsedirektoratet.no/tema/folkehelsearbeid-i-kommunen/program-for-folkehelsearbeid-i-kommunene/Program%20for%20folkehelsearbeid%20i%20kommunene%202017-2027.pdf?download=false>
- Hurd, N. M. & Zimmerman, M. A. (2014). An Analysis of Natural Mentoring Relationship Profiles and Associations with Mentees' Mental Health: Considering Links via Support from Important Others. *American Journal of Community Psychology*, 53(1-2), 25-36. [https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s10464-013-9598-y](https://doi.org/10.1007/s10464-013-9598-y)
- Håkansson, C., Morville, A.-L. & Wagman, P. (2017). Aktivitetsbalance. I H. K. Kristiansen, A. S. B. Schou & J. L. Mærsk (Red.), *Nordisk aktivitetsvidenskap* (s. 111-126). København: Munksgaard.
- International Society for Occupational Science. (2009). Welcome to the ISOS. ISOS has a mission. Hentet 20. April 2020 fra <http://www.isocsci.org/>
- Irwin, L. G. & Johnson, J. (2005). Interviewing Young Children: Explicating Our Practices and Dilemmas. *Qualitative Health Research*, 15(6), 821-831. <https://doi.org/10.1177/1049732304273862>
- Jacobsen, S. E., Andersen, L. A., Nordbø, Å. D., Sletten, M. & Danielsen, A. (2021). *Sosial ulikhet i barn og unges deltakelse i organisert fritidsaktiviteter. Betydning av sosioøkonomiske ressurser, geografi og landbakgrunn* (Rapport 01:2021). Hentet fra <https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/bitstream/handle/11250/2728534/Sosial%20ulikhet%20i%20barn%20og%20unges%20deltakelse%20i%20organiserte%20fritidsaktiviteter.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Johannessen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Oslo: Abstrakt forlag.
- Kokko, S., Green, L. W. & Kannas, L. (2014). A review of settings-based health promotion with applications to sports clubs. *Health Promotion International*, 29(3), 494-509. <https://doi.org/10.1093/heapro/dat046>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervjuet* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademiske
- Larson, R. W. (2000). Toward a psychology of positive youth development. *Am Psychol*, 55(1), 170-183. <https://doi.org/10.1037//0003-066x.55.1.170>
- Larson, R. W., Hansen, D. M. & Moneta, G. (2006). Differing profiles of developmental experiences across types of organized youth activities, 849-863. [https://doi.org/https://doi.org/10.1037/0012-1649.42.5.849](https://doi.org/10.1037/0012-1649.42.5.849)
- Larson, R. W. & Verma, S. (1999). How children and adolescents spend time across the world: Work, play, and developmental opportunities. *Psychological bulletin*, 125(6), 701-736. Hentet fra <https://doi.org/10.1037/0033-2909.125.6.701>
- Leversen, I., Danielsen, A. G., Wold, B. & Samdal, O. (2012). What They Want and What They Get: Self-Reported Motives, Perceived Competence, and Relatedness in Adolescent Leisure Activities. *Child Development Research*, 2012, 684157. <https://doi.org/10.1155/2012/684157>
- Li, J. & Julian, M. M. (2012). Developmental Relationships as the Active Ingredient: A Unifying Working Hypothesis of "What Works" Across Intervention Settings. *American Journal of Orthopsychiatry*, 82(2), 157-166. [https://doi.org/https://doi.org/10.1111/j.1939-0025.2012.01151.x](https://doi.org/10.1111/j.1939-0025.2012.01151.x)
- Lindahl-Jacobsen, L. & Jessen-Winge, C. (2017). Meningsfulde aktiviteter betydning for sundhed og velvære. I H. K. Kristensen, A. S. B. Schou & J. L. Mærsk (Red.), *Nordisk aktivitetsvidenskap* (s. 61-74). København: Munksgaard

- Mahoney, J. L. & Stattin, H. (2000). Leisure activities and adolescent antisocial behavior: The role of structure and social context. *Journal of Adolescence*, 23(2), 113-127.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1006/jado.2000.0302>
- Mahoney, J. L., Stattin, H. & Magnusson, D. (2001). Youth recreation centre participation and criminal offending: A 20-year longitudinal study of Swedish boys. *International Journal of Behavioral Development*, 25(6), 509-520. <https://doi.org/10.1080/01650250042000456>
- Malterud, K. (2017). *Kvalitativ forskningsmetoder for medisin og helsefag* (4. utg.). Oslo Universitetsforlaget
- Maxwell, J. A. (1992). Understanding and Validity in Qualitative Research. *Harvard Educational Review*, 62(3), 279-300.
<https://doi.org/https://doi.org/10.17763/haer.62.3.8323320856251826>
- Nolas, S.-M. (2014). Exploring young people's and youth workers' experiences of spaces for 'youth development': creating cultures of participation. *Journal of Youth Studies*, 17(1), 26-41.
<https://doi.org/10.1080/13676261.2013.793789>
- NOU 2009:22. (2009). *Det du gjør, gjør det helt. Bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge*. Oslo: Barne- og likestillingsdepartementet Hentet fra
<https://www.regjeringen.no/contentassets/a0ba82b642e343b890b94b7314b0a4e4/no/pdfs/nou200920090022000dddpdfs.pdf>
- NSD. (u.å). Samtykke og andre behandlingsgrunnlag. Hentet 20. April 2021 fra
<https://www.nsd.no/personverntjenester/oppslagsverk-for-personvern-i-forskning/samtykke-og-andre-behandlingsgrunnlag>
- Passmore, A. (2003). The Occupation of Leisure: Three Typologies and Their Influence on Mental Health in Adolescence. *OTJR: Occupation, Participation and Health*, 23(2), 76-83.
<https://doi.org/10.1177/153944920302300205>
- Passmore, A. & French, D. (2001). Development and administration of a measure to assess adolescents' participation in leisure activities. *Adolescence*, 36, 67-75. Hentet fra
<https://www.proquest.com/openview/44206fbff68818e82d4767963b257c44/1?pq-origsite=gscholar&cbl=41539>
- Passmore, A. & French, D. (2003). The Nature of Leisure in Adolescence: A Focus Group Study. *British Journal of Occupational Therapy*, 66(9), 419-426.
<https://doi.org/10.1177/030802260306600907>
- Pekel, K., Roehlkepartain, E. C., Syvertsen, A. K., Scales, P. C., Sullivan, T. K. & Sethi, J. (2018). Finding the fluoride: Examining how and why developmental relationships are the active ingredient in interventions that work. *American Journal of Orthopsychiatry*, 88(5), 493-502.
<https://doi.org/10.1037/ort0000333>
- Perkins, D. F., Borden, L. M., Villarruel, F. A., Carlton-Hug, A., Stone, M. R. & Keith, J. G. (2007). Participation in Structured Youth Programs: Why Ethnic Minority Urban Youth Choose to Participate—or Not to Participate. *Youth & Society*, 38(4), 420-442.
<https://doi.org/10.1177/0044118X06295051>
- Powrie, B., Kolehmainen, N., Turpin, M., Ziviani, J. & Copley, J. (2015). The meaning of leisure for children and young people with physical disabilities: a systematic evidence synthesis. *Developmental Medicine & Child Neurology*, 57(11), 993-1010.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1111/dmcn.12788>
- Reed, K., Hocking, C. & Smythe, L. (2010). The interconnected meanings of occupation: The call, being-with, possibilities. *Journal of Occupational Science*, 17(3), 140-149.
<https://doi.org/10.1080/14427591.2010.9686688>
- Ritchie, D. & Ord, J. (2017). The experience of open access youth work: the voice of young people. *Journal of Youth Studies*, 20(3), 269-282. <https://doi.org/10.1080/13676261.2016.1212162>
- Ross, D. A., Hinton, R., Melles-Brewer, M., Engel, D., Zeck, W., Fagan, L., ... Mohan, A. (2020). Adolescent Well-Being: A Definition and Conceptual Framework. *Journal of Adolescent Health*, 67(4), 472-476. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.06.042>

- Roth, J. L. & Brooks-Gunn, J. (2003). What Exactly Is a Youth Development Program? Answers From Research and Practice. *Applied Developmental Science*, 7(2), 94-111.
https://doi.org/10.1207/S1532480XADS0702_6
- Sawyer, S. M., Afifi, R. A., Bearinger, L. H., Blakemore, S.-J., Dick, B., Ezeh, A. C. & Patton, G. C. (2012). Adolescence: a foundation for future health. *The Lancet*, 379(9826), 1630-1640.
[https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(12\)60072-5](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(12)60072-5)
- Seland, I. & Andersen, P. L. (2020). Hva kjennetegner ungdom som går på norske fritidsklubber og ungdomshus? (Characteristics of youths attending youth clubs in Norway). *Nordisk Tidsskrift for Ungdomsforskning*, 1(01), 6–26. Hentet fra <https://hdl.handle.net/10642/8219>
- Seland, I., Andersen, P. L. & Eriksen, I. M. (2021). *Fritidsklubber i det lokale folkehelsearbeidet. Sluttrapport*. (NOVA Rapport 1/2021). Hentet fra <https://hdl.handle.net/20.500.12199/6507>
- Skille, E. & Østerås, J. (2011). What does sport mean to you? Fun and other preferences for adolescents' sport participation. *Critical Public Health*, 21(3), 359-372.
<https://doi.org/10.1080/09581591003797111>
- Smette, I. (2005). *Løysingsfokuserert samtaleteknikk (LØFT) i fritidsklubber. Rapport frå eit forprosjekt om fritidsklubber og rusførebygging* (NOVA Rapport 12/05). Hentet fra <https://www.ungdomogfritid.no/wp-content/uploads/L%C3%98FT-novarapport.pdf>
- Thoits, P. A. (2011). Mechanisms Linking Social Ties and Support to Physical and Mental Health. *Journal of Health and Social Behavior*, 52(2), 145-161.
<https://doi.org/10.1177/0022146510395592>
- Trainor, S., Delfabbro, P., Anderson, S. & Winefield, A. (2010). Leisure activities and adolescent psychological well-being. *Journal of Adolescence*, 33(1), 173-186.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2009.03.013>
- Uchino, B. N. (2004). *Social support and physical health: Understanding the health consequences of relationships*. New Haven, CT, US: Yale University Press.
- Ungar, M. (2013). The impact of youth-adult relationships on resilience. *International Journal of Child, Youth and Family Studies*, 4(3), 328-336.
<https://doi.org/https://doi.org/10.18357/ijcyfs43201312431>
- United Nations. (2003). *World Youth Report 2003: The Global Situation of Young People* (2003). Hentet fra <https://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/worldyouthreport.pdf>
- Vestel, V. & Hyde, I. (2009). *Fritidsklubb. Kvalifisering og rusforebygging* (NOVA Rapport 15/09). Hentet fra <https://www.ungdomogfritid.no/wp-content/uploads/Fritidsklubb-kvalifisering-og-rusforebygging.pdf>
- Vestel, V. & Smette, I. (2014). Fritidsklubben som forebyggende arena – har den «gått ut på dato»? *Tidsskrift for Ungdomsforskning*, 7(1). Hentet fra <https://journals.oslomet.no/index.php/ungdomsforskning/article/view/1100>
- Wagman, P., Håkansson, C. & Björklund, A. (2012). Occupational balance as used in occupational therapy: a concept analysis. *Scand J Occup Ther*, 19(4), 322-327.
<https://doi.org/10.3109/11038128.2011.596219>
- Wilcock, A. A. (1999). Reflections on doing, being and becoming*. *Australian Occupational Therapy Journal*, 46(1), 1-11. <https://doi.org/https://doi.org/10.1046/j.1440-1630.1999.00174.x>
- Wilcock, A. A. & Hocking, C. (2015). *An occupational perspective of health* (3. utg.). Thorofare, NJ: Slack.
- World Health Organization. (1948). *Preamble to the Constitution of the World Health Organization as adopted by the International Health Conference, New York, 19-22 June, 1946*. Geneva, Switzerland. Hentet fra <https://apps.who.int/gb/bd/PDF/bd47/EN/constitution-en.pdf?ua=1>
- World Health Organization. (1986). *Ottawa Charter for Health Promotion*. Hentet fra https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0004/129532/Ottawa_Charter.pdf
- World Medical Association. (2013). World Medical Association Declaration of Helsinki: Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects. *JAMA*, 310(20), 2191-2194.
<https://doi.org/10.1001/jama.2013.281053>

Vedlegg

Vedlegg 1 – Informasjonsskriv og samtykkeskjema Ungdommer

Vil du delta i studien «Ungdomsklubb som helsefremmende arena»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i en studie hvor formålet er å få innsikt i ungdomsklubb som en helsefremmende arena for ungdom. I dette skrevet gir vi deg informasjon om målene for studie og hva deltakelse vil innebære for deg.

Bakgrunn og formål

Mitt navn er Elise Marie Holmøy Mørk og jeg er masterstudent ved Norges miljø- og biovitenskaplige universitet. Jeg er inne i mitt siste semester og arbeider med min avsluttende masteroppgave. Denne masteroppgaven har som formål å kunne bidra med kunnskap om ungdommer som deltar på ungdomsklubb sine opplevelser og erfaringer fra klubben. Studiet skal forsøket å svare på spørsmål om hva ungdom som deltar i en ungdomsklubb erfarer er av betydning for at de skal oppleve styrket livskvalitet og helse og hvordan ungdomsklubben kan fungere som en arena for å fremme dette. Studien vil gjennomføres på ungdomsklubber i Asker kommune og blir gjennomført for å publisere i en masteroppgave på masterprogrammet «folkehelsevitenskap» ved Norges miljø- og biovitenskaplige universitet (NMBU).

Hvem er ansvarlig for studien?

Norges miljø- og biovitenskaplige universitet er ansvarlig for studien.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du som er aktiv ungdom på ungdomsklubb får spørsmål om å delta fordi det er ønskelig med aktive brukere av ungdomsklubb for å få informasjon til oppgaven min og ungdomsarbeidere på klubben mener at du er en aktuell ungdom for å få informasjon.

Hva innebærer det for deg å delta?

Deltakelsen i denne studien innebærer at du deltar på et gruppeintervju sammen med 3-4 andre ungdommer fra klubben din. Intervjuet vil bli tatt opp på lydbånd og vil vare ca. 45-60 minutter. Spørsmålene i intervjuet vil dreie seg om hvordan du opplever klubben, hva dere gjør på klubben og hva klubben betyr for deg. Du vil også kunne få spørsmål om å delta på individuelt intervju på rundt 30 minutter dersom det er behov, men kan takke nei til det selv om du har deltatt i gruppeintervjuet.

Før intervjuet starter vil vi gjennomføre noe som kalles «splot». Dette er en øvelse som vil brukes for at vi skal bli litt kjent med hverandre før intervjuet. Dette innebærer at du og de andre ungdommene som deltar vil få utdelt penn og papir og skal tegne et hjerte på arket og deretter en «splash» rundt arket. Inni «splasjen» skal du skrive/tegne ting som gjør at du har det bra på ungdomsklubben og hva som gjør at det er et godt sted å være. Deretter skal du og de andre som deltar på intervjuet få fortelle om egen splot(tegning). Jeg vil på forhånd ha laget min egen splot og fortelle dere om den som et eksempel, før dere skal lage deres egen splot om ungdomsklubben. Jeg ønsker å ta bilde av sploten du lager.

Sploten du har laget vil kunne bli brukt som bildet i masteroppgaven. Foreldrene dine kan i forkant få få mer informasjon om splot og intervju spørsmålene som blir brukt under intervjuet dersom det er ønskelig ved å ta kontakt med meg.

Intervjuet med splot vil foregå i januar/februar 2021 på ungdomsklubben din og vi avtaler en dag som passer for deg.

Du vil få en attest/et diplom for at du har deltatt i studien dersom du ønsker det.

Hvordan bruker jeg det du forteller meg?

Det du velger å fortelle meg blir en del av det materialet som jeg bruker til å skrive masteroppgaven min. Det du forteller er anonymt. Det betyr at når jeg skriver om hva ungdommene forteller så er det ingen som vet hva akkurat du har sagt. Jeg vil heller ikke fortelle noen at du har vært med på studien.

Hvis du får spørsmål under intervjuet som du ikke har lyst til å svare på, så lar du bare være å svare.

Om det er noe du lurer på kan du ta kontakt med meg.

Forhåndsregler knyttet til koronaviruset

Ved gjennomføring av intervjuer med splot vil myndighetenes anbefalinger og generelle råd fra myndighetene knyttet til viruspandemien følges. Det er viktig du ikke føler deg syk eller nylig har fått symptomer på forkjølelse ved deltakelse på selve intervjuet. Dersom du har nyoppståtte symptomer hold deg hjemme, så avtaler vi en ny dag.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i studien. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke deg uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Det vil ikke påvirke ditt forhold til voksne på ungdomsklubben eller deltakelsen din der.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålet jeg har fortalt om i dette skrevet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Masterstudenten vil ha tilgang til lydopptakene og de transkriberte intervjuene. Veileder vil ha mulighet til å lese de anonymiserte, transkriberte intervjuene.
- Lydopptakene vil bli slettet så snart intervjuene er transkribert. De transkriberte intervjuene vil lagres med passordbeskyttelse på PC. Navnet ditt blir erstattet med en kode som brukes på de transkriberte intervjuene. Navneliste med kode vil lagres med passordbeskyttelse på PC. Den vil bare masterstudenten har tilgang til. Utskrifter av intervjuene vil bli brukt som hjelp til analyse og vil bli oppbevart i en egen perm som kun masterstudenten har tilgang til. Etter at oppgaven er innlevert, blir disse destruert.
- Sploten som du har laget vil kunne bli brukt som illustrasjoner i oppgaven, men vil ikke kunne gjøre at du identifiseres. Dersom sploten din ikke blir brukt i oppgaven vil den bli slettet etter at oppgaven er innlevert.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når studien avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er mai 2021. Etter dette blir alt av innsamlet materiell slettet.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra NMBU har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- NMBU ved Heidi Øvereng Bjøntegaard, veileder: heidi.overeng.bjontegaard@nmbu.no
- NMBU ved Elise Marie Holmøy Mørk, masterstudent: 47366556, Elise.m.mork@gmail.com
- Vårt personvernombud: Hanne Pernille Gulbrandsen, Personvernombud@nmbu.no
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Heidi Øvereng Bjøntegaard

Elise Marie Holmøy Mørk

(Veileder)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om studien «Ungdomsklubb som helsefremmende arena» og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- Å delta i gruppeintervju og splot
- Individuelt intervju
- At splot jeg lager kan brukes som bilde i oppgaven

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til studien avsluttes Mai 2021.

(Signert av studiedeltaker, dato)

Vedlegg 2 – Informasjonsskriv og samtykkeskjema foreldre

Forespørsel om å delta i studien «ungdomsklubb som helsefremmende arena»

Bakgrunn og formål

Mitt navn er Elise Marie Holmøy Mørk og jeg er masterstudent ved Norges miljø- og biovitenskaplige universitet. Jeg er inne i mitt siste semester og arbeider med min avsluttende masteroppgave. Denne masteroppgaven har som formål å kunne bidra med kunnskap om ungdommer som deltar på ungdomsklubb sine opplevelser og erfaringer fra ungdomsklubb. Studiet skal forsøket å svare på spørsmål om hva ungdom som deltar i en ungdomsklubb erfarer er av betydning for at de skal oppleve styrket livskvalitet og helse og hvordan ungdomsklubben kan fungere som en arena for å fremme dette. Studien vil gjennomføres på ungdomsklubber i Asker kommune og blir gjennomført for å publisere i en masteroppgave på masterprogrammet «folkehelsevitenskap» ved Norges miljø- og biovitenskaplige universitet (NMBU).

Hvem er ansvarlig for studien?

Norges miljø- og biovitenskaplige universitet er ansvarlig for studien.

Hvorfor får barnet ditt spørsmål om å delta?

Barnet ditt får forespørsel om å delta da hun/han er aktiv på ungdomsklubb og ungdomsarbeidere på klubben mener at barnet ditt vil være en god informant for å få informasjon til oppgaven.

Hva innebærer det for barnet ditt å delta?

Deltakelsen i denne studien innebærer et gruppeintervju sammen med 3-4 andre ungdommer. Intervjuet vil bli tatt opp på lyd og vil vare ca. 45-60 minutter. Informasjonen fra gruppeintervjuet vil bli brukt i en masteroppgave, og det vil ikke være mulig å identifisere barnet ditt. Spørsmålene i intervjuet vil dreie seg om hvordan ungdommene opplever klubben, betydningen klubben har for ungdommene, deltakelse og innflytelse på klubben og hva ungdommene får ut av å være på klubb. Ditt barn vil også kunne få forespørsel om å delta på et individuelt intervju med varighet på 30 minutter, dersom det blir behov.

Før gruppeintervjuet starter vil vi gjennomføre noe som kalles «splot». Dette er en øvelse som vil brukes for at vi skal bli litt kjent med hverandre før intervjuet. Dette innebærer at alle som deltar vil få utdelt penn og papir og skal tegne et hjerte på arket og deretter en «splash» rundt arket. Inni splashen skal barnet ditt skrive/tegne ting som gjør at hun/han har det bra på ungdomsklubben og hva som gjør at det er et godt sted å være. Deretter skal hun/han og de andre som deltar på intervjuet få fortelle om egen splot (tegning). Jeg vil på forhånd ha laget min egen splot og fortelle ungdommene om den som et eksempel, før de skal lage sin egen splot om ungdomsklubben.

Du som forelder kan i forkant få tilgang til å få mer informasjon om splot og intervjuguiden som blir brukt under intervjuet dersom det er ønskelig ved å ta kontakt med meg. Sploten vil brukes for å illustrere temaer som kommer frem i intervjuet.

Intervjuet med splot vil foregå i januar/februar 2021 på ungdomsklubben. Ditt barn vil kunne få attest/et diplom for å ha deltatt i studien.

Forhåndsregler knyttet til koronaviruset

Ved gjennomføring av intervjuer med splot vil myndighetenes anbefalinger og generelle råd fra myndighetene knyttet til viruspandemien følges. Det er viktig at barnet ditt ikke har symptomer på forkjølelse ved deltakelse på selve intervjuet og dersom han/hun får nyoppståtte symptomer holder seg hjemme. Meld gjerne i fra dersom det skulle skje, så kan det eventuelt avtales en ny dag.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i studien og barnet ditt har mulighet til å trekke seg når som helst underveis uten å måtte oppgi noen grunn. Barn som er under 15år krever samtykke av foreldre for å delta og dersom barnet ditt har lyst til å være med på intervju er det fint om du skriver under på den vedlagte samtykkeerklæringen og leverer den til en ansatt på ungdomsklubben eller sender en sms med barnet navn og ditt samtykke til nummeret som står nederst i dette skrevet. Barnet ditt skal også selv samtykke til deltakelse og må signere på eget samtykkeskjema som blir utlevert.

Ditt barns deltakelse vil ikke påvirke forholdet til ungdomsledere/klubben.

Ditt barns personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker opplysninger om barnet ditt

Jeg vil bare bruke opplysningene om ditt barn til formålene jeg har fortalt om i dette skrevet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Masterstudenten vil ha tilgang til lydopptakene og de transkriberte intervjuene. Veileder vil ha mulighet til å lese de anonymiserte, transkriberte intervjuene.
- Lydopptakene vil bli slettet så snart intervjuene er transkribert. De transkriberte intervjuene vil lagres med passordbeskyttelse på PC. Navnet ditt blir erstattet med en kode som brukes på de transkriberte intervjuene. Navneliste med kode vil lagres med passordbeskyttelse på PC. Den vil bare masterstudenten har tilgang til. Utskrifter av intervjuene vil bli brukt som hjelp til analyse og vil bli oppbevart i en egen perm som kun masterstudenten har tilgang til. Etter at oppgaven er innlevert, blir disse destruert.
- Splot som barnet ditt har laget vil kunne bli brukt som illustrasjoner i oppgaven, men vil ikke kunne gjøre at barnet ditt identifiseres. Splot som ikke brukes i oppgaven vil bli slettet etter at oppgaven er innlevert.

Hva skjer med opplysningene om barnet ditt når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene vil bli behandlet konfidensielt og barnet vil ikke kunne gjenkjennes i den ferdige oppgaven. Alle opplysninger anonymiseres og alt innsamlet materiell slettes når studien avsluttes/oppgaven godkjennes, noe som etter planen er mai 2021.

Dine rettigheter

Så lenge barnet kan identifiseres i datamaterialet, har du og barnet ditt rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om barnet, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om barnet
- å få slettet personopplysninger om barnet, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av barnets personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om barnet ditt?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt og barnet ditt sitt samtykke. På oppdrag fra NMBU har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- NMBU ved Heidi Øvereng Bjøntegaard, veileder: heidi.overeng.bjontegaard@nmbu.no
- NMBU ved Elise Marie Holmøy Mørk, masterstudent: 47366556, Elise.m.mork@gmail.com
- Vårt personvernombud: Hanne Pernille Gulbrandsen, Personvernombud@nmbu.no
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Heidi Øvereng Bjøntegaard

Elise Marie Holmøy Mørk

(Veileder)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om studien «Ungdomsklubb som helsefremmende arena» og jeg samtykker til:

- At mitt barn deltar på gruppeintervju og splot
- At mitt barn deltar på individuelt intervju
- At sploten barnet mitt tar/lager kan brukes som illustrasjoner i oppgaven

Jeg samtykker til at opplysningene om mitt barn behandles frem til studien er avsluttet Mai 2021.

Samtykke kan gis ved å skrive under dette skjemaet, og leveres til en ungdomsarbeider på klubben. Eller dere kan sende en sms til Elise (47366556) med tekst: Jeg samtykker til [navn på barn] deltar i studien ungdomsklubb som en helsefremmende arena.

Barnets navn:

(Signert av foreldre, dato)

Vedlegg 3 – Informasjonsskriv og samtykkeskjema ungdomsarbeidere

Vil du delta i studien «Ungdomsklubb som helsefremmende arena»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i en studie hvor formålet er å få innsikt i ungdomsklubb som en mulig helsefremmende arena. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for studien og hva deltakelse vil innebære for deg.

Bakgrunn og Formål

Denne studien har som formål å kunne bidra med kunnskap om ungdommer som deltar på ungdomsklubb sine opplevelser og erfaringer fra klubben. Studiet skal forsøket å svare på spørsmål om hva ungdom som deltar i en ungdomsklubb erfarer er av betydning for at de skal oppleve styrket livskvalitet og helse og hvordan ungdomsklubben kan fungere som en arena for å fremme dette. Studien vil gjennomføres på ungdomsklubber i Asker kommune og blir gjennomført for å publisere i en masteroppgave på masterprogrammet «folkehelsevitenskap» ved Norges miljø- og biovitenskaplige universitet (NMBU).

Hvem er ansvarlig for studien?

Norges miljø- og biovitenskaplige universitet er ansvarlig for studien.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du som ungdomsarbeider på ungdomsklubb er valgt fordi du jobber på en av de aktuelle ungdomskubbene og vil inneha kunnskap som vil kunne gi informasjon til oppgaven.

Hva innebærer det for deg å delta?

Deltakelsen i dette studie innebærer et individuelt intervju som blir tatt opp på lydbånd. Dette intervjuet vil vare i ca. 30 minutter. Informasjonen fra intervjuet vil bli brukt i en masteroppgave, og det vil ikke være mulig å identifisere deg som person. Intervjuet vil inneholde spørsmål som gir informasjon om konteksten ungdommene som deltar på ungdomsklubb befinner seg i, hvordan du ser på din rolle som ungdomsarbeider og hvordan dere arbeider i klubben. Intervjuet vil foregå i Januar/februar 2021 og vi avtaler en dag som passer.

Forhåndsregler knyttet til koronaviruset

Ved gjennomføring av intervjuet vil myndighetenes anbefalinger og generelle råd fra myndighetene knyttet til viruspandemien følges. Det er viktig du ikke føler deg syk eller nylig har fått symptomer på forkjølelse ved deltakelse på selve intervjuet. Dersom du har nyoppståtte symptomer hold deg hjemme, så avtaler vi en ny dag.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i studien. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Det vil ikke påvirke ditt arbeidsforhold.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålet jeg har fortalt om i dette skrevet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Masterstudenten vil ha tilgang til lydopptakene og de transkriberte intervjuene. Veileder vil ha mulighet til å lese de anonymiserte, transkriberte intervjuene.
- Lydopptakene vil bli slettet så snart intervjuene er transkribert. De transkriberte intervjuene vil lagres med passordbeskyttelse på PC. Navnet ditt blir erstattet med en kode som brukes på de transkriberte intervjuene. Navneliste med kode vil lagres med passordbeskyttelse på PC. Den vil bare masterstudenten har tilgang til. Utskrifter av intervjuene vil bli brukt som hjelp til analyse og vil bli oppbevart i en egen perm som kun masterstudenten har tilgang til. Etter at oppgaven er innlevert, blir disse destruert.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når studien avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er mai 2021. Etter dette blir alt av innsamlet materiell slettet.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra NMBU har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- NMBU ved Heidi Øvereng Bjøntegaard, veileder: heidi.overeng.bjontegaard@nmbu.no
- NMBU ved Elise Marie Holmøy Mørk, masterstudent: 47366556, Elise.m.mork@gmail.com
- Vårt personvernombud: Hanne Pernille Gulbrandsen, Personvernombud@nmbu.no
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Heidi Øvereng Bjøntegaard

(Veileder)

Elise Marie Holmøy Mørk

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om studien «Ungdomsklubb som helsefremmende arena», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til å delta i individuelt intervju og at kommunenavnet «Asker kommune» brukes i oppgaven.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til studien er avsluttet i Mai 2021.

(Signert av studiedeltaker, dato)

Vennligst ta med denne samtykkeerklæringen til intervjuet. Eventuelt har jeg en kopi som kan fylles ut ved oppmøte.

Vedlegg 4 - Intervjuguide ungdommer

Innledning

- Hvem er jeg
- Hensikten med intervjuet
- Forklare lydopptak og at det blir slettet i etterkant og at de kan trekke seg når som helst

Gjennomføring av splot (uten lydopptak)

- Viser min egen forhåndsvalgte splot og forteller om den
- Ungdommene lager sin egen splot om ting som gjør at de har det bra på ungdomsklubben og at ungdomsklubben er et godt sted å være
- Splot-dialog, alle ungdommene forteller om sin splot

Tema 1: Betydning av klubben (Starte lydopptak)

Hva betyr det for dere å ha klubben å gå til? – Hva betyr det for deg/dere... (det som har kommet frem fra splot-dialogen)

- Hvorfor betyr det så mye? På hvilken måte?
- Har du et eksempel?

Hva er det som gjør at dere drar på klubben?

- Kan dere si litt mer om det?
- Hvorfor?

Hva ville du/dere savnet hvis klubben ble borte? (Bruke Covid-19 som eksempel)

- Kan du si litt mer om det?
- Hvorfor ville du savnet akkurat det?

Har noe endret seg i hverdagen etter at dere begynte å delta på klubben? Hvis ja, hva har endret seg?

- Kan du si litt mer om det? Har du et eksempel?

Tema 2: Å være på klubben

Hvordan er en vanlig dag på klubben, hva gjør dere?

Hvordan synes dere det er å være på klubben?

- Hva gjør at dere opplever det sånn? Har du et eksempel?

Hva liker dere best med ungdomsklubben?

- Hvorfor liker du akkurat den/de tingene/aktivitetene?
- På hvilken måte betyr dette noe for deg i hverdagen/for deg som ungdom? Har du et eksempel?
- Har dette lært dere noe? Møte nye mennesker? Trivsel? Sosial arena, tilhørighet? Mening?
- Kan du si litt mer om det? Har du et eksempel

Tema 3: Ungdommer og voksne på klubben

Drar dere på klubben alene eller sammen med andre?

Hva gjør du/dere og de andre ungdommene sammen når dere er på klubben?

Hvor mye er dere sammen med de voksne når dere er på klubben?

Hva tenker dere om de voksne på klubben?

- Kan du si litt mer om det?

Når dere er på klubben snakker dere mye med de voksne som er der?

Hvis ja, hva snakker dere med de voksne med klubben om?

- Er det lettere å snakke med voksne på klubben en andre voksne?

Tema 4: Deltakelse

Hvem bestemmer hva som skjer/aktiviteter på klubben? Dere/voksne?

- Hva synes dere om det? – hvorfor? Kan du si litt mer om det?
- Spør de voksne hva dere har lyst til? Kan du si litt mer om det? Har du et eksempel?
- Hva er dere får lov til å bestemme da? Ansvar, oppgaver?
- Hva synes dere om det? Hvorfor? Kan du si litt mer om det?

Tema 5: Forbedring og utfordringer

Er det noe dere tenker som ikke er så bra med ungdomsklubben?

- Hvorfor? På hvilken måte? Kan du si litt mer om det?

Noe du/dere synes burde vært annerledes, hva kan gjøres?

- Hvorfor burde det vært annerledes?

Hva tror du skal til for at flere vil være på ungdomsklubb?

Generelle spørsmål (Om tid)

Hvor lenge har dere gått på ungdomsklubben?

Hvordan fikk dere vite om klubben?

Hvorfor begynte dere å dra på klubben?

Hvor ofte er dere på ungdomsklubben?

Driver dere med andre aktiviteter ved siden av å være på klubb?

Avslutning

Er det noe mer dere har lyst til å prate/fortelle om klubben som jeg ikke har spurt om?

Vedlegg 5- Intervjuguide ungdomsarbeidere

Innledning

- Hvem er jeg
- Hensikten med intervjuet
- Forklare lydopptak og at det blir slettet i etterkant og at de kan trekke seg når som helst

Innledende spørsmål (Starte lydopptak)

Hvor lenge har du vært ungdomsarbeider?

Hva gjorde at du hadde lyst til å bli ungdomsarbeider i ungdomsklubben?

Fortell om ungdomsklubben, hvordan vil du beskrive tilbudet?

Tema 1: Hvem deltar

Hvem deltar i klubben?

Hvordan vil du beskrive ungdommen som er på klubben?

Jobber dere med å rekruttere ungdommer til klubben? Hvis ja, hvordan arbeider dere med dette?

Tema 2: Ungdomsklubben

Hvordan er klubbens åpningstider?

Hvor mange ungdommer er innom i løpet av uken?

Hvilke aktiviteter har dere på ungdomsklubben?

Kan du gi et eksempel på en vanlig dag på klubben?

Hvordan er klubben organisert?

Har klubben et mål? Hvis ja, hva er det målet? Hvordan jobber dere i klubben for å nå dette/disse målene?

Hva anser du som klubbens viktigste funksjon-er?

Tema 3: Oppgaver

Kan du beskrive hva du som ungdomsarbeider gjør en vanlig dag/kveld på klubben?

Hvordan ser du på din rolle i klubben som ungdomsarbeider/leder?

- Hva er din viktigste oppgave?

Hvor viktig opplever du at du som voksen er til stedet på klubben?

Tema 4: Relasjoner og deltakelse

Hvordan er relasjonene mellom deg og ungdommene på klubbene?

I hvilken grad vil du si at dere arbeider med å skape relasjoner til ungdommene?

- Hvordan arbeider dere med å skape relasjoner til ungdommene?

I hvilken grad legger dere til rette for at ungdom skal involveres i planleggingen av det som skjer i klubben?

- Hvordan gjør dere det i praksis? Hva tenker det er viktig at ungdom deltar i? hvorfor det?
- Hvordan opplever dere at det er?

Opplever du at ungdommene ønsker å engasjere seg og delta?

- Kan du si litt mer om det?

Tema 5: Styrker og svakheter

Hva tenker du er det beste med ungdomsklubben for ungdommen?

- Hvorfor tenker du at det er så bra? Hvorfor er det viktig?

Er det noe du tenker kan forbedres eller forandres i klubben?

Avslutning: Er det noe mer du vil fortelle om eller legge til som jeg ikke har spurt om?

Vedlegg 6 – Godkjenning NSD

26.11.2020

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

NSD sin vurdering

Prosjekttittel

Ungdomsklubb som helsefremmende arena

Referansenummer

415988

Registrert

25.10.2020 av Elise Marie Mørk - elise.marie.mork@nmbu.no

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet / Fakultet for landskap og samfunn / Institutt for folkehelsevitenskap

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Heidi Øvereng Bjontegaard , heidi.overeng.bjontegaard@nmbu.no, tlf: 67231250

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Elise Marie Mørk, Elise.m.mork@gmail.com, tlf: 47366556

Prosjektperiode

01.12.2020 - 16.08.2021

Status

26.11.2020 - Vurdert

Vurdering (1)

26.11.2020 - Vurdert

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet den 26.11.2020 med vedlegg. Behandlingen kan starte.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde:

https://nsd.no/personvernombud/meld_prosjekt/meld_endringer.html

Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 16.08.2021.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra foresatte til behandlingen av personopplysninger om barna/elevne. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som foresatte kan trekke tilbake. Barna/elevne vil også samtykke til deltakelse.

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være foresattes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), dataportabilitet (art. 20).

NSD vurderer at informasjonen som de registrerte og deres foresatte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert/foresatt tar kontakt om sine/barnets rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og eventuelt rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Kontaktperson hos NSD: Simon Gogl
Tlf. Personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway